

Strategia Rozwoju Gminy Ręczno na lata 2015–2023

Ręczno, grudzień 2015

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	9
II.	STAN I UWARUNKOWANIE ROZWOJU	10
2.1.	Podsumowania działań, projektów, inwestycji prowadzonych w gminie Ręčno w latach 2008-2014	12
2.2.	Analiza otoczenia społeczno-gospodarczego w gminie Ręčno	19
2.2.1.	Liczba i struktura ludności	23
2.2.2.	Bezrobocie	25
2.2.3.	Oświata i edukacja.....	28
2.2.4.	Rozwój gospodarczy	29
2.2.5.	Pomoc społeczna	30
2.2.6.	Kultura i sport	33
2.2.7.	Turystyka i rekreacja.....	33
2.2.8.	Opieka zdrowotna	40
2.2.9.	Stan środowiska przyrodniczego	40
2.2.10.	Rolnictwo	43
2.2.11.	Infrastruktura	44
2.2.12.	Bezpieczeństwo	46
2.3.	Finanse gminy Ręčno	47
2.3.1.	Dochody i wydatki gminy Ręčno:.....	47
2.3.2.	Stan finansów gminy w latach 2008–2014.....	48
2.4.	Wyniki konsultacji społecznych – analiza badania ankietowego	51
2.4.1.	Struktura próby	58
2.4.2.	Analiza wyników	62
2.4.	Strategia Rozwoju Gminy Ręčno na lata 2015–2023, a inne dokumenty strategiczne	76

2.5. Analiza SWOT	90
III. WIZJA ROZWOJU	94
IV. STRATEGICZNA POLITYKA ROZWOJU	95
4.1. Wyzwania	95
4.2. Zadania inwestycyjne	97
V. REALIZACJA STRATEGII	104
5.1. Podmioty realizujące	104
5.2. Źródła i instrumenty finansowe realizacji Strategii	105
5.3. System monitorowania Strategii	105
VI. BIBLIOGRAFIA.....	107

SPIS TABEL

TABELA 1 ZESTAWIENIE METOD I TECHNIK WRAZ Z DOBOREM PRÓBY	10
TABELA 2 PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ, PROJEKTÓW, INWESTYCJI PROWADZONYCH W GMINIE RĘCZNO W LATACH 2008 – 2014	12
TABELA 3 STRUKTURA LUDNOŚCI W GMINIE RĘCZNO W LATACH 2008-2014	24
TABELA 4 LICZBA SZKÓŁ POSZCZEGÓLNEGO TYPU W GMINIE RĘCZNO W LATACH 2008 – 2014 R.	28
TABELA 5 LICZBA UCZNIÓW W POSZCZEGÓLNYCH TYPACH SZKÓŁ W GMINIE RĘCZNO W LATACH 2008-2013:	28
TABELA 6 UCZNIOWIE PRZYPADAJĄCY NA 1 KOMPUTER PRZEZNACZONY DO UŻYTKU UCZNIÓW Z DOSTĘPEM DO INTERNETU W GMINIE RĘCZNO W LATACH 2008 - 2014.....	29
TABELA 7 LICZBA KOMPUTERÓW PODŁĄCZONYCH DO INTERNETU PRZEZNACZONYCH DO UŻYTKU W SZKOŁACH W GMINIE RĘCZNO W LATACH 2008 - 2014	29
TABELA 8 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W SYSTEMIE REGON W GMINIE RĘCZNO W LATACH 2008 – 2014	29
TABELA 9 LICZBA BIBLIOTEK ORAZ CZYTELNIKÓW W GMINIE RĘCZNO W LATACH 2009 - 2014.....	33
TABELA 13 ZASOBY MIESZKANIOWE W GMINIE RĘCZNO W LATACH 2009 – 2014	45
TABELA 18 ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH WRAZ Z ICH CELAMI, OBSZARAMI PROBLEMOVYMI ORAZ ZARYSOWANYMI KIERUNKAMI ROZWOJU	77
TABELA 18 ANALIZA SWOT – MOCNE I SŁABE STRONY GMINY RĘCZNO	90
TABELA 19 ANALIZA SWOT – SZANSE I ZAGROŻENIA	93

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1 STAN LUDNOŚCI W GMINIE RĘCZNO W LATACH 2008-2014	23
WYKRES 2. STRUKTURA LUDNOŚCI WG WIEKU I PŁCI W GMINIE RĘCZNO W 2014 R.	24
WYKRES 5 LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH WEDŁUG WIEKU W GMINIE RĘCZNO W LATACH 2008 – 2014.....	26
WYKRES 9 LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA 10 TYS. MIESZKAŃCÓW W GMINIE RĘCZNO ORAZ POWIECIE PIOTRKOWSKIM ..	29
WYKRES 10 ZESTAWIENIE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ UDZIELANYCH PRZEZ GOPS W RĘCZNI W LATACH 2008-2014.....	32
WYKRES 11 ZESTAWIENIE ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH UDZIELANYCH PRZEZ GOPS W RĘCZNI W LATACH 2008-2014	32
WYKRES 13 LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z INSTALACJI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ W % OGÓŁU LUDNOŚCI W GMINIE RĘCZNO W LATACH 2008 – 2014	45
TABELA 14 PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ POLICJI W ZAKRESIE INTERWENCJI DROGOWYCH NA TERENIE POWIATU PIOTRKOWSKIEGO	46
TABELA 15 INTERWENCJE PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ NA TERENIE GMINY RĘCZNO (STAN NA GRUDZIEŃ 2015 R.)	46
WYKRES - OCENA OFERTY SPORTOWO – REKREACYJNEJ, KULTURALNEJ, OPIEKI SPOŁECZNEJ I OPIEKI ZDROWOTNEJ NA TERENIE GMINY RĘCZNO.....	64

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1. MAPA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO Z PODZIAŁEM NA POWIATY	20
RYSUNEK 2. MAPA POWIATU PIOTRKOWSKIEGO Z PODZIAŁEM NA GMINY	21
RYSUNEK 3 POWIĄZANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY RĘCZNO NA LATA 2015–2023 Z GŁÓWNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI SZCZEBŁA EUROPEJSKIEGO, KRAJOWEGO, REGIONALNEGO I LOKALNEGO.....	76

Gmina Ręczno

Wójt Gminy Piotr Łysoń
Sekretarz Gminy Maria Lesiakowska
Skarbnik Gminy Bożena Jarosińska

Urząd Gminy Ręczno
ul. Piotrkowska 5
97-510 Ręczno

Radni Rady Gminy Ręczno kadencja 2014 - 2018

1. Mirosław Zawada - Przewodniczący Rady Gminy
2. Zdzisław Konarski – Wiceprzewodniczący Rady Gminy
3. Włodzimierz Betka
4. Izabela Chmura
5. Jan Filocha
6. Ewa Flasz
7. Agata Janiec
8. Kazimierz Karbowski
9. Bogusław Lesiakowski
10. Jacek Łosiewicz
11. Kazimierz Michalski
12. Krzysztof Ośmiałowski
13. Marzena Patek
14. Dariusz Ślusarczyk
15. Andrzej Żak

Opracowanie wykonano przy współpracy:

Zespołu ekspertów - GRANTS Consulting Sp. z o.o.

Aleksander Wardaszko

Bartosz Supeł

Pracowników Urzędu Gminy Ręczno

oraz

zespołu ds. koordynacji i opiniowania prac nad Strategią Rozwoju Gminy Ręczno na lata 2015 – 2023.

Szanowni Państwo,

Drodzy Mieszkańcy i Przyjaciele gminy Ręczno!

Po miesiącach wytężonej pracy z wielką satysfakcją oddaję w Wasze ręce Strategię Rozwoju Gminy Ręczno na lata 2015-2023. To opracowanie ma strategiczne znaczenie dla naszej gminy. Po pierwsze wyznacza kierunki rozwoju dla Ręczna, po wtóre proponuje szczegółowy plan działań, jaki będziemy realizować w perspektywie finansowej do 2023 roku. Strategia została przygotowana w ważnym momencie, gdyż właśnie w bieżącym roku rozpoczęła się nowa unijna perspektywa finansowa. Dla nas wszystkich jest to ogromna szansa i wyzwanie. Jestem przekonany, że będziemy efektywnie sięgać po środki unijne i dzięki nim poprawiać jakość życia mieszkańców. Dlatego też zachęcam wszystkich, abyśmy ten czas wykorzystali i wspólnie dołożyli starań, aby nasza mała ojczyzna była nowoczesną i dynamicznie rozwijającą się gminą.

Pragnę podziękować tym wszystkim, którzy poprzez swoją aktywność włączyli się w proces kreowania nowej strategii rozwoju gminy. Szanowni Państwo, Wasz wkład jest nieoceniony. Bardzo dziękuję zespołowi koordynującemu, który wspierał wiedzą, doradzał i opiniował tworzony dokument oraz pracownikom Urzędu Gminy.

Zapraszam do zapoznania się ze Strategią Rozwoju Gminy Ręczno na lata 2015 - 2023.

Piotr Łysoń
Wójt Gminy

Ręczno, grudzień 2015 r.

I. WPROWADZENIE

Strategia rozwoju gminy jest najbardziej istotnym dokumentem samorządu gminnego – ogólnym programem działań podejmowanych w gminie, przy wykorzystaniu posiadanych zasobów zmierzających do osiągnięcia założonych celów. „Strategia Rozwoju Gminy Ręczno na lata 2015–2023” bezpośrednio wpisuje się w cele „Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020” oraz „Strategii rozwoju powiatu piotrkowskiego na lata 2014-2020”. Strategia przedstawia cele i działania w trzech komplementarnych obszarach:

- Gospodarczym,
- Społecznym,
- Przestrzennym.

„Strategia Rozwoju Gminy Ręczno na lata 2015–2023” (Strategia) pełni następujące funkcje:

- **Kierunkową** dla władz gminnych, środowisk naukowych i biznesowych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, jak również dla wszystkich mieszkańców gminy;
- **Koordynacyjną** dla innych dokumentów programowych i planistycznych na poziomie gminnym;
- **Informacyjną** dla mieszkańców, inwestorów, partnerów, itp.;
- **Promocyjną** w kontekście lokalnym, regionalnym, krajowym oraz ponadnarodowym.

Strategia wyraża długoterminowe cele Gminy, które odpowiadają generalnym kierunkom działania oraz obejmuje:

- Diagnozę obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej,
- Identyfikację strategicznych obszarów rozwoju wraz z realizacją analizy SWOT dla każdego z nich,
- Wskazanie spójności Strategii z dokumentami z poziomu regionalnego, krajowego oraz unijnego,
- Wskazanie głównych kierunków rozwoju, celów oraz kierunków interwencji niezbędnych do podjęcia,
- Wskazanie sposobu monitorowania i oceny stopnia osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych,
- Plan finansowy, w tym: źródła finansowania zaplanowanych inwestycji, działań, szacunkową kwotę środków przeznaczonych na realizację wyznaczonych celów, podstawowe założenia systemu realizacji.

II. STAN I UWARUNKOWANIE ROZWOJU

Diagnozę obecnej sytuacji przeprowadzono na podstawie:

- Analizy danych zastanych – dane statystyczne oraz dane udostępnione przez Urząd Gminy Ręczno (desk research);
- Badania ankietowego wśród mieszkańców gminy (kwestionariusz ankiety);
- Wywiadów zogniskowanych z pracownikami Urzędu Gminy Ręczno (FGI);
- Konsultacji społecznych w gminie.

Metody badań dobrane zostały zgodnie z zasadą triangulacji metod i źródeł danych rozumianej jako zwielokrotnienie:

- Metod i technik badawczych - triangulacja metodologiczna - polegająca na kontrolowaniu spójności wniosków formułowanych przy wykorzystaniu różnych technik gromadzenia danych;
- Źródeł informacji - triangulacja źródeł informacji - polegająca na zwielokrotnieniu źródeł informacji w ramach tej samej metody ich gromadzenia, uwzględnionych w badaniu perspektyw;
- Perspektyw badawczych osób realizujących badanie - triangulacja analityczna - związana ze zwiększeniem liczby osób analizujących wnioski z badań.

Podejście takie pozwoli na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu (np. udzielenie odpowiedzi na pytania o skalę zjawisk dzięki zastosowaniu metod ilościowych oraz głębsze zrozumienie specyfiki problemów, dzięki zastosowaniu metod jakościowych), pozwoli też wykorzystać mocne strony każdej metody przy wzajemnej neutralizacji ich słabości.

Zestawienie metod i technik zastosowanych przy diagnozie sytuacji gminy Ręczno oraz dobór próby ilustruje tabela:

Tabela 1 Zestawienie metod i technik wraz z doбором próby

Technika badawcza	Dobór próby	Realizacja badania
Analiza danych zastanych (desk research)	<ul style="list-style-type: none">• Strategia Rozwoju Powiatu Piotrkowskiego na lata 2014–2020,• Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT),	Analiza dokumentów zgodnie z poszukiwanymi informacjami, porównywanie danych statystycznych, kontakt z organizacjami, instytucjami dysponującymi danymi.

- Strategia Europa 2020,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020,
- Krajowy Program Reform,
- Umowa Partnerstwa 2014–2020,
- Polityka energetyczna Polski do 2025,
- Strategia Rozwoju Województwa łódzkiego 2020,
- Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2007–2020,
- Regionalna Strategia Innowacji LORIS 2030,
- Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim,
- Dokumenty strategiczne i planistyczne szczebla lokalnego i gminnego,
- Dane dot. gminy Ręczno

Panele eksperckie	Przedstawiciele: <ul style="list-style-type: none"> • Urzędu Gminy Ręczno. 	Spotkania zespołu koordynującego miały formę paneli eksperckich, opiniujących oraz koordynujących prace nad dokumentem.
Konsultacje społeczne - badanie ankietowe	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawiciele: Urzędu Gminy Ręczno, sołtysi, • Przedstawiciele społeczności lokalnej gminy Ręczno, • Przedstawiciele przedsiębiorców z terenu gminy Ręczno, • Przedstawiciele organizacji pozarządowych z terenu gminy Ręczno. 	W badaniu ankietowym możliwość udziału mieli wszyscy mieszkańcy gminy Ręczno.

Źródło: Opracowanie własne

2.1. Podsumowania działań, projektów, inwestycji prowadzonych w gminie Ręczno w latach 2008-2014

Gmina Ręczno korzystała w latach 2008 – 2014, nie tylko, ze środków własnych, starano się również pozyskiwać fundusze ze środków zewnętrznych. Podsumowanie najważniejszych działań ilustruje tabela:

Tabela 2 Podsumowanie działań, projektów, inwestycji prowadzonych w gminie Ręczno w latach 2008 – 2014

Lp.	Zadanie	Lata	Źródła finansowania
1	Modernizacja Hydroforni Paskrzyn	2008	budżet gminy
2	Budowa wodociągu w miejscowości Ręczno	2008	budżet gminy
3	Przebudowa wodociągu w miejscowości Paskrzyn-Doły	2008	budżet gminy

4	Wymiana wodociągu B. Góra - Parcele	2008	budżet gminy
5	Modernizacja wodociągu w Paskrzynie i Czartorii	2008	budżet gminy/WFOŚiGW
6	Dotacja celowa na pomoc finans. udzielaną między jst na dofinans. włas. zadań inwest. i zakupów inwestycyjnych (Droga i chodnik w stronę Łęk Szl.)	2008	budżet gminy
7	Droga dojazdowa do pól Majstry-Pysowy	2008	budżet gminy/Urząd Marsz.
8	Droga Łęg Ręczniński-Placówki Nowinki	2008	budżet gminy/Urząd Marsz.
9	Droga dojazdowa do pól Stobnica Górna	2008	budżet gminy/Urząd Marsz.
10	Droga dojazdowa do pól Łęki Królewskie-Dobreniczki	2008	budżet gminy/Urząd Marsz.
11	Droga dojazdowa do pól Bąkowa Góra - Kalinki	2008	budżet gminy/Urząd Marsz.
12	Adaptacja pomieszczeń w Ośrodku Zdrowia	2008-2013	budżet gminy
13	Zagospodarowanie placu w centrum Ręczna	2008-2010	budżet gminy
14	Zakup pieca co dla GOK	2008	budżet gminy
15	Komputeryzacja Urzędu Gminy	2008	budżet gminy
16	Sprzęt do ratownictwa technicznego (dla OSP Stobnica)	2008	budżet gminy
17	Wyciągarka T-MAX EW-1500 (OSP Ręczno)	2008	budżet gminy
18	Aparat oddechowy (dla OSP Stobnica)	2008	budżet gminy
19	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jst na dof. włas. zadań inwest. i zakupów inwest. (magazyn p/powodziowy)	2008	budżet gminy
20	Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Stobnicy	2008	budżet gminy
21	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego w Ręcznie	2008	budżet gminy/WFOŚiGW
22	Zakup komputer dla Szkoły Podstawowej w Bąkowej Górze	2008	budżet gminy
23	Modernizacja boiska przy Szkole Podstawowej w Stobnicy	2008-2009	budżet gminy
24	Modernizacja boiska przy Szkole Podstawowej w Bąkowej Górze	2008-2009	budżet gminy
25	Komputeryzacja GOPS-u	2008	budżet gminy
26	Budowa wodociągu w miejscowości Ręczno (ul. Spółdzielcza)	2009	budżet gminy
27	Budowa wodociągu w miejscowości Ręczno (ul. Cmentarna)	2009	budżet gminy
28	Przebudowa wodociągu w miejscowości Paskrzyn -Doły	2009	budżet gminy

29	Wymiana wodociągu Bakowa Góra - Parcele	2009	budżet gminy
30	Zakup sprężarki	2009	budżet gminy
31	Pompa na przepompownię Brzezcie	2009	budżet gminy
32	Studzienka – wodociąg w Ręcznie przy ul. Spółdzielczej	2009	budżet gminy
33	Przebudowa drogi w Łękach Królewskich	2009	budżet gminy
34	Droga dojazdowa do pól Brzezcie	2009	budżet gminy
35	Przebudowa drogi do pól Majkowiec-Kresy	2009	budżet gminy/Fundusz Ochr. Gruntów Rolnych
36	Przebudowa drogi na Fandulonkę	2009	budżet gminy/Fundusz Ochr. Gruntów Rolnych
37	Przebudowa ul. Mokrej	2009	budżet gminy
38	Budowa drogi na Przewóz	2009	budżet gminy
39	Aparaty oddechowe dla OSP- dotacja OSP Ręczno	2009	budżet gminy
40	Maszt oświetleniowy do samochodu - dotacja dla OSPB. Góra	2009	budżet gminy
41	Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Stobnicy	2009	budżet gminy
42	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkolno-Gimn. w Ręcznie	2009	budżet gminy/WFOŚiGW
43	Zakup komputera dla GOPS	2009	budżet gminy
44	Prace konserwatorskie przy Kościele p.w. Przemienienia Pańskiego Parafii Św. Stanisława B.M. w Ręcznie	2009	budżet gminy
45	Budowa wodociągu w miejscowości Ręczno ul. Cmentarna	2010	budżet gminy
46	Budowa drogi na Przewóz	2010	budżet gminy
47	Droga w Ręcznie – ulica Leśna	2010	budżet gminy
48	Odwodnienie drogi dojazdowej we wsi Dęba	2010-2011	budżet gminy
49	Budowa drogi Dęba - Doły	2010	budżet gminy
50	Budowa drogi Paskrzyn-Pociosek	2010	budżet gminy
51	Budynek administracyjny – KP Ręczno ul. Główna 62	2010	budżet gminy
52	Budynek gospodarczy – KP Ręczno ul. Główna 62	2010	budżet gminy
53	Grunt KP Ręczno ul. Główna 62	2010	budżet gminy
54	Zestaw komputerowy	2010	budżet gminy
55	Dotacja na zakup selektywnego wywoływania (OSP B. Góra)	2010	budżet gminy
56	Dotacja na zakup masztu oświetleniowego (OSP Ręczno)	2010	budżet gminy
57	Dotacja na zakup wyposażenia uzupełniającego do zestawu uniwersalnych narzędzi hydraulicznych (OSP Stobnica)	2010	budżet gminy
58	Budowa oświetlenia Stobnica – Kamienna Góra	2010	budżet gminy

59	Remont budynku i ogrodzenia Stacja Uzdatniania Wody w Ręcznie (dokumentacja techniczna, remont budynku i wymiana ogrodzenia)	2011	budżet gminy
60	Program komputerowy „Wodnik”, „Mod KOM”, system Woda, Rejestr VAT ,zestaw inkasencki PSION	2011	budżet gminy
61	Pompa głębinowa GBC	2011	budżet gminy
62	Budowa drogi na Przewóz III etap(aktualizacja kosztorysu inwestorskiego, roboty drogowe, nadzór inwestorski)	2011	budżet gminy
63	Przebudowa drogi Paskrzyn (Pociosek) (dokumentacja projektowa, przebudowa drogi, nadzór inwestorski).	2011	budżet gminy/Urząd Wojewódzki
64	Odwodnienie drogi dojazdowej we wsi Dęba	2011	budżet gminy
65	Zagospodarowanie centrum Ręczna(rozbiórka budynku, odmulanie stawu ze skarpowaniem brzegów, wykonanie parkingu na 10 stanowisk postojowych).	2011	budżet gminy
66	Remont dachu -Ośrodek Zdrowia (projekt dokumentacji remontu)	2011	budżet gminy
67	Zestaw komputerowy(komputer na potrzeby ewidencji ludności 1 832,70 zł , urządzenie wielofunkcyjne 4 255,80 zł z dotacji 3 167,30 zł)	2011	Łódzki Urząd Wojewódzki
68	Drukarka (urządzenie wielofunkcyjne- 4 255,80 , dotacja ŁUW 3 167,30 zł środki własne 1 088,50)	2011	budżet gminy
69	Zestaw komputerowy (zakup 2 komputerów z oprogramowaniem)	2011	budżet gminy
70	Zespół boisk sportowych „Moje Boisko-Orlik 2012” dokumentacja projektowo-kosztorysowa	2011	budżet gminy
71	Zestaw komputerowy	2011	budżet gminy
72	Pompa szlamowa Ama Porter 602 ND	2011	budżet gminy
73	Budowa linii napowietrznej oświetlenia ulicznego Stobnica wzdłuż drogi wojewódzkiej(budowa linii, opłata przyłączeniowa, inwentaryzacja powykonawcza)	2011	budżet gminy
74	„Budowa wodociągu w Dębie pod lasem” w ramach której wykonano budowę sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowości Dęba, polegającej na wybudowaniu Studni z zaworem redukcyjnym .	2012	budżet gminy/WFOŚiGW
75	Remont drogi Łęg Ręczniński (projekt, wykonanie , nadzór remontu- odcinek 700 mb)	2012	budżet gminy/Urząd Wojewódzki
76	Rozbiórka budynku po byłym Posterunku Policji	2012	budżet gminy
77	Rozbudowa garaży przy Urzędzie Gminy	2012-2013	budżet gminy

78	Zakup zestawów komputerowych (zakup 2 szt. Komputerów z oprogramowaniem ;stanowisko Rady Gminy i Radcy Prawnego)	2012	budżet gminy
79	Zakup komputera (stanowisko ds. gospodarki komunalnej)	2012	budżet gminy
80	Dotacja celowa dla OSP Bąkowa Góra (zakup pompy szlamowej z osprzętem)	2012	budżet gminy
81	Remont schodów z podjazdem dla osób niepełnosprawnych Publiczny Zespół Szkolno-Gimnazjalny	2012	budżet gminy
82	Zakup autobusu szkolnego	2012	budżet gminy
83	Adaptacja pomieszczeń dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (mapy geodezyjne oraz dokumentacja inwentaryzacyjna)	2012	budżet gminy
84	Przebudowa i rozbudowa budynku po byłym Przedszkolu w miejscowości Kolonia Ręczno na świetlicę wiejska (dokumentacja)	2012	budżet gminy
85	Dotacja celowa z budżetu dla Gminnej Biblioteki Publicznej w Ręcznie (zakup zestawu komputerowego)	2012	budżet gminy
86	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych (Dotacja dla Parafii Rzymskokatolickiej w Bąkowej Górze na dofinansowanie prac konserwatorskich, remontowych i robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków – remont elewacji kościoła i dzwonnicy oraz remont ogrodu)	2012	budżet gminy
87	Budowa kompleksu boisk sportowych w ramach programu "Moje Boisko-Orlik 2012" przy Zespole Szkolno-Gimnazjalnym w Ręcznie, gmina Ręczno, na działce oznaczonej nr ewidencyjnym 189 ul. Główna 21.	2012	budżet gminy/Min. Sportu i Turyst./Urząd Wojewódzki
88	Budowa wodociągu Bąkowa Góra-Kalinki (dokumentacja projektowokosztorysowa)	2013	budżet gminy
89	Wodociąg Ręczno, ul. Myśliwska Sieć wodociągowa wraz z przepompownią kontenerową, długość sieci 102,1 mb ,hydranty naziemne – 5 kpl.	2013	budżet gminy
90	Zawór redukcyjny na sieci wodociągowej Bąkowa Góra-Zbyłowice – budowa węzła redukcyjnego na sieci wodociągowej zasilającej miejscowość Zbyłowice	2013	budżet gminy
91	Pompa głębinowa hydrofornia Stobnica	2013	budżet gminy

92	Droga Ręczno-Łęki Królewskie droga gminna Nr 110318E o długości 0,93km	2013	budżet gminy/Urząd Marszałkowski
93	Budowa drogi w miejscowości Dęba	2013-14	budżet gminy
94	Przebudowa drogi Stobnica Dolna (mapa do celów projektowych, dokumentacja kosztorysowa)	2013	budżet gminy
95	Remont dachu na budynku przychodni lekarskiej z częścią mieszkalną (remont dachu wraz z rynnami i rurami spustowymi, kominami i obróbkami blacharskimi)	2013	budżet gminy
96	Zagospodarowanie placu w centrum Ręczna (mapa do celów projektowych, dokumentacja projektowo-kosztorysowa)	2013	budżet gminy
97	Traktor ogrodowy z oprzyrządowaniem VIKING MT6112 (Kosiarka samojezdna + zestaw do odśnieżania+ wózek transportowy)	2013	budżet gminy
98	Rozbudowa garaży przy Urzędzie Gminy- Zadanie dwuletnie -łączna wartość inwestycji 155 978,77 zł w tym :79 565,00 zł w roku 2012.	2012-2013	budżet gminy
99	Program komputerowy „Środki Trwałe”	2013	budżet gminy
100	Zakup laptopów (2 szt. Urząd Gminy)	2013	budżet gminy
101	Komputery (zakup dwóch komputerów)	2013	budżet gminy
102	Remont Sali przy Urzędzie Gminy- „Wspólny Dom” pełniący funkcje kulturalne - remont Sali „Wspólny Dom”- 327 315,63 zł -remont łącznika wraz z elewacją budynku OSP- 54 461,19 zł. (10 000,00 zł wydatki poniesione w 2012 rok. (dokumentacja)	2013	budżet gminy/Urząd Marszałkowski
103	Wpłaty jednostek na państwowy fundusz celowy na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych (zakup sprzętu informatycznego- laptop i drukarka dla Policji w Gorzkowicach)	2013	budżet gminy
104	Remont pomieszczeń- adaptacja pomieszczeń na przedszkole w budynku szkoły podstawowej w Ręcznie	2013	budżet gminy
105	Wymiana ogrodzenia PZSZG	2013	budżet gminy
106	Programy komputerowe: Budżet 5 889,24 zł, Płace- 4 494,42 zł	2013	budżet gminy
107	Zestaw komputerowy PZSZG	2013	budżet gminy
108	Plac zabaw Budowa placu zabaw w ramach programu „ radosna szkoła przy Publicznym Zespole Szkolno-Gimnazjalnym w Ręcznie.	2013	budżet gminy/dotacja z budżetu państwa
109	Pompa do przepompowni ścieków (pompa do ścieków surowych)	2013	budżet gminy
110	Program komputerowy GOMiG-ODPADY	2013	budżet gminy
111	Zestaw komputerowy (komputer, monitor na stanowisko ds. opłat za gospodarowanie odpadami	2013	budżet gminy

112	Budowa oświetlenia ulicznego Ręczno, ul. Piotrkowska (mapy do celów projektowych)	2013	budżet gminy
113	Budowa oświetlenia wzdłuż drogi wojewódzkiej w miejscowości Paskrzyń wraz z instalacją 5 lamp oświetleniowych na słupach betonowych.	2013	budżet gminy
114	Przebudowa i rozbudowa budynku po byłym Przedszkolu w miejscowości Kolonia Ręczno na świetlicę wiejską	2013	budżet gminy
115	Budowa przyłącza wodociągowego w miejscowości Bąkowa Góra z odgałęzzeniami	2014	budżet gminy
116	Zakup wiaty przystankowej Majkowiec Kresy	2014	budżet gminy
117	Dotacja celowa dla powiatu na zadanie „Przebudowa drogi powiatowej Nr 1513E w m. Ręczno- dł.0,62 km” wartość zadania 231 751,07 zł – dotacja 50 % kosztów zadania	2014	budżet gminy
118	Budowa drogi Kolonia Ręczno-Nowinki (mapy do celów projektowych, dokumentacja kosztorysowa)	2014	budżet gminy
119	Przebudowa drogi Stobnica Dolna z nawierzchnią na odc. 1,09 km + chodnik, rów, wjazd, pobocze (całkowita wartość zadania 858 187,81 zł,)	2014	budżet gminy/Urząd Marszałkowski
120	Budowa drogi Bąkowa Góra koło Remizy (mapy do celów projektowych)	2014	budżet gminy
121	Budowa drogi w miejscowości Ręczno ul. Myśliwska, Wczasowa, Topolowa, Poprzeczna (mapy do celów projektowych, dokumentacja kosztorysowa)	2014	budżet gminy
122	Zagospodarowanie placu z centrum Ręczna inwestycja przy współudziale środków UE (Plac centrum Ręczna z oświetleniem solarnym i parkingiem)	2014	budżet gminy/Urząd Marszałkowski (w tym środki UE)
123	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy (dokumentacja projektowokosztorysowa)	2014	budżet gminy
124	Zakupy inwestycyjne: Zestaw komputerowy (zakup 3 szt. komputerów)	2014	budżet gminy
125	Dotacja celowa dla OSP Stobnica zakup nożyc hydraulicznych HOLMATRO	2014	budżet gminy
126	Dotacja celowa dla OSP Bąkowa Góra zakup linii gaśniczej szybkiego natarcia	2014	budżet gminy
127	Zakupy inwestycyjne: Laptop z oprogramowaniem SP Stobnica	2014	WFOŚiGW
128	Zakupy inwestycyjne: Projektor z ekranem SP Stobnica	2014	budżet gminy/WFOŚiGW
129	Remont pomieszczeń szatni (dokumentacja projektowokosztorysowa)	2014	budżet gminy
130	Zakupy inwestycyjne: Projektor z ekranem PZSG Ręczno	2014	WFOŚiGW

131	Zakupy inwestycyjne: Zestaw komputerowy do pracowni PZSG Ręczno	2014	WFOŚiGW
132	Dotacja celowa dla Powiatowego Zespołu Opieki Zdrowotnej na zakup urządzenia ureterorenoskopu (URS)	2014	budżet gminy
133	Zakupy inwestycyjne: Pompa szlamowa AMAPORTER 602 Nd do ścieków surowych	2014	budżet gminy
134	Budowa oświetlenia ulicznego Ręczno ul. Piotrkowska (projekt budowy)	2014	budżet gminy
135	Budowa oświetlenia Stobnica - Trzy Morgi (mapy do celów projektowych)	2014	budżet gminy
136	Przebudowa i rozbudowa budynku po byłym Przedszkolu w miejscowości Kolonia Ręczno na świetlicę wiejską	2014	budżet gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ręczno

2.2. Analiza otoczenia społeczno-gospodarczego w gminie Ręczno

Ręczno to gmina wiejska, położona w województwie łódzkim, w południowo-wschodniej części powiatu piotrkowskiego, granicząca z następującymi gminami: od północy z gminami Sulejów i Rozprza, od wschodu z gminą Aleksandrów, od południa z gminami Przedbórz i Masłowice (powiat radomszczański), zaś od zachodu z gminą Łęki Szlacheckie. Gmina Ręczno składa się z 14 sołectw, w skład których wchodzi 21 miejscowości. Obszar gminy wynosi 89 km².

Rysunek 1. Mapa województwa łódzkiego z podziałem na powiaty

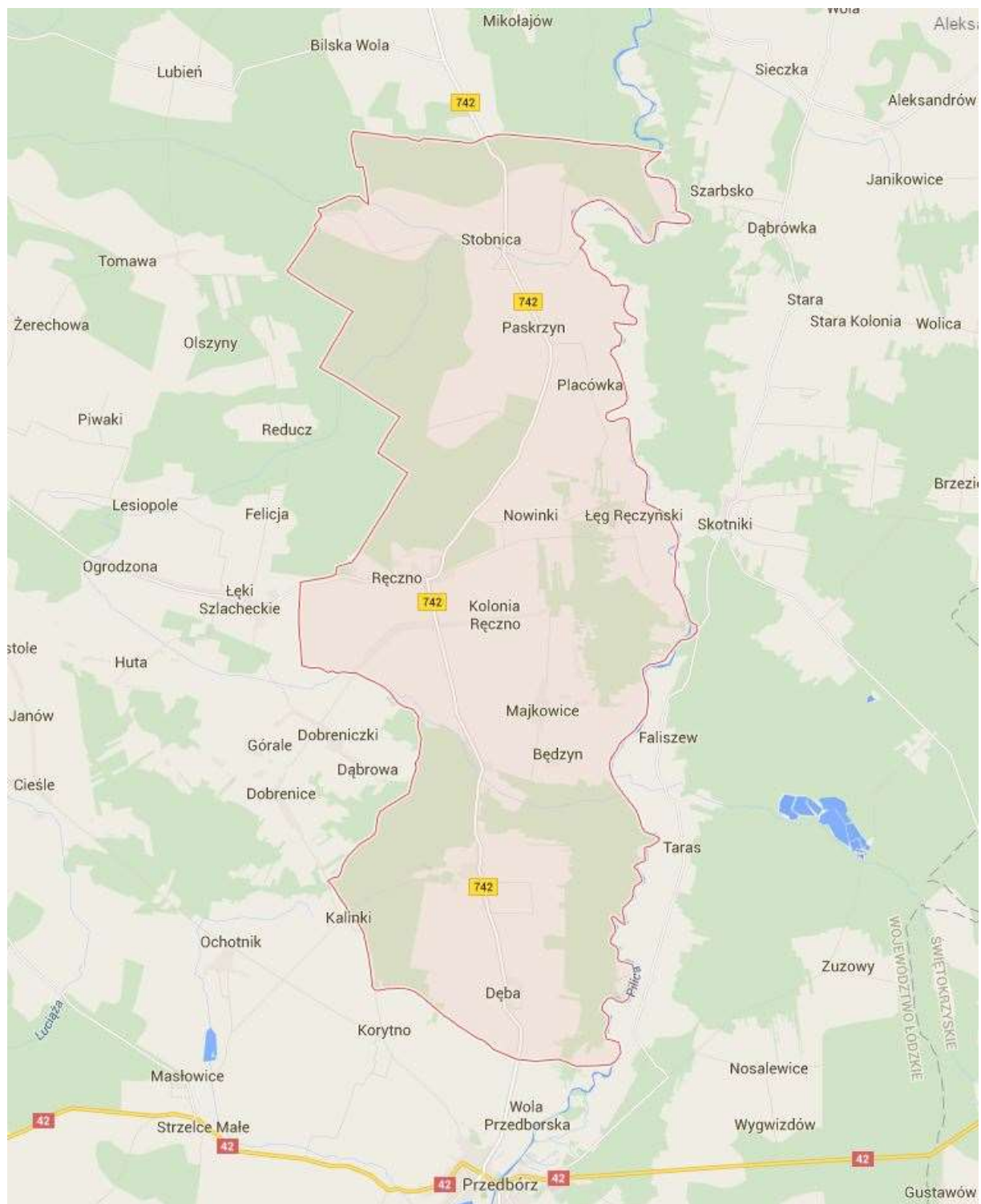
Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi

Rysunek 2. Mapa powiatu piotrkowskiego z podziałem na gminy

Źródło: www.osp.org.pl

Rysunek 3. Mapa Gminy Ręczno

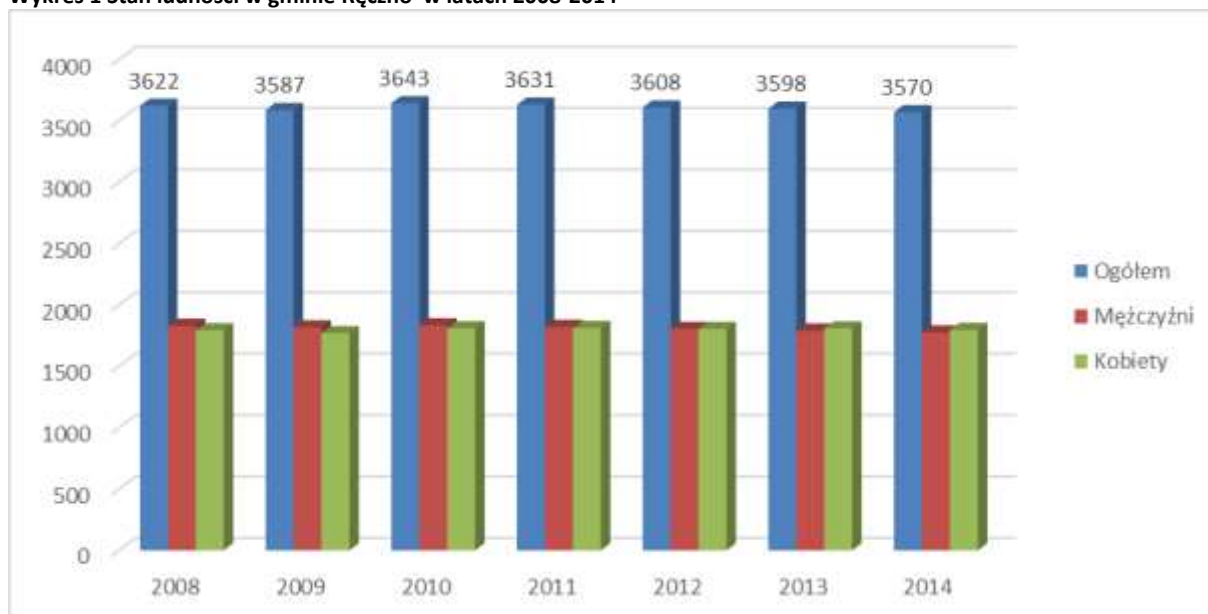

Źródło: Google Maps

2.2.1. Liczba i struktura ludności

Sytuacja demograficzna w gminie Ręčno odzwierciedla niekorzystne tendencje widoczne w całej Polsce – liczba ludności systematycznie spada. W przypadku gminy trend ten jest wyraźny od 2010 roku, kiedy to liczba ludności nieznacznie wzrosła, aby w kolejnych latach obniżyć się. Wykres poniżej obrazuje liczbę ludności w poszczególnych latach, począwszy od roku 2008:

Wykres 1 Stan ludności w gminie Ręčno w latach 2008-2014

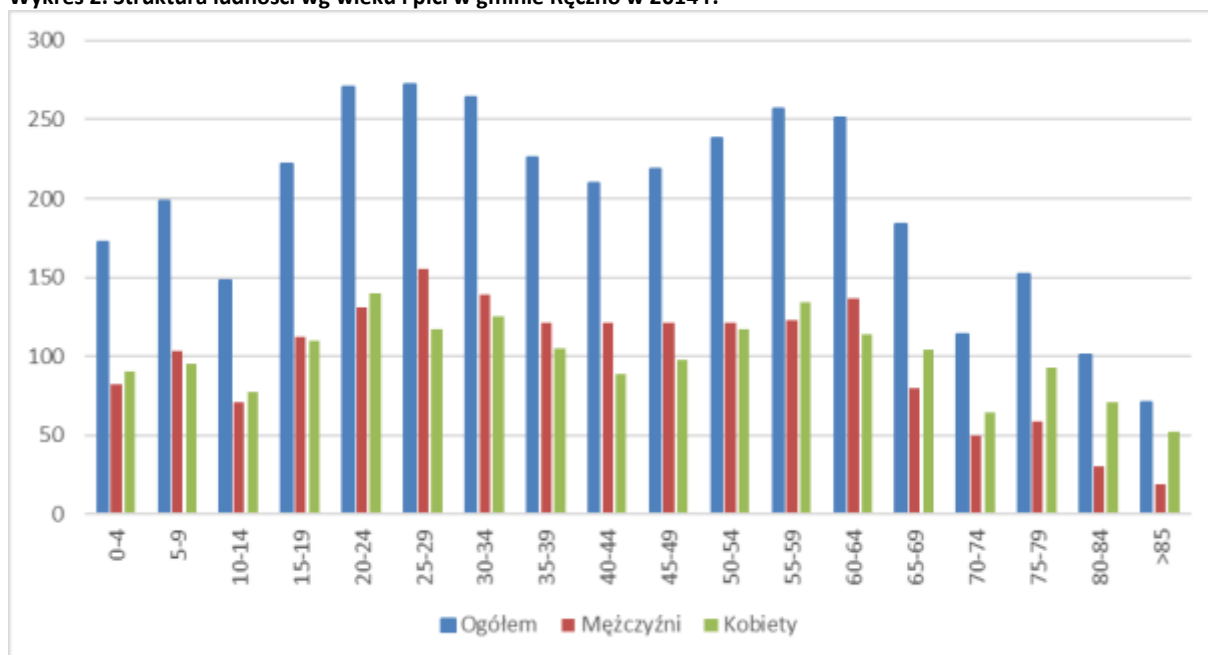

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gęstość zaludnienia w gminie w 2014 roku wynosiła 40 os/km² i była znacząco niższa od tożsamego wskaźnika w powiecie piotrkowskim, który wynosił 64 os/km² oraz w województwie łódzkim, gdzie gęstość zaludnienia wynosiła średnio 138/km² (dane Urzędu Statystycznego w Łodzi). Jest to uzasadnione wiejskim charakterem gminy.

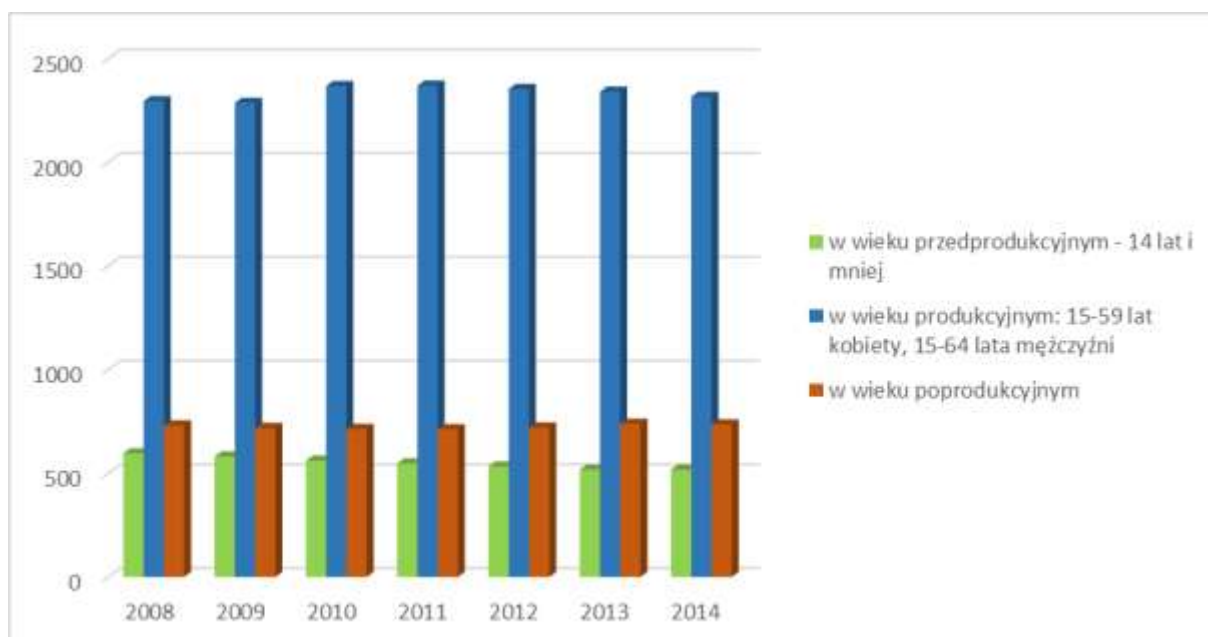
W gminie Ręčno systematycznie maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, tj. do 14 lat. Jest to związane z obserwowaną w całym kraju zmniejszającą się liczbą urodzeń oraz przesuwaniem w czasie decyzji o posiadaniu potomstwa przez osoby w wieku reprodukcyjnym. Strukturę ludności w gminie prezentują poniżej wykres oraz tabela z uzewnętrznieniem liczby kobiet w poszczególnych grupach wiekowych.

Wykres 2. Struktura ludności wg wieku i płci w gminie Ręczno w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 3. Struktura ludności wg wieku produkcyjnego w gminie Ręczno w latach 2008-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 3 Struktura ludności w gminie Ręczno w latach 2008-2014

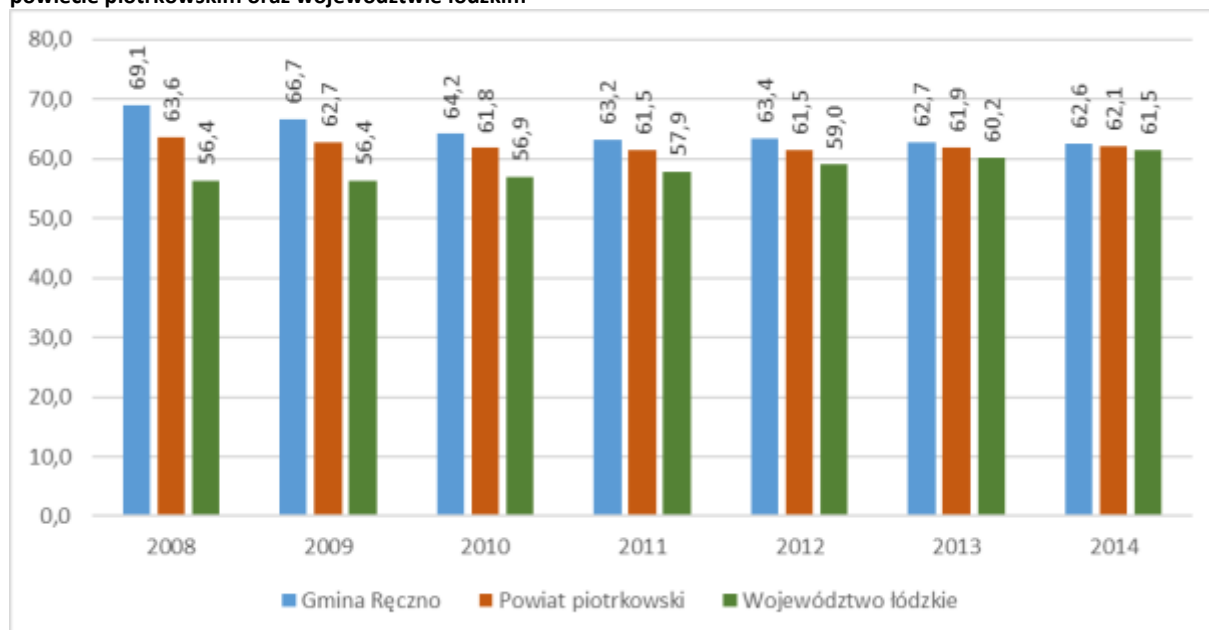
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wiek przedprodukcyjny (14 lat i mniej)	596	581	561	548	533	518	518
w tym kobiety	287	272	273	269	270	265	262

Wiek produkcyjny (15-59 lat kobiety; 15-64 lata mężczyźni)	2295	2287	2368	2370	2354	2341	2316
w tym kobiety	1033	1023	1063	1067	1053	1044	1035
Wiek poprodukcyjny	731	719	714	713	721	739	736
w tym kobiety	473	475	473	475	481	499	498
Ogółem	3622	3587	3643	3631	3608	3598	3570
w tym kobiety	1793	1770	1809	1811	1804	1808	1795

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Obciążenie demograficzne w gminie Ręčno jest wyższe, niż średnia dla powiatu piotrkowskiego, a także dla województwa łódzkiego ale systematycznie spada. Wykres poniżej przedstawia obciążenie demograficzne w poszczególnych latach:

Wykres 4 Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie Ręčno, powiecie piotrkowskim oraz województwie łódzkim

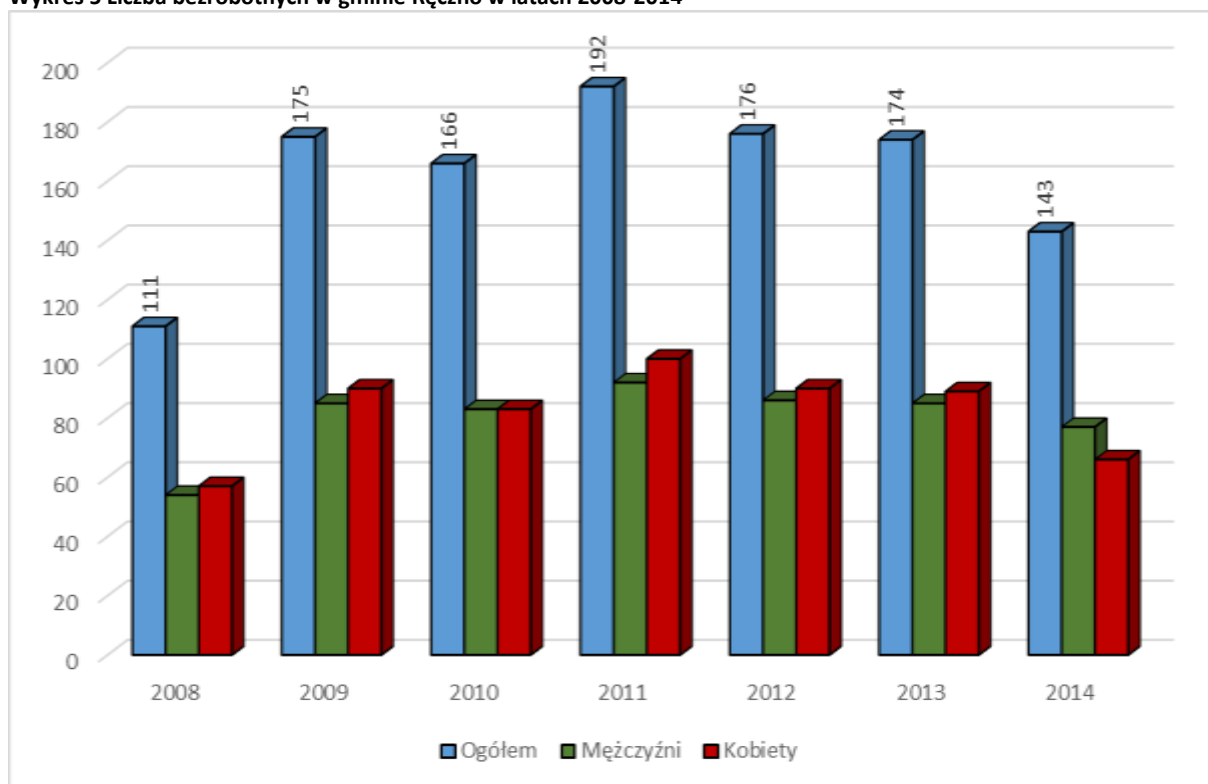
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.2.2. Bezrobocie

Poziom bezrobocie to problem wszystkich regionów w Polsce. Również w gminie Ręčno liczba osób pozostających bez pracy jest wysoka, największe wartości odnotowano w 2011 i 2012 roku. Rok 2014

odwrócił tę tendencję, jednak liczba bezrobotnych jest nadal wyższa, niż odnotowana w 2008 roku. Wykres poniżej ilustruje liczbę bezrobotnych w poszczególnych latach:

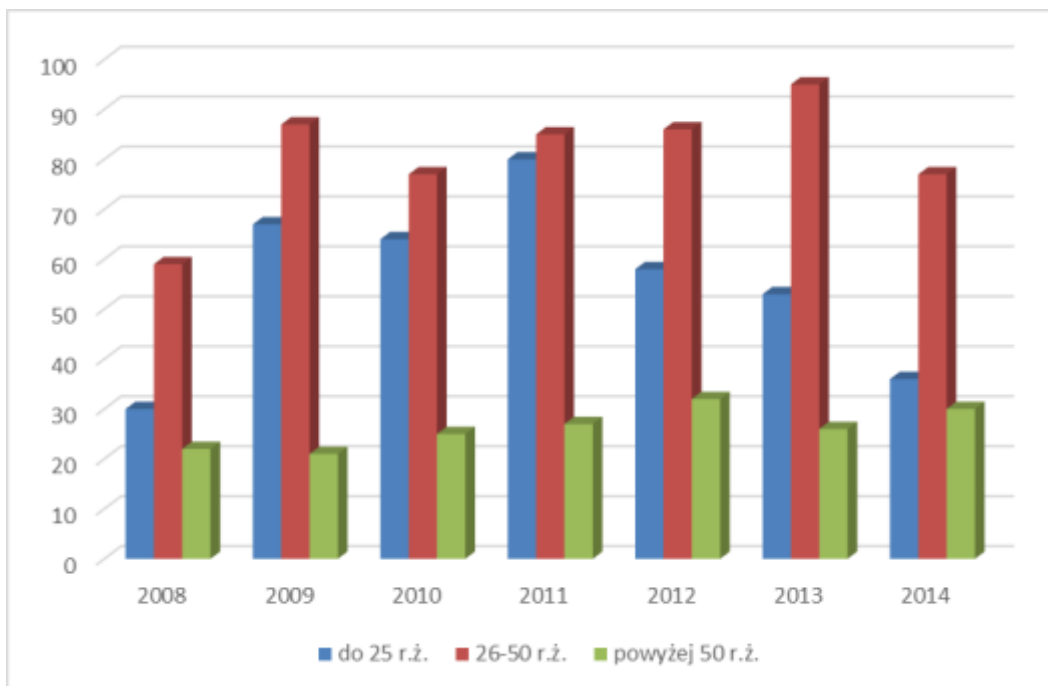
Wykres 5 Liczba bezrobotnych w gminie Ręczno w latach 2008-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Istotnym problemem jest tendencja tożsama z obrazem sytuacji w urzędach pracy w całej Polsce – duża liczba osób młodych pozostających bez pracy.

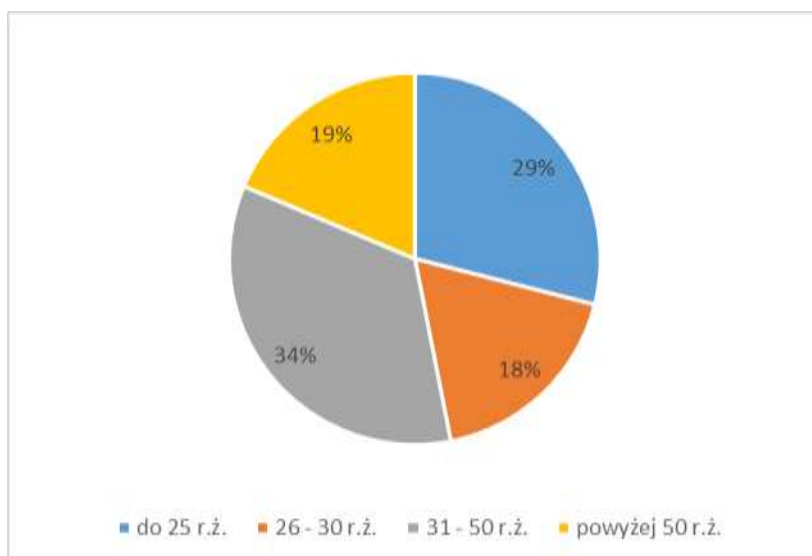
Wykres 3 Liczba osób bezrobotnych według wieku w gminie Ręczno w latach 2008 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Piotrkowie Trybunalskim

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim, liczba osób bezrobotnych w listopadzie 2015 roku w gminie Ręčno wyniosła 145, z czego 71 stanowiły kobiety, a 77 osoby bezrobotne długotrwale. Liczba osób z prawem do zasiłku wyniosła 19. Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Łodzi (stan na koniec 2014 r.) wartość udziału bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniosła dla Gminy Ręčno 6,5% co oznacza poprawę względem lat wcześniejszych (odpowiednio 8% w 2012 r. i 7,9% w 2013 r.) jednak stanowi wynik nieco gorszy od średniej dla powiatu wynoszącej 6,3%.

Rysunek - Udział poszczególnych kategorii wiekowych w puli bezrobotnych

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Piotrkowie Trybunalskim. Dane za listopad 2015 r.

Jeśli chodzi o wiek, to najliczniejszą grupę – 50 osób - stanowią osoby bezrobotne w przedziale 31-50 lat. Niepokojącym zjawiskiem jest stosunkowo duże bezrobocie wśród osób młodych do 30 r.ż. Grupa ta stanowi 47% puli wszystkich bezrobotnych, w tym osoby najmłodsze do 25 r.ż. aż 29%. Oznacza to działające na terenie gminy podmioty gospodarcze, nie zaspokajają w pełni potrzeb lokalnego rynku pracy. Większa ilość ofert pracy pojawia się ze strony podmiotów gospodarczych mających swoją siedzibę w większych ośrodkach miejskich, takich jak Piotrków Trybunalski i Łódź. Rozwój lokalnego przemysłu opartego na czystych ekologicznie technologiach i tworzenie tzw. zielonych miejsc pracy może poprawić tę sytuację. Istotny jest również rozwój potencjału rekreacyjnego gminy pozwalający na tworzenie nowych miejsc pracy związanych z turystyką.

2.2.3. Oświata i edukacja

Gmina Ręčno zapewnia kształcenie dla dzieci i młodzieży na poziomie przedszkolnym, szkoły podstawowej oraz gimnazjum. W miejscowości Stobnica znajduje się szkoła podstawowa natomiast w Ręcznie siedzibę ma Publiczny Zespół Szkolno - Gimnazjalny w Ręcznie, w ramach którego funkcjonuje szkoła podstawowa oraz gimnazjum, a od 2013 r. także punkt przedszkolny. Szkolnictwo na poziomie ponadgimnazjalnym jest realizowane w pobliskich miastach poza terenem gminy, tj. Przedborzu, Piotrkowie Trybunalskim i Sulejowie.

Tabela 4 Liczba szkół poszczególnego typu w gminie Ręčno w latach 2008 – 2014 r.

Typ szkoły/Lata	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Szkoła podstawowa	3	3	3	3	2	2	2
Gimnazjum	1	1	1	1	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ręčno

Liczbę uczniów w poszczególnych typach szkół w latach 2008-2013 prezentuje tabela poniżej:

Tabela 5 Liczba uczniów w poszczególnych typach szkół w gminie Ręčno w latach 2008-2013:

Typ szkoły/Lata	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Szkoła podstawowa	223	214	205	210	177	181	216
Gimnazjum	170	168	157	140	122	109	101

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jakość kształcenia w szkołach w dużej mierze wiąże się z dostępem do komputerów oraz Internetu, co pozwala na uatrakcyjnienie zajęć oraz umożliwia wykorzystanie przez młodzież nowych technologii do zdobywania wiedzy i umiejętności. Tabele poniżej prezentują liczbę uczniów przypadających na

jeden komputer z dostępem do Internetu oraz liczbę komputerów w szkołach na terenie gminy Ręczno:

Tabela 6 Uczniowie przypadający na 1 komputer przeznaczony do użytku uczniów z dostępem do Internetu w gminie Ręczno w latach 2008 - 2014

	2008	2009	2010	2011	2012
Szkoła podstawowa	7,69	7,38	7,07	7,24	9,32
Gimnazjum	8,1	8,0	7,48	6,67	4,21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 7 Liczba komputerów podłączonych do Internetu przeznaczonych do użytku w szkołach w gminie Ręczno w latach 2008 - 2014

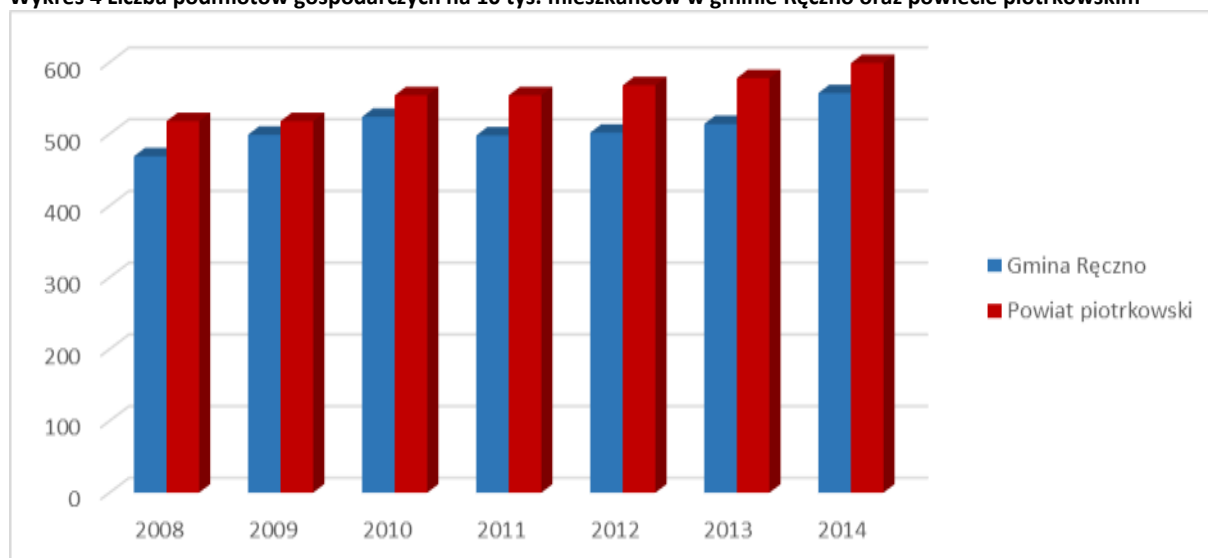
	2008	2009	2010	2011	2012
Szkoła podstawowa	30	29	29	29	19
Gimnazjum	23	24	24	24	32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.2.4. Rozwój gospodarczy

Gmina Ręczno jest gminą rolniczo-turystyczną, na jej terenie istnieje jednak wiele podmiotów gospodarczych, głównie z sektorów handlu oraz usług. Liczbę podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców prezentuje wykres poniżej:

Wykres 4 Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców w gminie Ręczno oraz powiecie piotrkowskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela poniżej prezentuje liczbę podmiotów gospodarki narodowej oraz liczbę indywidualnych działalności gospodarczych na terenie gminy Ręczno w latach 2008 – 2014:

Tabela 8 Podmioty gospodarki narodowej w systemie REGON w gminie Ręczno w latach 2008 – 2014

Lata	Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON				
	ogółem	w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	wg rodzajów działalności		
			rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł i budownictwo	pozostała działalność
2014	199	166	13	67	119
2013	185	154	13	66	106
2012	181	150	15	60	106
2011	181	153	15	62	104
2010	191	161	11	69	111
2009	179	151	11	68	100

Źródło: Baza Danych Lokalnych GUS

Brak wielkiego przemysłu na terenie gminy Ręčno podnosi jej walory turystyczno – wypoczynkowe. Gmina Ręčno oferuje na swoim terenie usługi agroturystyczne oraz rekreacyjne np. wypożyczalnie kajaków. Gmina ma charakter rolniczy, z przewagą małych gospodarstw rolnych. Rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej dokonuje się głównie ze względu na korzystne walory przyrodniczo-krajobrazowe i bliskość rzeki Pilicy. Poza gospodarstwami rolnymi na terenie gminy funkcjonują sklepy, hurtownia materiałów budowlanych, stacja paliw oraz młyny.

2.2.5. Pomoc społeczna

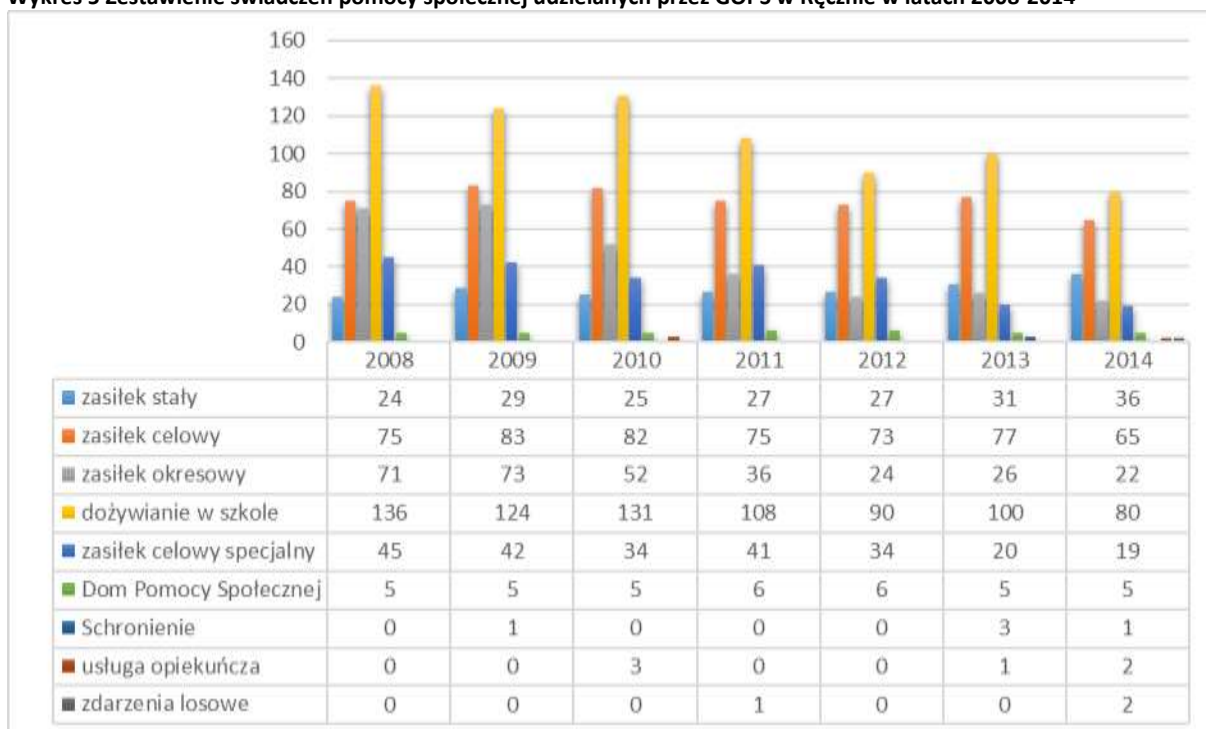
Na terenie gminy Ręčno działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ręcznie (GOPS). Do jego głównych zadań należą:

- ustalanie potrzeb w zakresie pomocy społecznej, analiza i ocena zjawisk społecznych,
- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w miejscu zamieszkania klientów,
- współpraca z organizacjami społecznymi, kościołem, związkami wyznaniowymi, Urzędem Pracy, zakładami pracy, służbą zdrowia w celu doprowadzenia do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin, ich integracji ze środowiskiem oraz w celu lepszego rozeznania środowiska i problemów mieszkańców,
- pobudzanie społecznej aktywności,
- planowanie pomocy oraz kontrolowanie czy udzielona pomoc spełnia swoje zadania,
- poradnictwo, podejmowanie interwencji kryzysowej, praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie,

- poznawanie na bieżąco przepisów z zakresu zabezpieczenia społecznego, które mogą przyczynić się do lepszego planowania pomocy,
- prowadzenie i zbieranie dokumentacji umożliwiającej potwierdzenie sytuacji materialnej i innych okoliczności uzasadniających przyznanie pomocy,
- realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych i zaliczce alimentacyjnej,
- przygotowanie materiałów niezbędnych do sprawozdawczości.

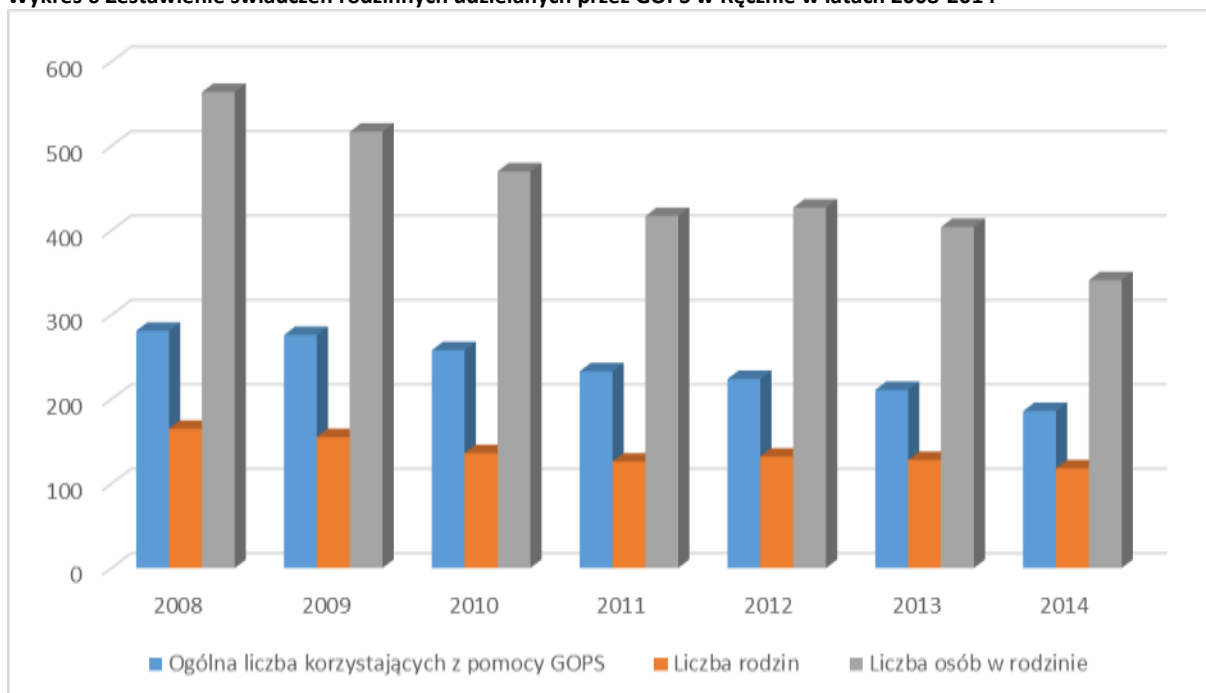
Zestawienie działalności GOPS w Ręcznie prezentują wykresy poniżej:

Wykres 5 Zestawienie świadczeń pomocy społecznej udzielanych przez GOPS w Ręcznie w latach 2008-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Ręcznie

Wykres 6 Zestawienie świadczeń rodzinnych udzielanych przez GOPS w Ręcznie w latach 2008-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Ręcznie

2.2.6. Kultura i sport

Ważną jednostką w zakresie upowszechniania kultury na terenie gminy jest Gminna Biblioteka Publiczna w Ręcznie. Księgozbiór biblioteki liczy 15194 woluminów, a korzysta z nich 408 mieszkańców (stan na 2014 rok). Liczbę bibliotek oraz czytelników prezentuje tabela poniżej:

Tabela 9 Liczba bibliotek oraz czytelników w gminie Ręczno w latach 2009 - 2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba bibliotek	1	1	1	1	1	1	1
Liczba czytelników w bibliotekach publicznych	378	349	387	380	404	397	408

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Zaangażowane w rozwój lokalnej społeczności oraz upowszechnianie kultury są również działające na terenie lokalne organizacje: Gminny "Chór Jana", Gminna Orkiestra, Gminny Ośrodek Kultury, Koła Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Ręczno. Na terenie gminy funkcjonuje także Lokalna Grupa Działania „BUD-UJ RAZEM” zrzeszająca 21 gmin, powołana by aktywizować społeczności lokalne do wspólnego działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i poprawy jakości życia mieszkańców.

Jak wykazało badanie ankietowe, przedstawione w dalszej części dokumentu, wielu mieszkańców uważa, iż na terenie gminy powinno być organizowanych więcej wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych oraz spotkań organizacji formalnych i nieformalnych (wskazano na brak sali do spotkań i zebrań mieszkańców Stobnicy).

Sport propagowany jest wśród młodzieży poprzez Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "Czartoria" Ręczno oraz Klub Sportowy „BG SPORT" Bąkowa Góra.

W gminie brakuje obiektów sportowych, typu sale/hale, boiska, czy zewnętrzne siłownie. Takie inwestycje pozwolą na aktywizację lokalnej społeczności, mogą stać się również elementami uatrakcyjnijającymi turystyczny potencjał gminy.

2.2.7. Turystyka i rekreacja

Rozwój turystyki na świecie przynosi coraz większe dochody, a sektor turystyczny należy do najszybciej rozwijających się dziedzin gospodarki światowej. Turystyka przybiera różne formy, zmienia się w zależności od popytu turystycznego. Ze względu na złożony charakter ruchu

turystycznego nie wypracowano jak dotąd jednego modelu jego klasyfikacji. Przyjmując wybrany zestaw kryteriów podziału, można wyróżnić określoną typologię współczesnej turystyki (ruchu turystycznego) np. turystyka krajoznawcza, turystyka przyrodnicza, turystyka kulturowa, turystyka piesza, turystyka rowerowa, turystyka wodna, turystyka jeździecka (konna), turystyka na obszarach wiejskich – turystyka wiejska, agroturystyka, turystyka weekendowa.

Marketingowa strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2012–2020 opracowana przez Polską Organizację Turystyczną wyróżnia grupy produktów markowych, czyli produktów o podwyższonej jakości i opartych na szczególnych polskich walorach turystycznych:

- turystyka w miastach i kulturowa kulturowa – obejmuje podróże zorganizowane i indywidualne w celu zwiedzania miast, muzeów, obiektów zabytkowych (historycznych i kulturalnych) oraz uczestnictwa w imprezach kulturalnych (także turystyka religijna i pielgrzymkowa); formy: zwiedzanie miast o wysokim nagromadzeniu atrakcji kulturowych (city break), krótkie pobyty grupowe i indywidualne, udział w imprezach kulturalnych, sportowych i innych, podróże sentymentalne i etniczne, zwiedzanie obiektów przemysłowych, pomilitarnych;
- turystyka biznesowa – przemysł spotkań (MICE) – obejmuje wyjazdy związane z aktywnością zawodową: spotkania biznesowe (podróże indywidualne, zbiorowe imprezy), spotkania motywacyjne (incentive trips), kongresy, targi i wystawy (uczestnicy i odwiedzający); koszty ponoszą instytucje i przedsiębiorstwa;
- turystyka rekreacyjna, rekreacyjna, aktywna i specjalistyczna – podróże w celu regeneracji sił fizycznych i psychicznych; szeroki zakres rekreacji z wykorzystaniem walorów środowiska naturalnego (góry, jeziora, rzeki, wybrzeże), także imprezy turystyki specjalistycznej (tzw. kwalifikowanej), także wyjazdy wypoczynkowe i/lub lecznicze do uzdrowisk, wykorzystujących naturalne warunki lecznicze, tzw. turystyka zdrowotna;
- turystyka na terenach wiejskich – obejmuje wszelkie formy aktywności turystycznej na terenach wiejskich, w tym pobyty w gospodarstwach rolnych, uczestnictwo w imprezach folklorystycznych, rzemiosło ludowe, tradycyjne życie w gospodarstwach rolnych; agroturystyka, ekoturystyka, zwiedzanie parków narodowych, rezerwatów;
- turystyka przygraniczna i tranzytowa – obejmująca jednodniową turystykę przygraniczną i krótkie wizyty w celu zrobienia zakupów, wzięcia udziału w imprezach, adresowana do osób przebywających w 50-kilometrowym pasie przygranicznym, oraz oferty związane z ruchem tranzytowym.

Turystyka staje się współczesnym sposobem życia dla setek milionów ludzi na świecie. W wyniku jej rozwoju zachodzą zmiany w świadomości społecznej, w systemie wartości turystów oraz mieszkańców terenów recepcyjnych. Dla jednych turystyka stanowi ucieczkę od rzeczywistości, jest także sposobem na poznawanie świata, nowych idei. Dla innych jest szansą kształcenia, rozwoju,

dochodowym interesem. Turystyka jako zjawisko interdyscyplinarne znajduje odzwierciedlenie w wielu aspektach życia: społecznym, psychologicznym, kulturowym, ekonomicznym. Wywiera określony wpływ na uczestników ruchu turystycznego, otoczenie, gospodarkę. Wywołuje pozytywne skutki (funkcje) lub negatywne (dysfunkcje).

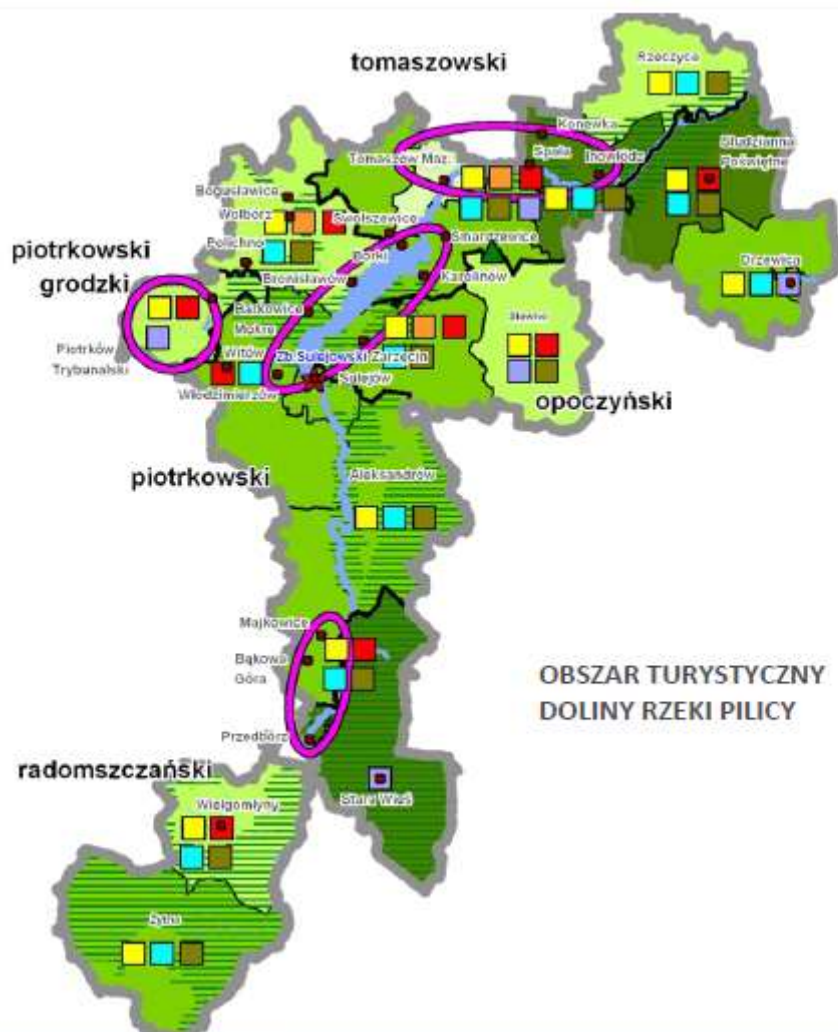
Przykłady funkcji turystyki:

1. wypoczynkowa,
2. zdrowotna,
3. wychowawcza,
4. kształceniowa (inaczej poznawcza),
5. kształtowania świadomości ekologicznej,
6. ekonomiczna.

Potencjał turystyczny gmin w obszarach dolin rzecznych Pilicy¹

¹ Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, s. 96.

Turystyka jest ściśle zależna od środowiska przyrodniczego, równocześnie powodując jego przekształcenia. Jako jedna z istotnych dziedzin gospodarki użytkujących zasoby przyrodnicze powinna uwzględniać potrzebę ochrony walorów przyrodniczych na obszarach Natura 2000, tak by presja ze strony ruchu turystycznego nie prowadziła do degradacji tych walorów. Trzeba się jednak liczyć z tym, że nie zawsze można wyeliminować zagrożenia związane z działalnością turystyczną.² Gmina Ręčno uwagi na swoje korzystne położenie geograficzne, walory przyrodnicze i krajobrazowe ma szansę stać się popularną destynacją, dla przede wszystkim turystyki weekendowej, która od lat jest niezwykle popularnym trendem wśród mieszkańców miast. Aktualnie turystyka odchodzi od popularnego jeszcze kilka lat temu określenia 3S - sea (morze), sun (słońce), sand (piasek). Coraz częściej podróż odbywa się zgodnie z ideą 3E (Entertainment - rozrywka Excitement - ekscytacja, Education - edukacja).

² http://natura2000.org.pl/e-szkolenia/e5-zagrozenia-dla-przyrody-obszarow-natura-2000-2/zagrozenia_wynikajace_z_turystyki_dla_srodowiska_przyrodniczego/, dostęp 15.12.2015 r.

Gmina Ręčno jest bardzo atrakcyjna pod kątem środowiska przyrodniczego, co predestynuje ją do miana ciekawej destynacji turystycznej zwłaszcza dla miłośników agroturystyki, turystyki wiejskiej, adeptów turystyki aktywnej przede wszystkim kajakowej i rowerowej. Położenie w dolinie rzeki Pilicy, w większości na obszarach Natura 2000 powoduje również szanse dla rozwoju turystyki przyrodniczej, jaka staje się w Polsce coraz bardziej popularna. Wędrówki szlakami turystycznymi, ale także obserwacje przyrody, w tym tzw. bird watching (obserwacja ptaków) to trendy we współczesnych przemysłach czasu wolnego. Teren gminy jest atrakcyjny pod względem środowiska przyrodniczego. Jego część leży w obrębie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego, obejmującego fragment dorzecza Pilicy od Przedborza do okolic Tomaszowa Mazowieckiego. Występują tu kompleksy leśne (pozostałość Puszczy Nadpilickiej) z bogatą szatą roślinną oraz dolina Pilicy i jej dopływy z bogatą szatą roślinną i siedliskami wielu rzadkich gatunków fauny i flory. Na terenie gminy znajdują się obszary i obiekty cenne przyrodniczo, które objęte zostały ochroną prawną. Zaliczamy do nich:

- Sulejowski Park Krajobrazowy (na terenie gminy znajduje się 14% powierzchni SPK)
- rezerwat leśny Wielkopole położony u podnóża piaskowego wzgórza Czartoria (powierzchnia 42,04 ha)
- rezerwat folklorystyczny „Jawora” położony na północnym zboczu Bąkowej Góry (powierzchnia 87,99 ha)
- parki zabytkowe w Majkowicach i Bąkowej Górze
- 40 użytków ekologicznych (32 bagna śródleśne, 3 kompleksy bagien, torfowisk i łąk śródleśnych, 3 halizny, 1 użytek stanowiący płazowiznę, jedno pastwisko)
- drzewa zasługujące na ochronę:
 - Bąkowa Góra (aleja starych wierzb)
 - Kolonia Ręčno (10 wierzb białych)
 - Majkowice (aleja jałowców, 2 lipy drobnolistne)
 - Paskrzyn (2 topole czarne)
 - Przewóz (sosna zwyczajna, lipa drobnolistna)
 - Ręčno (dąb szypułkowy)
 - Stobnica (lipa, topola czarna)
 - Stobnica Piła (3 dęby szypułkowe, jesion, lipa drobnolistna, topola czarna)
 - Trzy Morgi (4 lipy drobnolistne, dąb szypułkowy, sosna)

Na terenie gminy znajdują się następujące obszary chronione:

- Rezerwat Wielkopole, o powierzchni 42,04 ha, położony u podnóża piaskowego wzgórza Czartoria położonego 270 m n.p.m., z liczącymi około 150 lat drzewostanem sosnowym, jodłowym, dębowym;

- Rezerwat florystyczny Jawora o powierzchni 87,99 ha, położony na północnym zboczu Bąkowej Góry, z licznymi zbiorowiskami roślinnymi gatunków chronionych;
- Część obszaru Sulejowskiego Parku Krajobrazowego wchodzącego w skład zespołu Nadpilicznych Parków Krajobrazowych (wraz z Przedborskim Parkiem Krajobrazowym i Spalskim Parkiem Krajobrazowym),
- Obszary siedliskowe Natura 2000:
 - Wielkopole-Jodły pod Czartorią (obejmuje obszar rezerwatu przyrody Wielkopole),
 - Dolina Środkowej Pilicy (wzdłuż całej wschodniej granicy gminy).

Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są zabytkowe parki, użytki ekologiczne oraz liczne pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej. Ze względu na różnorodne i zasobne środowisko, liczne walory przyrodnicze i krajobrazowe Gmina Ręczno jest atrakcyjnym regionem turystycznym.

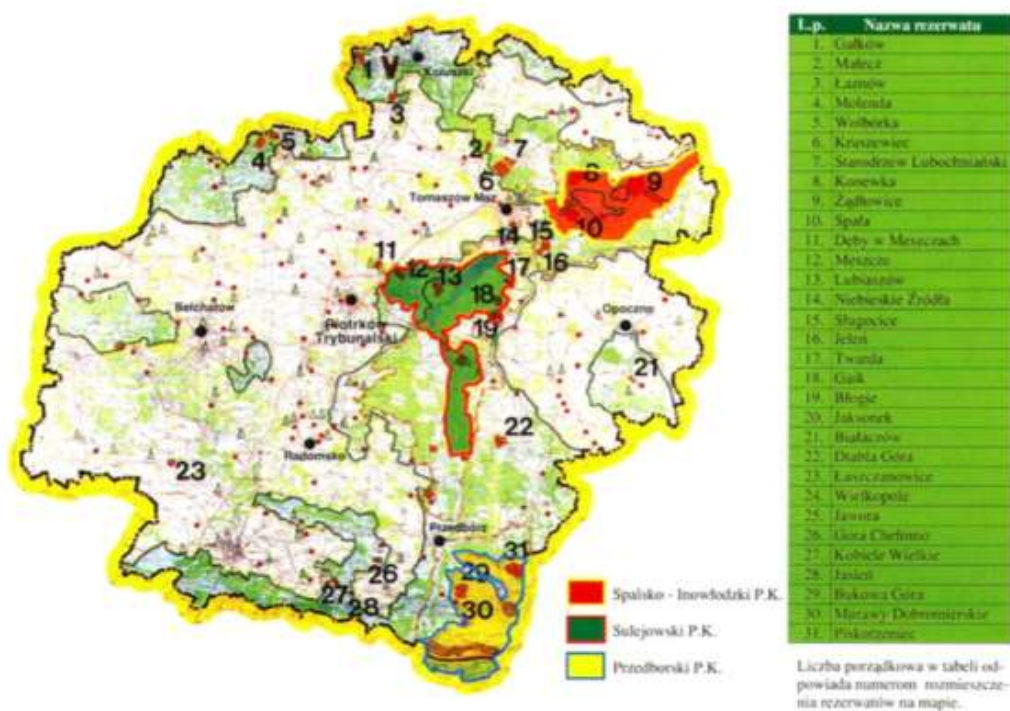
Główną rzeką przepływającą przez powiat jest rzeka Pilica, na której utworzono sztuczny zbiornik wodny zwany Zalewem Sulejowskim. Wpłynęło to, w znacznym stopniu, na rozwój zaplecza usługowego związanego z branżą turystyczno - rekreacyjną. Powiat piotrkowski zaliczany jest do typowo rolniczych. Wyróżnia się także największym zalesieniem, co wzbogaca jego walory turystyczne i zachęca do odpoczynku w wiejskich ostojach. Wyznaczenie w powiecie edukacyjnych ścieżek rowerowych, ale także szlaków konnych przyczyniło się do większego zainteresowania aktywną formą spędzania wolnego czasu.

Atrakcyjność turystyczna i letniskowy charakter miejsc położonych na terenie gminy oraz na terenach do niej przyległych takich jak np. rzeka Pilica i pobliski Zalew Sulejowski generują znaczny ruch turystyczny. W Bąkowej Górze warto zobaczyć ruiny zamku z przełomu XIV i XV wieku oraz dwór Małachowskich z XVIII w. W Majkowicach z kolei zachowały się ruiny zamku z XVI w. Wykorzystanie walorów turystycznych, krajobrazowych i przyrodniczych daje szansę rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych gminy

Obszar gminy Ręczno należy do terenów o dużej lesistości, lasy i grunty leśne zajmują około 37% ogólnej powierzchni gminy (źródło: dane statystyczne gminy). Jego część leży w obrębie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego, obejmującego fragment dorzecza Pilicy od Przedborza do okolic Tomaszowa Mazowieckiego. Występują tu kompleksy leśne (pozostałość Puszczy Nadpilickiej) z bogatą szatą roślinną oraz dolina Pilicy i jej dopływy z bogatą szatą roślinną i siedliskami wielu rzadkich gatunków fauny i flory.

Na terenie gminy znajduje się kilka punktów widokowych, z których rozciągają się szczególnie piękne krajobrazy: szczyt Bąkowej Góry, Kobyła Góra, wieś Dęba (widok ku północy na Bąkową Górę), wieś Majstry (widok na Pasma Przedborsko – Małogoskie i Górę Chełmską położone na przeciwległym brzegu Pilicy) i droga Stobnica - Paskrzyn.

Obszary i obiekty chronione na terenach nadpilicznych³

Na terenie gminy znajdują się aktywnie działające gospodarstwa agroturystyczne oferujące możliwość noclegów, wyżywienia, organizujące spływy kajakarskie Pilicą.

- Agroturystyka Kalicki Robert, Łęg Ręczyński 45, 97-510 Ręczno;
- Gospodarstwo agroturystyczne (wypożyczalnia kajaków), Renata i Marek Kręglewscy, Majkowie 34 97-510 Ręczno;
- POLE NAMIOTOWE, przy rzece Pilicy Krystyna Kręglewska, Majkowie 74 97-510 Ręczno;
- Wypożyczalnia kajaków, Adam Ożarek, KAJAKI ADAMA, ul. Główna 25, 97-510 Ręczno;
- Wypożyczalnia kajaków Danuta Broszkowska, ul. Piotrkowska 11, 97-510 Ręczno.

³ Strategia Rozwoju Turystyki i Kultury w gminie Sulejów na lata 2007 – 2020, s. 16.

2.2.8. Opieka zdrowotna

Gmina Ręčno posiada na swoim obszarze Gminny Ośrodek Zdrowia w Ręcznie. Ośrodek świadczy usługi z zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, medycyny rodzinnej, ginekologii i położnictwa, neurologii, okulistyki, pediatrii, stomatologii ogólnej. Ośrodek zdrowia prowadzony jest przez NZOZ AM-MED.

Specjalistyczne usługi medyczne dla mieszkańców gminy Ręčno świadczy Szpital Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim.

2.2.9. Stan środowiska przyrodniczego

Gmina Ręčno położona jest w obrębie mezoregionu Równiny Piotrkowskiej, która charakteryzuje się niemal poziomą powierzchnią morfologiczną z zaznaczoną rzeźbą polodowcową, płaskimi wysoczyznami morenowymi. Obszar gminy Ręčno zaliczany jest zatem do obszarów nizinnych o lekko falistej powierzchni terenu.

Pod względem geograficznym gmina jest usytuowana na pograniczu mezoregionu Równiny Piotrkowskiej oraz Wzgórz Radomszczańskich (granica przebiega pomiędzy wzgórzem Czartoria, a doliną rzeki Stobienki). Pod względem geologicznym gmina znajduje się na pograniczu Nizin Środkowopolskich i Wyżyny Małopolskiej. Przez teren gminy przebiega w kierunku północ-południe granica dwóch jednostek strukturalnych: Niecki Łódzko-Mogileńskiej i Osłony Gór Świętokrzyskich. Na wschód od tej granicy dominują twory jurajskie, na zachód twory kredowe.

Teren gminy jest atrakcyjny pod względem środowiska przyrodniczego. Jego część leży w obrębie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego, obejmującego fragment dorzecza Pilicy od Przedborza do okolic Tomaszowa Mazowieckiego. Występują tu kompleksy leśne (pozostałość Puszczy Nadpilickiej) z bogatą szatą roślinną oraz dolina Pilicy i jej dopływy z bogatą szatą roślinną i siedliskami wielu rzadkich gatunków fauny i flory.

Na terenie gminy znajdują się następujące obszary chronione (dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska - geoserwis.gdos.gov.pl):

- Rezerwat Wielkopole, o powierzchni 42,04 ha, położony u podnóża piaskowego wzniesienia Czartoria położonego 270 m n.p.m., z liczącymi około 150 lat drzewostanem sosnowym, jodłowym, dębowym;
- Rezerwat florystyczny Jawora o powierzchni 87,99 ha, położony na północnym zboczu Bąkowej Góry, z licznymi zbiorowiskami roślinnymi gatunków chronionych;
- Część obszaru Sulejowskiego Parku Krajobrazowego wchodzącego w skład zespołu Nadpilicznych Parków Krajobrazowych (wraz z Przedborskim Parkiem Krajobrazowym i Spalskim Parkiem Krajobrazowym),
- Obszary siedliskowe Natura 2000:
 - Wielkopole-Jodły pod Czartorią (obejmuje obszar rezerwatu przyrody Wielkopole),
 - Dolina Środkowej Pilicy (wzdłuż całej wschodniej granicy gminy).

Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są zabytkowe parki, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej.

Tabela 10 – Pomniki przyrody ustanowione na terenie Gminy Ręčno

Nazwa pomnika przyrody	Data utworzenia	Podstawa prawna	Opis	Miejscowość	Opis lokalizacji
59 wierzb przydrożnych	2006-06-21	Uchwała Nr XXV/173/06 Rady Gminy Ręčno z dnia 21 czerwca 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	59 wierzb przydrożnych (Obwód na wys. 1,3 m (cm): 250 - 350 cm; wiek ok. 120 lat)	Bąkowa Góra	Bąkowa Góra, pas przydrożny (prawa strona) drogi gminnej Nr 110316
12 wierzb przydrożnych	2006-06-21	Uchwała Nr XXV/173/06 Rady Gminy Ręčno z dnia 21 czerwca 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	12 wierzb przydrożnych (Obwód na wys. 1,3 m (cm): 250 - 440 cm; wiek ok. 120 lat)	Kolonia Ręčno	Kolonia Ręčno, pas przydrożny drogi powiatowej Nr 30414 Kolonia Ręčno-Zbyłowice

głaz narzutowy	2013-03-27	Uchwała NR XXIV/169/2013 Rady gminy Ręczno z dnia 27 marca 2013 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 2442)	głaz narzutowy (Obwód na wys. 1,3 m (cm): 300 cm)	Ręczno	Ręczno, leśnictwo Felicja, oddział 150
głaz narzutowy	2013-03-27	Uchwała NR XXIV/169/2013 Rady gminy Ręczno z dnia 27 marca 2013 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 2442)	głaz narzutowy (Obwód na wys. 1,3 m (cm): 750 cm)	Ręczno	Ręczno, leśnictwo Felicja, oddział 150
sosna zwyczajna	2014-02-27	Uchwała Nr XXXIII.235.2014 Rady Gminy Ręczno z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Łódz. Poz. 1572)	Sosna zwyczajna (Obwód na wys. 1,3 m (cm): 235 cm)	Stobnica	Skraj drogi wojewódzkiej 742

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ręczno

Teren gminy Ręczno znajduje się w zlewni rzeki Pilicy, stanowiącej jednocześnie wschodnią granicę gminy. Wody Pilicy, niegdyś na znacznym odcinku zanieczyszczone, obecnie posiadają III, a nawet II klasę czystości.

Ponadto przez gminę przepływają mniejsze rzeki: Struga Zbyłowicka, Stobnica (Struga Stobnicka) i jej dopływ Struga Młynki. Ponadto w rezerwacie Jawora położone jest źródło bezimiennego cieku, który bezpośrednio wpada do Pilicy. Na terenie gminy nie ma większych zbiorników wód powierzchniowych. Jedynie w lasach występują niewielkie oczka wodne, a rzece Pilicy towarzyszą zarastające starorzecza.

Na obszarze gminy występują 3 zasadnicze poziomy wodonośne: triasowe, górnourajskie i czwartorzędowe. Wody podziemne cechują się bardzo wysoką czystością oraz dużą zasobnością.

Ze względu na rolniczy charakter gminy oraz jej niewątpliwy turystyczny potencjał lokalne władze pragną wzmocnić przyrodnicze walory, jakie mają do dyspozycji. Pomysłami na „zieloną gminę” są m.in.:

- Instalacje OZE na budynkach użyteczności publicznej oraz prywatnych (plany skorzystania z instrumentu Prosument);

- Dbłość oraz zagospodarowanie terenów zielonych (wykorzystywanie środków WFOŚ);
- Inwestycje w agroturystykę – małe gospodarstwa agroturystyczne, ścieżki rowerowe, potencjał rzeki Pilicy, itp.);
- Dbłość o różnorodność biologiczną (obszar NATURA 2000);
- Promocja gminy Ręčno jako „zielonej gminy”.

2.2.10. Rolnictwo

Gmina Ręčno zajmuje obszar 8900 ha, w tym użytki rolne stanowią 42,7% (3803,88 ha), a lasy – 38,9% (3459,92 ha). W porównaniu z analogicznymi wskaźnikami dla powiatu, gmina charakteryzuje się niskim udziałem gruntów rolnych i wysoką lesistością. Na jej terenie występują gleby mało urodzajne, dotyczy to również użytków zielonych. Gleby V i VI klasy bonitacyjnej stanowią większość powierzchni użytków rolnych gminy. Gleby lepszej jakości – III i IV znajdują się głównie na terenach sołectw: Kolonia Ręčno, Bąkowa Góra i Ręčno.

Mimo, że gleby na tym terenie są mało urodzajne, rolnictwo wciąż odgrywa ważną rolę w gospodarce gminy. Jest tu 636 indywidualnych gospodarstw rolnych prowadzonych przez rolników zamieszkałych na terenie gminy. Strukturę gospodarstw wg. powierzchni prezentuje poniższa tabela:

Tabela 11 Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie Ręčno (stan na 2014 rok)

Powierzchnia fizyczna gospodarstw w ha	Liczba gospodarstw
0 – 1	61
1 – 5	277
5 – 10	212
10 – 15	52
>15	34
OGÓŁEM	636

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wszystkich gospodarstw rolnych powyżej 1 ha jest na terenie gminy 575. Przeważają gospodarstwa małe. Średnia powierzchnia gruntów gospodarstwa ogółem wynosi 7,07 ha, a użytków rolnych 5,98 ha.

Produkcja zwierzęca ukierunkowana jest na chów drobiu, bydła i trzody chlewnej.

2.2.11. Infrastruktura

Na terenie gminy Ręčno znajduje się 19 km odcinek drogi wojewódzkiej nr 742, 16,67 km dróg powiatowych i sieć dróg gminnych, wewnętrznych i polnych. Rokrocznie realizowane są inwestycje mające na celu poprawę jakości dróg. W kolejnych latach Urząd Gminy Ręčno zamierza kontynuować te działania, również starając się wykorzystywać finansowanie zewnętrzne, np. środki europejskie w perspektywie 2015 – 2020.

Zaopatrzenie gminy Ręčno w wodę odbywa się w oparciu o cztery ujęcia wody z utworów jurajskich, zlokalizowane w miejscowościach Ręčno, Paskrzyn, Stobnica, Bąkowa Góra.

Długość głównej sieci wodociągowej wynosi 68,2 km. Przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania jest 1209 sztuk.

Z wodociągu komunalnego „Ręčno” korzystają mieszkańcy z następujących miejscowości: Ręčno, Łęki Królewskie, Nowinki, Kol. Ręčno, Majkowice, Będzyn. Z wodociągu „Bąkowa Góra” mieszkańcy miejscowości: Bąkowa Góra, Zbytowice, Dęba, Majstry. Z wodociągu „Stobnica” mieszkańcy miejscowości: Stobnica, Stobnica Piła. Z wodociągu „Paskrzyn” mieszkańcy miejscowości: Paskrzyn, Wielkopole, Placówka, Łęg Ręczyński.

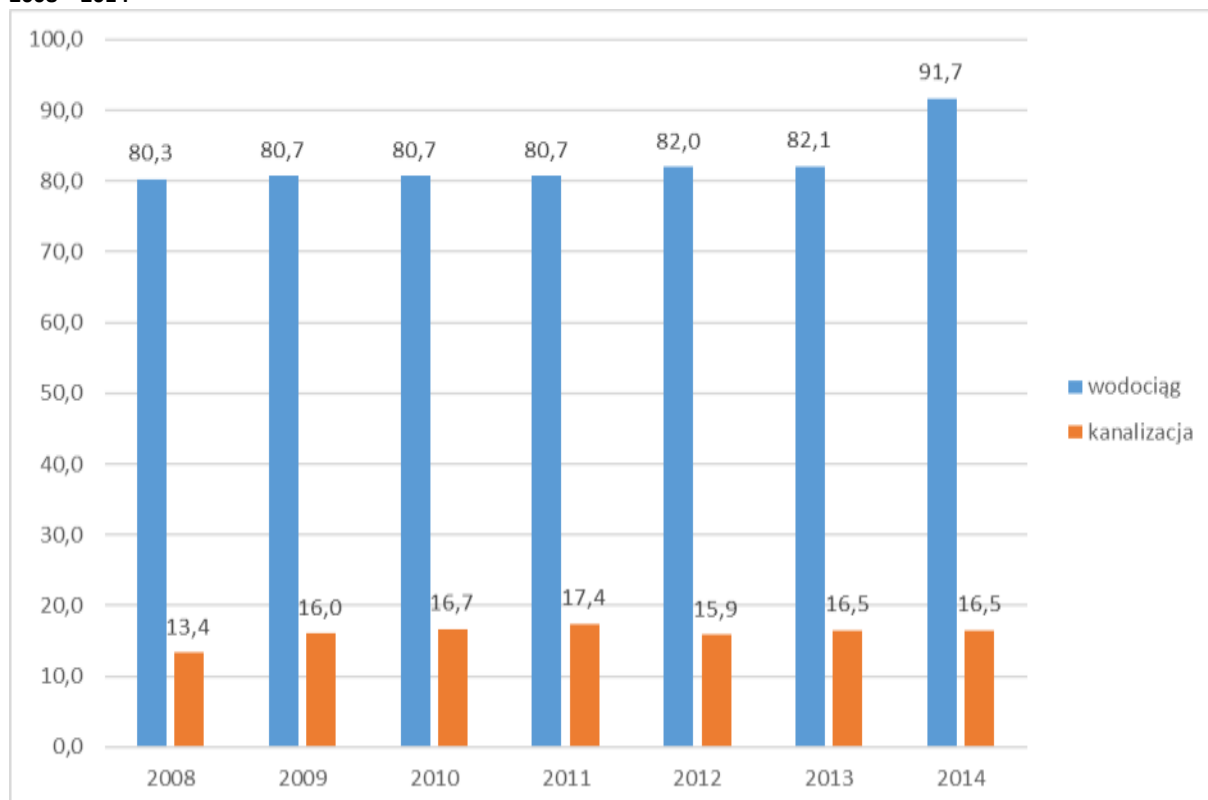
Tabela 12 - Przyrost długości sieci wodociągowej i liczby przyłączy w latach 2003 – 2014

rok	Długość sieci wodociągowej (km)	Liczba przyłączy
2003	62,7	1036
2004	62,7	1058
2005	64,9	1058
2006	64,9	1059
2007	64,9	1068
2008	65,2	1079
2009	65,4	1105
2010	66	1105
2011	66	1105
2012	67,8	1185
2013	68,2	1191
2014	68,2	1209

Źródło: Baza Danych Lokalnych GUS

Na terenie gminy Ręčno nie funkcjonuje instalacja gazowa. Z roku na rok rośnie jednak procent mieszkańców korzystających z stale rozbudowywanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Z sieci wodociągowej korzysta 91,7%, a z sieci kanalizacyjnej 16,5% ogólnej liczby ludności gminy.

Wykres 7 Ludność korzystająca z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej w % ogółu ludności w gminie Ręčno w latach 2008 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych

Urząd Gminy Ręčno planuje w kolejnych latach wymianę wodociągów, jak również dalsze wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków (w tym celu w założeniach do projektu budżetu gminy na 2016 r. przewidziane zostało opracowanie dokumentacji na to zadanie).

Tabela poniżej prezentuje przeciętną powierzchnię mieszkaniową. Na terenie gminy Ręčno systematycznie rośnie wielkość mieszkań i jest zdecydowanie większa, niż średnia dla kraju, która w 2014 roku wynosiła 73,4 m².

Tabela 10 Zasoby mieszkaniowe w gminie Ręčno w latach 2009 – 2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
--	------	------	------	------	------	------	------

Przeciętna powierzchnia mieszkaniowa 1 mieszkania (m2)	83,4	83,5	86,7	87,1	87,2	87,6	87,6
---	------	------	------	------	------	------	------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.2.12. Bezpieczeństwo

Teren gminy Ręczno znajduje się w obrębie działań Komisariatu Policji w Gorzkowicach.

Liczbę zdarzeń drogowych na terenie gminy Ręczno obrazuje wykres poniżej:

Tabela 8 Podsumowanie działań policji w zakresie interwencji drogowych na terenie powiatu Piotrkowskiego

Gmina	Wypadki			Zabici			Ranni			Kolizje		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013
Piotrków Tryb.	36	34	29	2	2	2	37	40	32	340	305	368
Aleksandrów	0	1	1	0	1	1	0	0	0	17	16	6
Czarnocin	2	3	0	1	0	0	1	5	0	10	11	28
Gorzkowice	5	2	3	0	0	4	5	2	8	18	12	7
Grabica	1	1	0	0	0	0	1	1	0	26	23	20
Łęki Szlach.	2	1	0	1	0	0	1	1	0	7	2	7
Moszczenica	9	10	6	1	0	0	15	13	8	40	46	43
Ręczno	2	3	1	0	1	1	2	3	0	2	5	5
Rozprza	6	4	5	1	0	0	7	8	6	34	20	35
Sulejów	12	14	5	2	0	1	16	19	5	64	65	80
Wola Krzysztop.	9	9	6	0	1	0	17	13	14	63	93	171
Wolbórz	8	2	3	2	0	2	9	2	5	33	39	50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Piotrkowie Trybunalskim

Na terenie gminy Ręczno funkcjonuje pięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Ręczno, Stobnica, Bąkowa Góra, Paskrzyn, Stobnica Piła.

Tabela poniżej obrazuje interwencje straży pożarnej na terenie gminy Ręczno:

Tabela 9 Interwencje Państwowej Straży Pożarnej na terenie gminy Ręczno (stan na grudzień 2015 r.)

Pożar	Miejscowe zagrożenie	Alarm fałszywy	Zabezpieczenie rejonu	Razem
24	35	0	0	59

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Piotrkowie Trybunalskim

Zasoby OSP na terenie gminy wymagają uzupełniania, aby jednostki mogły spełniać swoje funkcje. W najbliższych latach najbardziej istotną inwestycją stojącą przed gminą jest zakup samochodu bojowego dla OSP.

2.3. Finanse gminy Ręčno

2.3.1. Dochody i wydatki gminy Ręčno:

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochodami gminy są:

- wpływy z następujących podatków, ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw: rolnego, od nieruchomości, leśnego, od środków transportowych, od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacanych w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od posiadania psów,
- wpływy z opłat: skarbowej; eksploatacyjnej, uiszczanej przez przedsiębiorców; opłat lokalnych i innych,
- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa,
- dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe gmin, w tym dochody z kar i odsetek oraz wpłaty od jednostek gospodarki pozabudżetowej gmin,
- dochody z majątku gminy,
- subwencja ogólna i subwencja drogowa ustalane według zasad określonych w niniejszej ustawie.

Źródło dochodów gmin stanowią również nieruchomości. Dochody uzyskiwane przez gminę z nieruchomości można podzielić na dochody majątkowe, dochody czerpane z podatków związanych z nieruchomościami oraz z opłat związanych z nieruchomościami.

Poza tymi dochodami, dodatkowe źródło dochodu dla gminy stanowią:

- dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gmin,
- wpływy z samoopodatkowania mieszkańców,
- spadki, zapisy i darowizny,

- odsetki od środków finansowych gmin gromadzonych na rachunkach bankowych i odsetki od pożyczek udzielanych przez gminy,
- odsetki od nieterminowo regulowanych należności,
- dotacje z funduszy celowych,
- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminom oraz dotacje celowe na inne zadania zlecone gminom ustawami,
- dywidenda od przedsiębiorstw państwowych, i inne.

2.3.2. Stan finansów gminy w latach 2008–2014

Tabela 16. Dochody gminy Ręczno z podziałem na kategorie w latach 2008–2014

Kategorie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody ogółem	8 862 221,32	9 661 430,82	9 651 619,46	9 644 751,94	11 000 454,61	10 395 917,51	10 570 318,44
Różne rozliczenia	4 820 209,31	5 313 489,21	5 478 102,49	5 457 216,19	5 868 049,41	5 551 696,52	5 330 799,25
Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	1 503 067,74	1 708 296,05	1 745 218,24	1 611 886,09	1 603 486,59	1 558 245,19	1 447 485,55
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych	1 432 165,44	1 389 638,78	1 306 052,43	1 493 996,16	1 843 786,51	2 171 643,87	2 186 418,10
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	48 289,30	47 445,55	50 822,16	53 069,60	53 962,18	63 373,62	59 635,35
Transport i łączność	125 104,50	240 268,90	105 428,69	54 967,50	32 029,75	30 696,45	156 358,05
Rolnictwo i łowiectwo	94 894,83	144 041,08	287 619,37	162 451,60	174 517,31	194 848,87	201 138,74
Edukacyjna opieka wychowawcza	263 865,13	178 829,40	151 463,72	138 113,26	95 517,00	97 619,54	77 464,86
Gospodarka mieszkaniowa	68 652,55	72 439,39	64 489,40	145 535,64	108 871,59	130 353,74	132 209,36
Oświata i wychowanie	98 602,06	112 959,80	34 503,49	43 599,35	52 886,21	140 534,67	198 542,81
Administracja publiczna	60 127,17	61 637,12	77 595,10	91 136,72	62 999,61	67 661,55	299 553,36
Kultura fizyczna i sport	0,00	0,00	0,00	0,00	722 184,00	85,00	8 126,56
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	7 200,00	0,00	0,00	700,00	0,00	0,00	7 840,00
Pozostałe	340 043,29	392 385,54	350 324,37	392 079,83	382 164,45	389 158,49	464 746,45

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ręczno

Tabela 17. Wydatki gminy Ręczno z podziałem na kategorie w latach 2008–2014

Kategorie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wydatki ogółem	8 988 684,42	11 210 763,83	9 740 090,28	9 366 881,84	10 715 286,09	10 399 140,25	10 905 789,01
Oświata i wychowanie	3 641 729,65	4 130 073,65	3 854 482,51	3 883 324,11	4 337 079,07	4 090 268,27	4 067 391,59
Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	1 662 646,26	2 000 852,32	2 066 454,68	1 991 275,89	1 959 138,24	1 943 871,80	1 830 093,30
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	235 953,93	234 345,19	256 266,19	292 497,41	289 497,07	486 232,24	542 655,54
Transport i łączność	810 557,35	1 961 737,58	687 524,50	589 794,29	213 207,69	323 393,61	1 190 761,77
Administracja publiczna	1 278 068,20	1 402 158,61	1 528 508,24	1 400 578,36	1 562 176,81	2 058 916,31	1 782 639,68
Edukacyjna opieka wychowawcza	264 666,97	162 278,52	217 512,39	172 855,82	121 241,25	122 593,54	135 985,71
Rolnictwo i łowiectwo	96 877,37	146 610,66	148 051,77	164 147,04	178 273,45	197 968,67	204 095,82
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	92 897,60	68 417,82	76 895,47	60 694,02	73 311,77	89 066,26	74 642,55
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	79 041,76	227 171,00	112 346,47	67 400,54	187 945,43	184 119,74	279 876,28
Ochrona zdrowia	31 322,66	34 740,27	40 847,96	29 271,46	29 556,16	27 085,28	40 440,33
Gospodarka mieszkaniowa	149 559,00	148 749,02	245 618,70	211 364,16	156 002,39	255 313,22	318 511,96
Kultura fizyczna i sport	14 021,05	28 946,82	23 640,31	22 442,18	914 998,23	49 483,64	50 257,86
Działalność usługowa	1 724,00	1 995,28	904,42	1 128,99	1 463,61	1 705,82	1 064,40
Pozostałe	629 618,62	662 687,09	481 036,67	480 107,57	691 394,92	569 121,85	387 372,22

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ręczno

2.4. Wyniki konsultacji społecznych – analiza badania ankietowego

Uzupełnieniem analizy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Ręčno w oparciu o dane statystyczne były badania własne zespołu ds. przygotowania strategii, mające na celu jak największe włączenie lokalnej społeczności w realizację założeń strategii. Celem badania ankietowego było zebranie informacji o problemach, oczekiwaniach oraz potrzebach mieszkańców gminy Ręčno. Układ i pytania były konsultowane z władzami gminy. Ankieta składała się z 13 pytań (11 zamkniętych oraz 2 otwartych). W wybranych pytaniach o charakterze zamkniętym uwzględniono odpowiedź „inne”, umożliwiającą rozszerzenie puli odpowiedzi o te, które są zdaniem respondentów również istotne, a nie zostały przewidziane w standardowej liście kategorii. W ankiecie zdecydowano się również na pytania wykorzystujące skalę odpowiedzi (od 1 do 5). Zaproponowane pytania zamknięte i otwarte pozwalają na kompleksową ewaluację nastrojów społecznych i opinii publicznej w gminie. Kształt ankiety został zaprezentowany poniżej.:

ANKIETA

w ramach konsultacji społecznych, dotycząca opracowania dokumentu
pt. „**STRATEGIA ROZWOJU GMINY RĘCZNO NA LATA 2015 - 2023**”

1. Jak Pan/-i ocenia swoją gminę pod następującymi względami? Podczas udzielania odpowiedzi prosimy o przyjęcie perspektywy: „Jak ja mieszkaniec miejscowości X oceniam gminę, w której mieszkam pod następującymi względami?”

(Proszę zaznaczyć X w odpowiednich polach)

Wyszczególnienie / Ocena	Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
Warunki mieszkaniowe					
Bezpieczeństwo publiczne mieszkańców					
Dostępność placówek szkolnych					
Dostępność punktów usługowo-handlowych					
Stan nawierzchni dróg					
Sieć wodociągowa i kanalizacyjna					
Sieć energetyczna					
Sieć telekomunikacyjna					
Baza noclegowa i gastronomiczna					
Transport publiczny (komunikacja zbiorowa)					
Stan środowiska naturalnego					
System segregacji odpadów na terenie gminy					

Czystość i porządek na terenie gminy						
Opieka zdrowotna	Jakość					
	Dostępność					
Opieka społeczna	Jakość					
	Dostępność					
Oferta kulturalna	Jakość					
	Dostępność					
Oferta sportowo-rekreacyjna	Jakość					
	Dostępność					
Organizacja przestrzeni publicznej (parki, place zabaw)						
Dostęp do Internetu						
Atrakcyjność dla inwestorów						
Lokalny rynek pracy, czyli możliwość znalezienia pracy na terenie gminy						
Warunki prowadzenia działalności gospodarczej, tj. udogodnienia i ulgi dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania działalności						
Oferta turystyczna gminy						
Estetyka i wizerunek gminy						
Promocja gminy						
Aktywność i oferta organizacji pozarządowych						
Inne(Jakie?):.....						
....						
.....						

2. Które z wymienionych poniżej elementów Pana/-i zdaniem są największym atutem gminy ?
(Proszę wybrać max. 3 Pana/-i zdaniem najważniejsze poprzez zaznaczenie X w odpowiednich polach)

	Atuty
	Walory krajobrazowe i przyrodnicze
	Korzystne położenie geograficzne
	Dobre warunki dla zamieszkania
	Oferta edukacyjna
	Stan infrastruktury technicznej
	Dostęp do usług medycznych
	Sprzyjające warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji
	Oferta kulturalna
	Przyjazne społeczeństwo

Oferta sportowa
Inne(Jakie?).....
.....
.....

3. Proszę wskazać 3 największe, Pana/-i zdaniem, szanse rozwojowe dla gminy (Proszę wybrać max. 3 szanse poprzez zaznaczenie X w odpowiednich polach)

Szanse rozwojowe
Wykorzystanie funduszy z Unii Europejskiej
Rozwój turystyki i rekreacji ze szczególnym wykorzystaniem rzeki Pilicy
Rozwój agroturystyki
Przeznaczenie obszarów pod inwestycje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego
Położenie geograficzne
Rozwój małej przedsiębiorczości
Rozbudowa istniejącej bazy gospodarczej
Zwiększenie nakładów na służbę zdrowia
Poprawa stanu i rozwój rolnictwa dzięki wsparciu z UE np. tworzenie grup producenckich
Inne(jakie?).....
.....
.....

4. Proszę o zaznaczenie obszarów, które Pana/-i zdaniem są najpilniejsze do realizacji w gminie w najbliższych latach? (Proszę wybrać 5 dla Pana/-i najważniejszych poprzez zaznaczenie X w odpowiednich polach)

Obszary wymagające rozwoju
Inwestycje w odnawialne źródła energii
Poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
Rozwój turystyki, w tym ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej
Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości
Inwestycje gospodarcze
Uporządkowanie przestrzeni, plany zagospodarowania przestrzennego
Rozwój rolnictwa
Promocja gminy
Ochrona środowiska
Poprawa jakości obsługi medycznej

☐	Poprawa oferty edukacyjnej, w tym edukacji przedszkolnej, oferta opieki nad dziećmi najmłodszymi np. żłobki
☐	Poprawa bezpieczeństwa publicznego
☐	Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych
☐	Wsparcie aktywności gospodarczej i zawodowej mieszkańców gminy
☐	Wsparcie aktywności organizacji pozarządowych
☐	Inne(jakie?).....

5. W jakim stopniu jest Pan/-i zadowolony/-a z inwestycji zrealizowanych do tej pory na terenie gminy?
(Proszę wybrać 1 odpowiedź poprzez zaznaczenie X w odpowiednich polach)

☐	Inwestycje są wystarczające
☐	Inwestycje są przydatne, ale niewystarczające
☐	Inwestycje są mało przydatne
☐	Inwestycje nie są przydatne

6. Czy uczestniczy Pan/-i w wydarzeniach kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych organizowanych na terenie gminy
(Proszę wybrać 1 odpowiedź poprzez zaznaczenie X w odpowiednim polu)

☐	Bardzo często
☐	Często
☐	Rzadko
☐	Nigdy

7. Jakie wydarzenia kulturalne i sportowo-rekreacyjne wpisałby Pan, wpisałaby Pani do kalendarza wydarzeń gminy Ręczno ?

.....
.....
.....
.....
.....

8. Jakie atuty posiada, według Pana/-i, gmina?

(Proszę o podanie min. 4)

- a).....
.....
b).....
.....
c).....
.....
d).....
.....
e).....
.....
f).....
.....

9. Proszę o wskazanie słabych stron gminy.

(Proszę wybrać max. 3 odpowiedzi poprzez zaznaczenie X w odpowiednich polach)

☐	Słabe strony
☐	Niewystarczająca liczba nowych inwestycji i brak oferty dla inwestorów
☒	Konieczność modernizacji istniejącej infrastruktury m.in. wodnokanalizacyjnej
☐	Niewystarczająca oferta kulturalna
☒	Przeciążony układ drogowy – zły stan nawierzchni dróg
☐	Niewystarczająca oferta edukacyjna, w tym edukacja przedszkolna
☐	Inne.....

10. Proszę o wybranie największych zagrożeń dla rozwoju gminy.

(Proszę wybrać max. 3 odpowiedzi poprzez zaznaczenie X w odpowiednich polach)

☐	Zagrożenia dla rozwoju gminy
☒	Silna konkurencja inwestycyjna w rejonie
☐	Wzrost bezrobocia, frustracji społecznych, ubożenie społeczeństwa
☒	Zmniejszająca się liczba urodzeń, starzenie się społeczeństwa
☐	Nieuregulowane sprawy własnościowe blokujące część inwestycji
☒	Brak wolnych zasobów finansowych w budżecie gminy
☐	Brak atrakcyjnej oferty dla nowo osiedlających się mieszkańców
☐	Inne.....

11. Które z celów zawartych we wcześniejszym PLANIE ROZWOJU LOKALNEGO GMINY/STRATEGII powinny być Pana/-i zdaniem kontynuowane?
(Proszę wybrać odpowiedź od 1 do 5 poprzez zaznaczenie X przy wybranej odpowiedzi. Na skali 1 – oznacza, iż powinno się zrezygnować z celu, zaś 5 – powinno się nadal realizować cel)

Cel	1	2	3	4	5
Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury, w tym: remonty dróg gminnych i dojazdowych, oświetlenia					
Poprawa stanu środowiska - gospodarka wodno-ściekowa					
Poprawa stanu środowiska kulturowego - zwiększenie oferty kulturalnej					
Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców m.in. Zagospodarowanie terenu rekreacyjnych nad Pilicą, remont budynków użyteczności publicznej, cyfryzacja gminy, e-usługi w urzędzie					

12. Z jakich źródeł najczęściej czerpie Pan/-i informacje o działaniach podejmowanych przez władze gminy oraz o organizowanych wydarzeniach lokalnych?
(Proszę o wskazanie wszystkich źródeł informacji poprzez zaznaczenie X przy wybranej odpowiedzi)

☐	Źródła informacji
☐	Strona internetowa gminy
☐	Media społecznościowe m.in Facebook
☐	Prasa lokalna
☐	Plakaty, ulotki
☐	Spotkania społeczności lokalnych
☐	Inne strony internetowe
☐	Tablice ogłoszeń
☐	Pracownicy Urzędu Gminy i innych instytucji np. Lokalna Grupa Działania
☐	Inne(Jakie?).....

13. Czy korzysta Pan/-i z pomocy urzędników Urzędu Gminy Ręcznie, jeśli tak to jak ocenia Pan/-i ich pracę ?
(Proszę wybrać 1 odpowiedź poprzez zaznaczenie X w odpowiednim polu)

☐	Ocena urzędników
☐	Pozytywnie

Negatywnie

Uwagi:.....
.....
.....

METRYCZKA

(Proszę zaznaczyć X w odpowiednich polach)

1) Płeć:

Kobieta
Mężczyzna

2) Wiek:

Do 19 lat
20 – 30 lat
31 – 40 lat
41 – 50 lat
51 – 60 lat
60 lat i więcej

3) Wykształcenie:

Podstawowe
Gimnazjalne
Zawodowe
Ponadgimnazjalne
Wyższe

4) Aktywność zawodowa:

	Uczeń/student
	Osoba pracująca
	Przedsiębiorca
	Rolnik
	Emeryt/rencista
	Osoba bezrobotna

5) Związek z gminą Ręczno:

	Miejsce zamieszkania
	Miejsce pracy
	Miejsce nauki
	Miejsce rekreacji, wypoczynku
	Miejsce prowadzenie działalności gospodarczej

2.4.1. Struktura próby

W badaniu ankietowym możliwość udziału mieli wszyscy mieszkańcy gminy Ręczno. Kwestionariusz ankiety był dystrybuowany na terenie gminy, można było również zaopatrzyć się w niego w Urzędzie Gminy Ręczno.

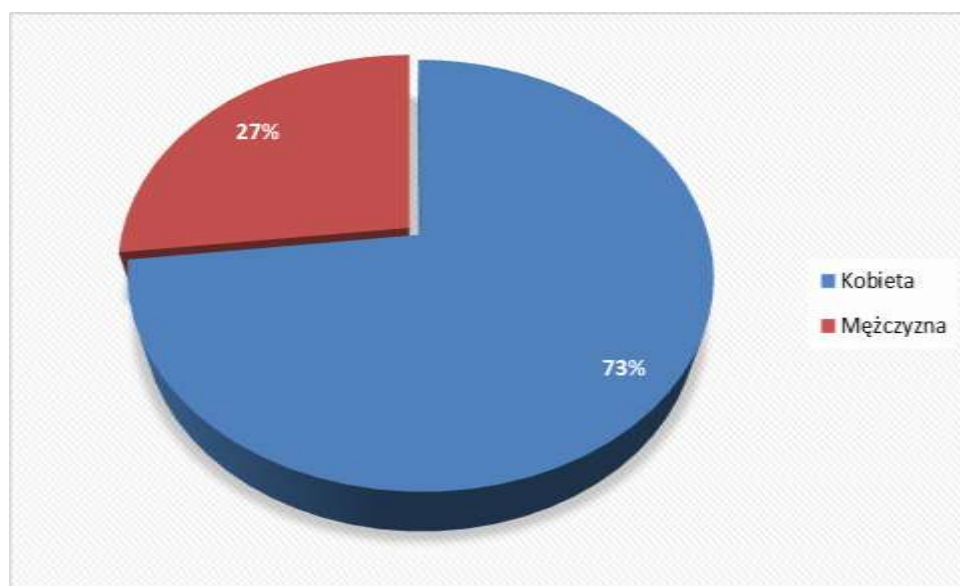
W opracowaniu ankiet, w części pytań, odpowiedzi na nie mogą nie sumować się do 100% lub przekraczać tę wartość. Wpływ na to ma nieudzielenie przez respondentów odpowiedzi na wszystkie pytania oraz możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi na część pytań.

W celu scharakteryzowania grupy objętej badaniem na końcu każdej ankiety zamieszczono metryczkę. Respondenci odpowiadali w niej na pytania dotyczące płci, wieku, wykształcenia, aktywności zawodowej oraz związku z gminą Ręczno.

- **Płeć**

W badaniu wzięło udział 70 osób w tym 49 kobiet i 18 mężczyzn. 3 osoby nie podały informacji o płci. Wykres poniżej prezentuje strukturę płci badanej grupy (pod uwagę zostało wziętych 67 osób czyli wszystkie, które wypełniły ankietę podając informację o płci).

Wykres - Struktura płci respondentów

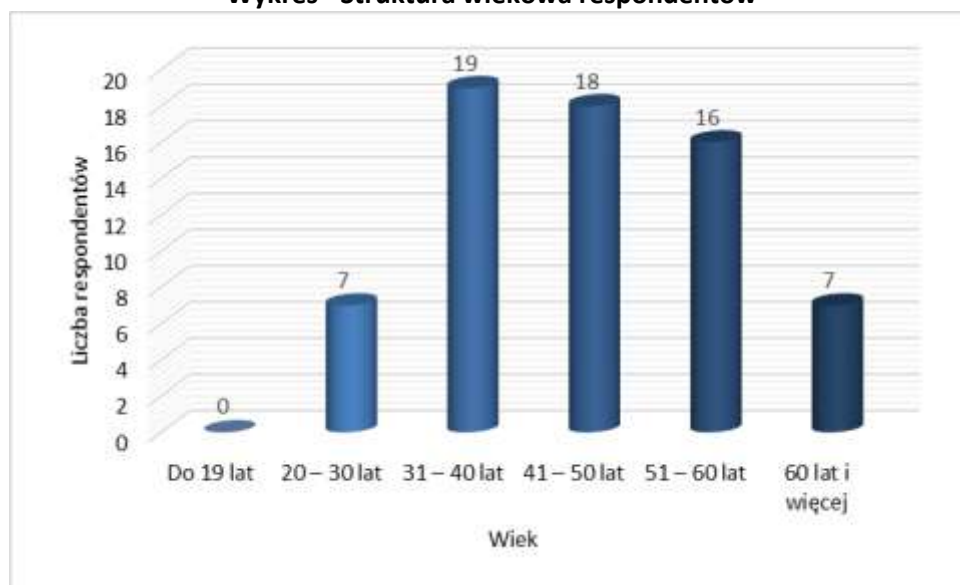

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Wiek**

W badaniu najliczniej reprezentowane były grupy w średnim wieku z przedziału 31-40 lat oraz 41-50 lat – stanowili oni łącznie ponad połowę wszystkich ankietowanych. Uwagę zwraca mała liczba zarówno najmłodszych (do 30 r.ż.) jak i najstarszych (powyżej 60 r.ż.) respondentów. Sumarycznie stanowią oni jedynie 1/5 ogółu uczestników ankiety. Ponadto w badaniu nie wzięła udziału żadna osoba poniżej 19 r.ż. Wyniki te sugerują, że potrzebne są działania mające na celu aktywizację obywatelską i większe włączenie społeczne najmłodszych i najstarszych mieszkańców gminy. Strukturę wieku badanej próby prezentuje wykres poniżej:

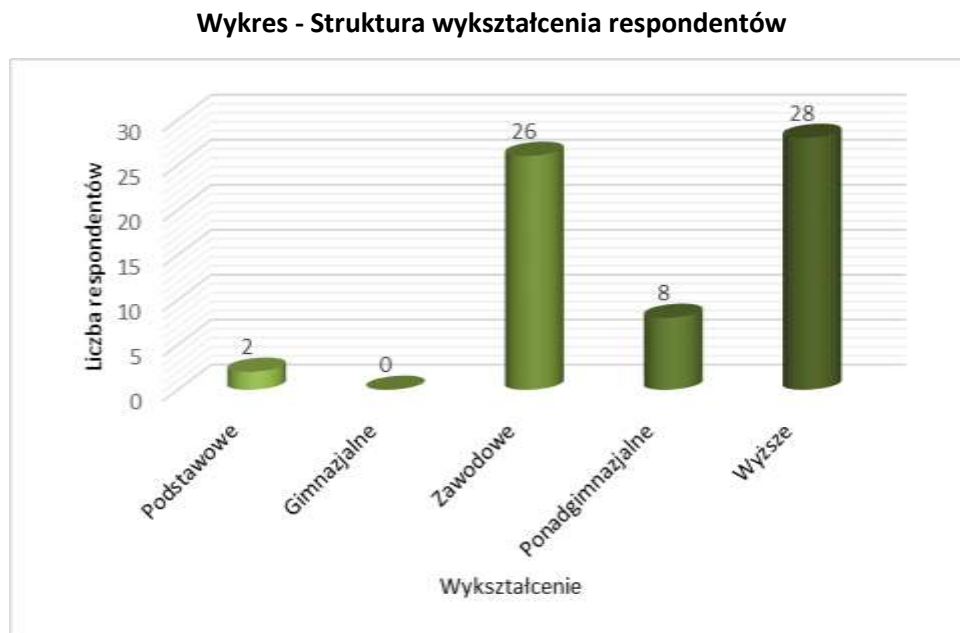
Wykres - Struktura wiekowa respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Wykształcenie**

Dominującymi grupami badanych pod względem wykształcenia były osoby z wykształceniem wyższym oraz osoby z wykształceniem zawodowym. Najmniejszą liczebnie grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym. Strukturę respondentów pod względem wykształcenia prezentuje wykres poniżej.

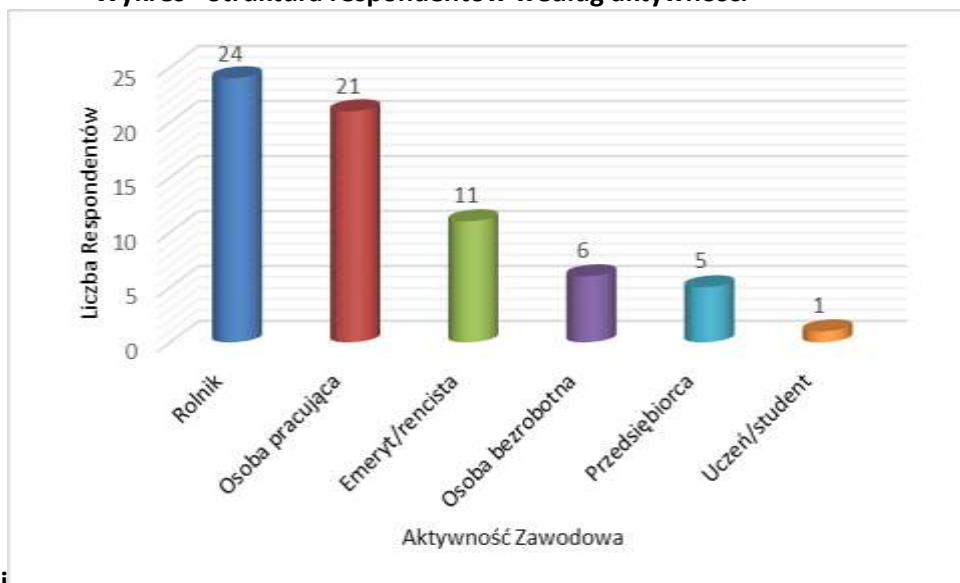

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Aktywność zawodowa**

Dwie największe grupy reprezentowane w badaniu to rolnicy oraz osoby pracujące. W badaniu znalazło się niewielu przedstawicieli przedsiębiorców – jedynie 5. Strukturę zawodową osób biorących udział w badaniu prezentuje wykres poniżej:

Wykres - Struktura respondentów według aktywności

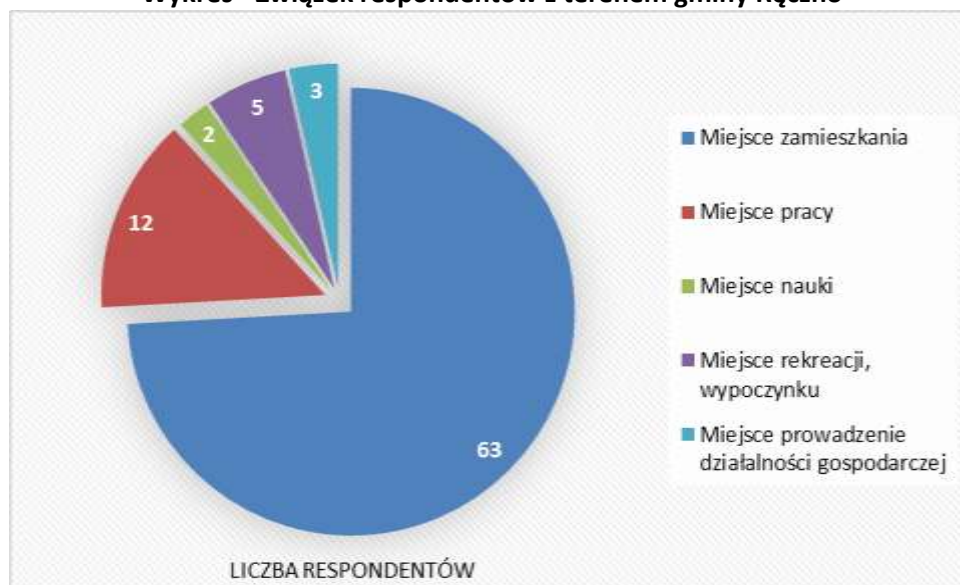
zawodowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Związek z gminą Ręčno**

Ankieta zawierała pytanie o związek respondentów z gminą Ręčno. Zdecydowaną większość badanych stanowili mieszkańcy gminy. W prezentacji wyników wzięto pod uwagę wszystkie odpowiedzi zaznaczone przez ankietowanych. Zaznaczyć należy, iż dla wielu z badanych gmina Ręčno to nie tylko miejsce zamieszkania, ale również miejsce pracy, nauki, czy rekreacji. Wyniki prezentuje wykres poniżej:

Wykres - Związek respondentów z terenem gminy Ręčno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

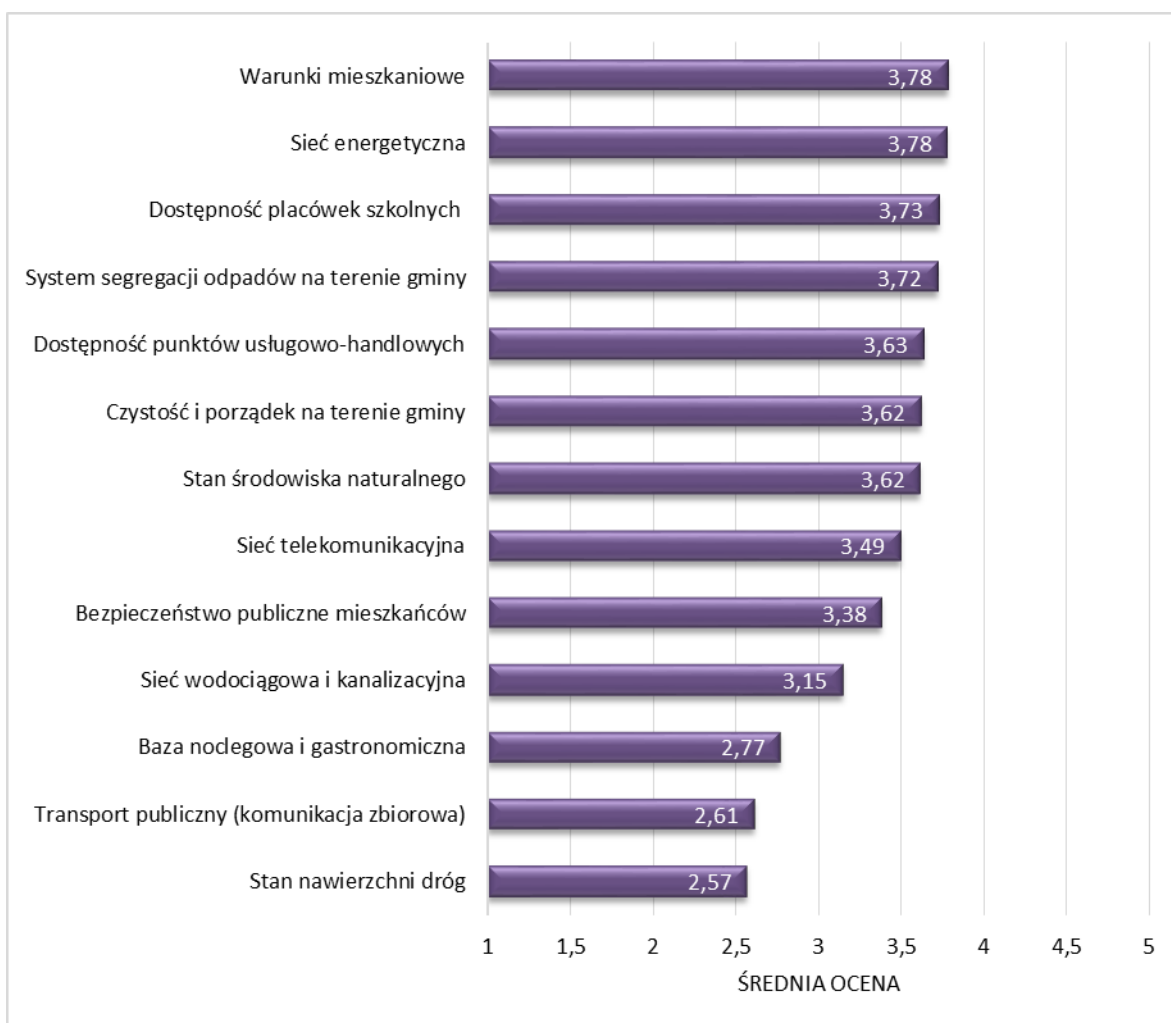
2.4.2. Analiza wyników

- **Ocena gminy Ręczno – warunki życia**

W badaniu ankietowym poproszono respondentów o ocenę gminy Ręczno pod określonymi względami. Wyszczególniono 27 elementów, które można przedstawić w następujących grupach – warunki życia; opieka zdrowotna, społeczna oraz oferta kulturalno-sportowo-rekreacyjna, a także otoczenie, warunki dla prowadzenia i rozwoju biznesu. Wszystkie elementy zostały ocenione w pięciostopniowej skali: „bardzo dobrze” (5), „dobrze” (4), „ani dobrze, ani źle”(3), „źle”(2), „bardzo źle”(1). Wyniki przedstawiono jako średnią odpowiedzi respondentów.

Ankietowani najwyżej ocenili warunki mieszkaniowe i jakość sieci energetycznej, dostępność placówek szkolnych i system segregacji odpadów na terenie gminy. Najniżej oceniono stan nawierzchni dróg, transport publiczny, bazę noclegowa i gastronomiczną, a także stan sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Wykres - Ocena gminy Ręczno – warunki życia

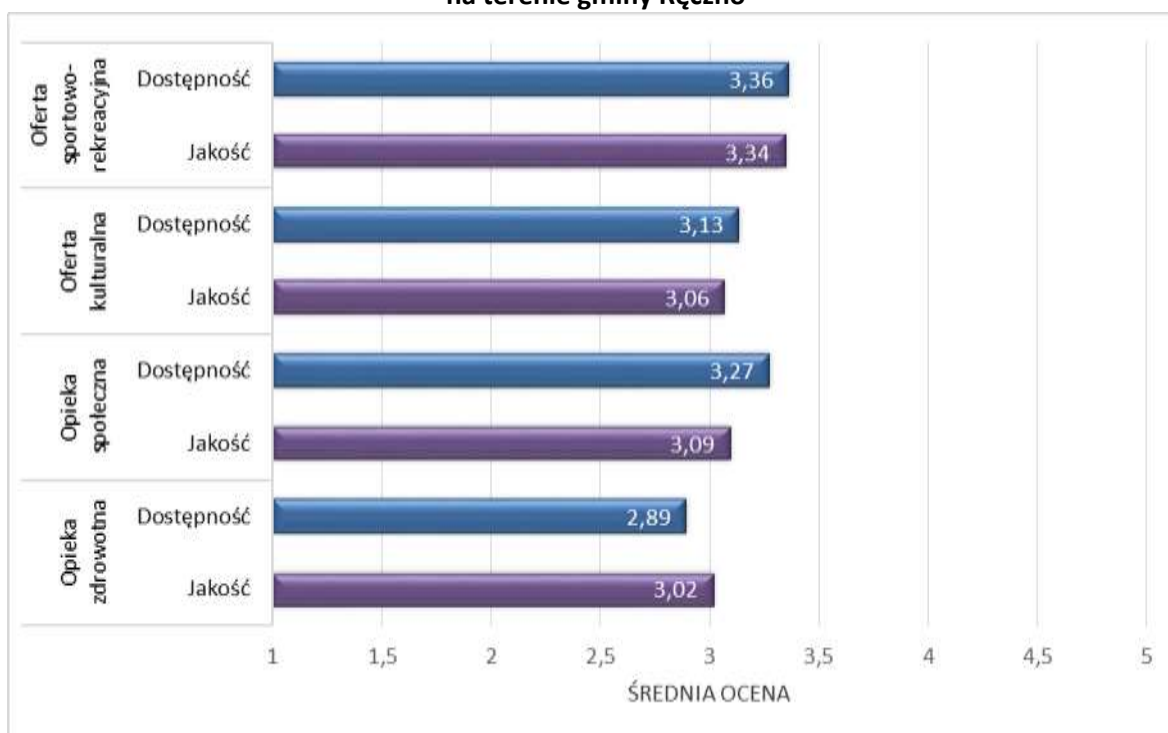

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Ocena gminy Ręczno – oferta sportowo–rekreacyjna, kulturalna, opieka społeczna, opieka zdrowotna**

Badani najniżej ocenili zarówno jakość jak i dostępność opieki zdrowotnej, najwyżej zaś jakość i dostępność oferty sportowo-rekreacyjnej. Wykres poniżej prezentuje uzyskane wyniki:

Wykres 10 Ocena oferty sportowo – rekreacyjnej, kulturalnej, opieki społecznej i opieki zdrowotnej na terenie gminy Ręčno

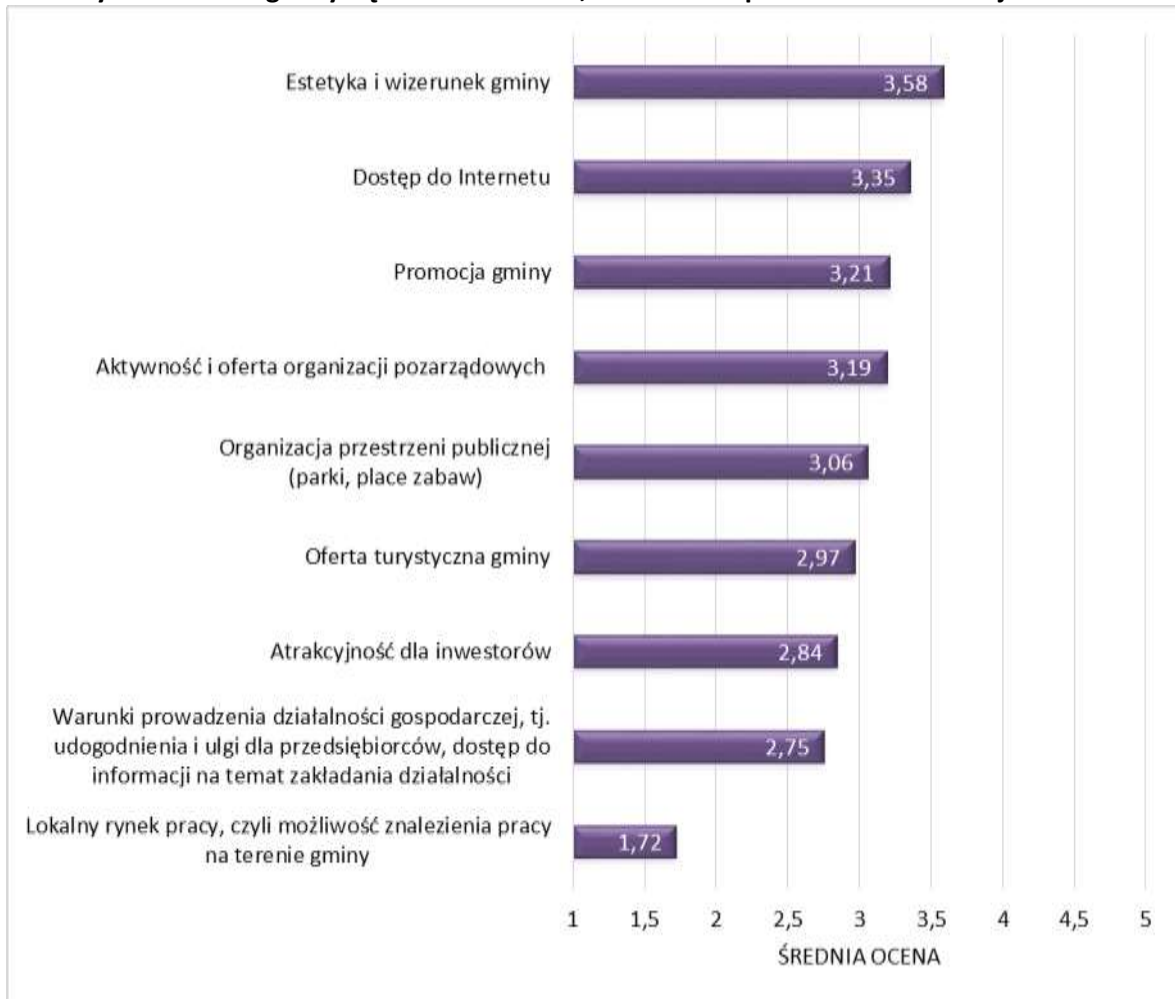

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Ocena gminy Ręčno – otoczenie, warunki do prowadzenia biznesu**

Kolejną kwestią, o którą pytano ankietowanych były warunki do prowadzenia oraz rozwoju biznesu, a także otoczenie i organizacja przestrzeni publicznej. Oceniając te kwestie respondenci źle ocenili lokalny rynek pracy. Słabo zostały także ocenione warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Najwyższe oceny wystawiono estetyce i wizerunkowi gminy, jak również jej promocji. Dobrze oceniono dostęp do Internetu. Stosunkowo wysoka ocena estetyki i wizerunku gminy, w kontekście dość niskiej oceny oferty turystycznej gminy i jej atrakcyjności dla inwestorów mogą sugerować, że gmina posiada niewykorzystany potencjał z zakresu rozwoju turystyki. Wyniki prezentuje wykres poniżej:

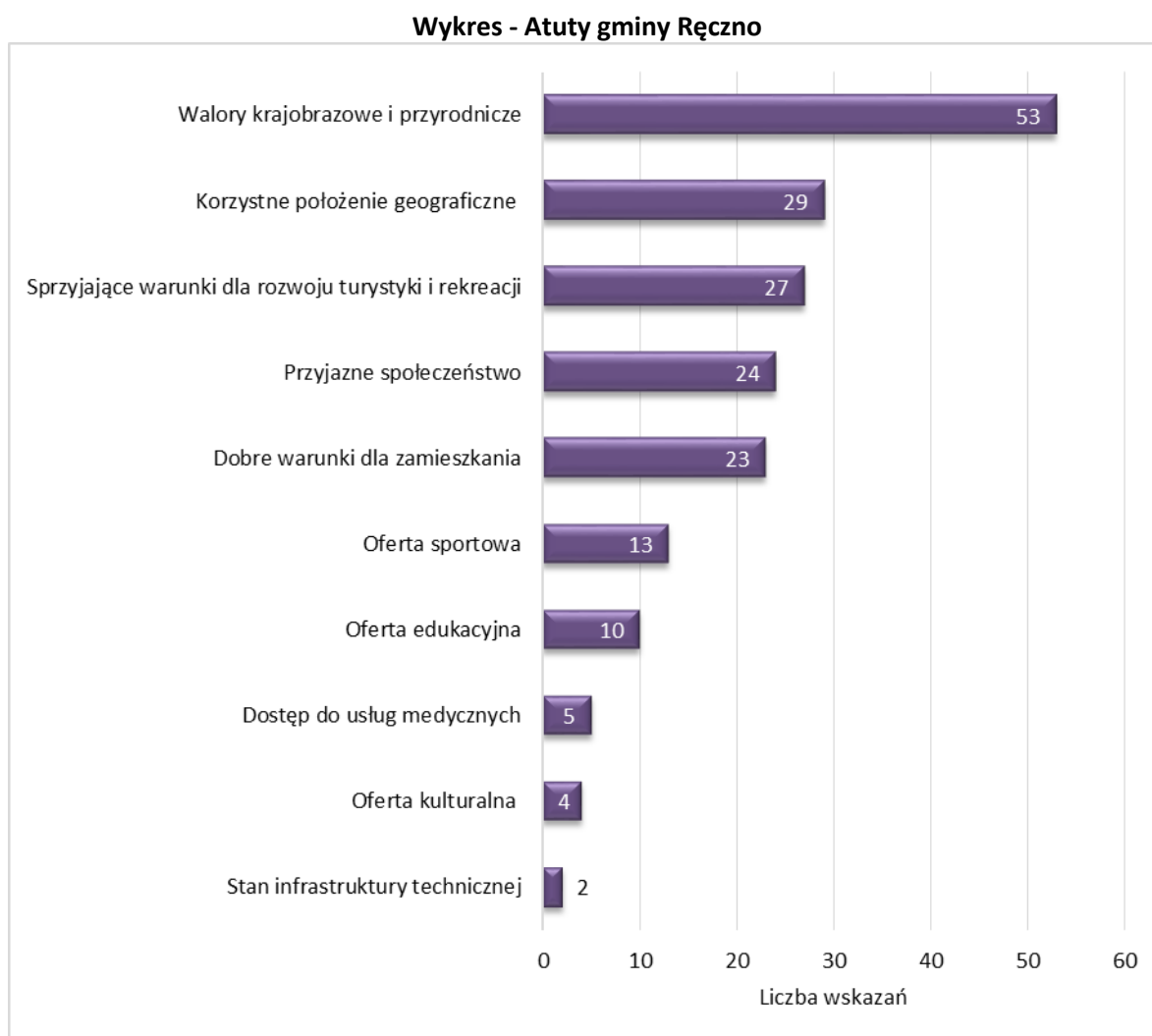
Wykres - Ocena gminy Ręčno – otoczenie, warunki dla prowadzenia i rozwoju biznesu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Atuty gminy Ręčno**

Podczas badania ankietowego pytano o główne atuty gminy Ręčno. Za największą wartość gminy uznano walory krajobrazowe i przyrodnicze, korzystne położenie geograficzne i sprzyjające warunki dla rozwoju turystyki. Taki wynik potwierdza potencjał turystyczny gminy dając szansę na jej dalszy rozwój. Najmniej wskazań otrzymał stan infrastruktury technicznej, oferta kulturalna i dostęp do usług medycznych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Jako uzupełnienie oraz rozszerzenie kwestii mocnych stron gminy Ręčno ankietowani zostali poproszeni o podanie atutów gminy w pytaniu otwartym. Wskazano m.in. na następujące obszary:

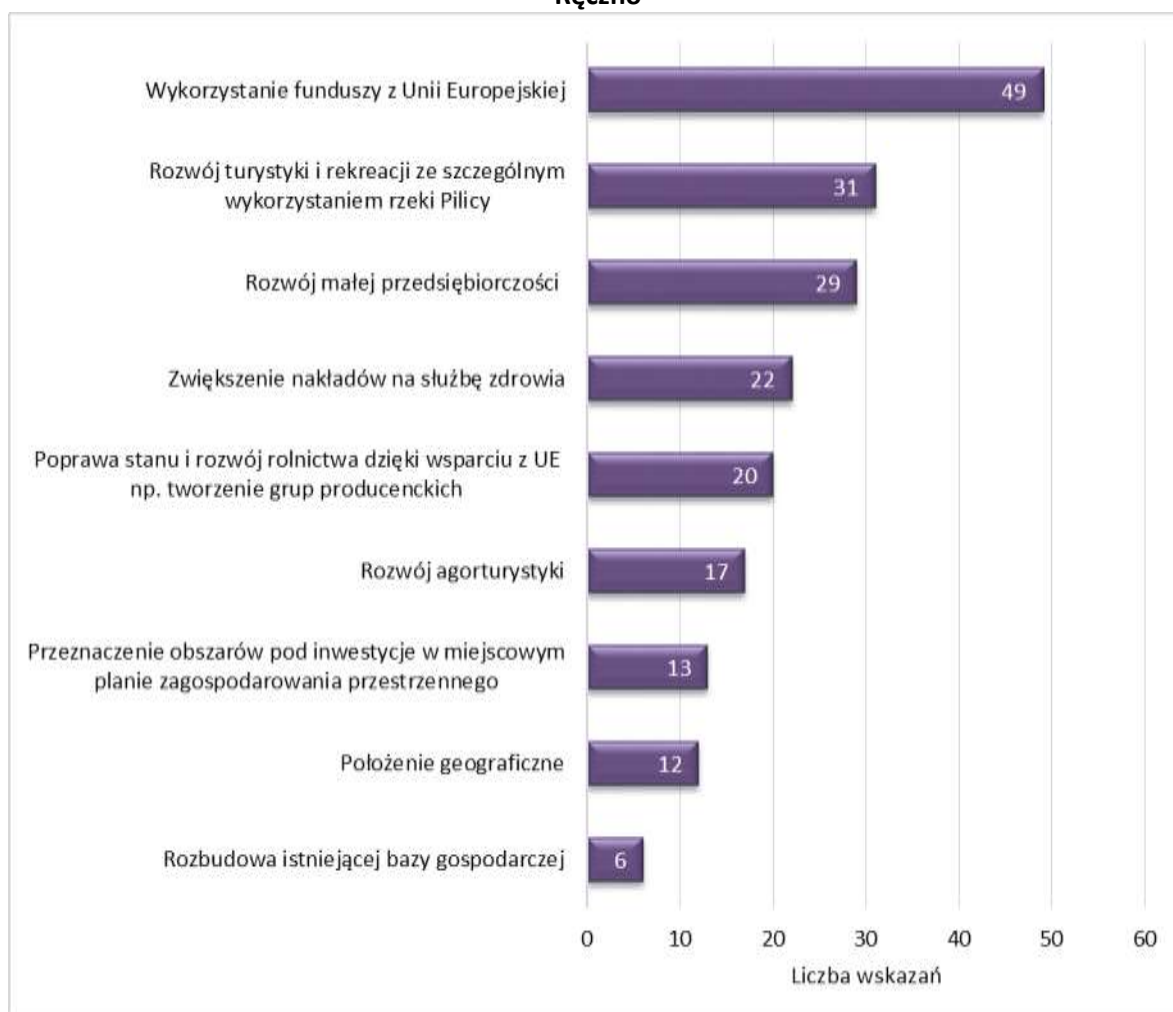
- Atrakcyjne położenie geograficzne,
- Walory przyrodnicze, krajobrazowe i turystyczne (Lasy, rzeka Pilica, czyste powietrze),
- Dobre warunki do rozwoju turystyki,

- Rozwój rolnictwa,
- Liczne jednostki OSP,
- Zaplecze sportowe, w tym boiska,
- Oferta kulturalna (Gminny "Chór Jana", Gminna Orkiestra, Gminna Biblioteka Publiczna, Koła Gospodyń Wiejskich),
- Zadbane parki,
- Dostępność szkół,
- Dobra jakość dróg,
- Bliskość szlaków komunikacyjnych,
- Aktywność Stowarzyszenia Rozwoju Gminy Ręczno

- **Szanse rozwojowe gminy Ręczno**

W ankiecie pytano również o największe szanse rozwojowe dla gminy Ręczno. Za najistotniejszą szansę uznano absorpcję środków w Unii Europejskiej. Niezwykle istotny jest także, zdaniem ankietowanych, rozwój turystyki i rekreacji ze szczególnym wykorzystaniem rzeki Pilicy, a także rozwój małej przedsiębiorczości. Za najmniej istotne uznano rozbudowę istniejącej bazy gospodarczej oraz położenie geograficzne.

**Wykres - Szanse rozwojowe dla gminy
Ręčno**

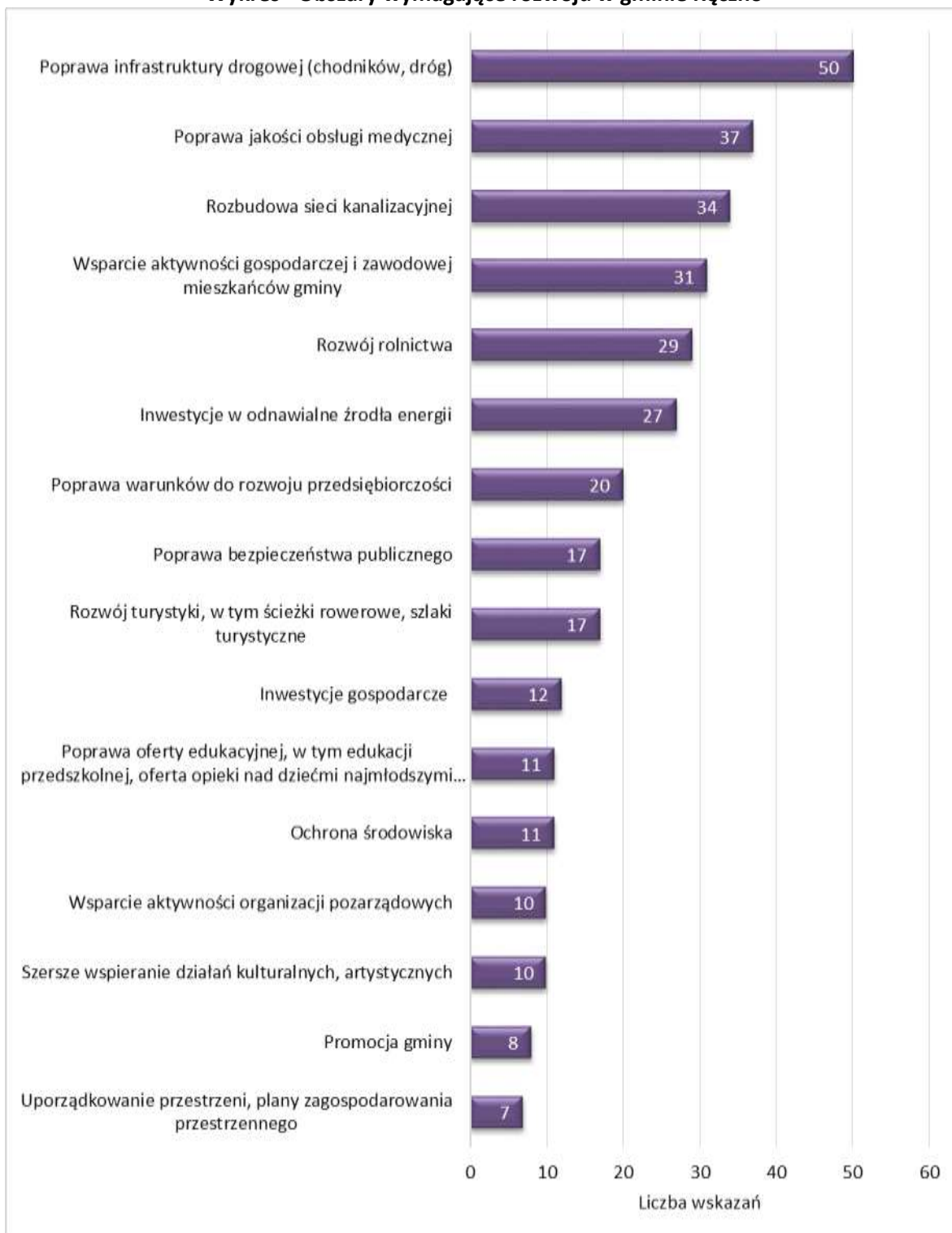

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Obszary wymagające rozwoju**

W ankiecie poproszono badanych o wybranie obszarów tematycznych najpilniejszych do realizacji w gminie Ręčno. Najwięcej wskazań otrzymały: poprawa infrastruktury drogowej, poprawa jakości obsługi medycznej i rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Rozwój wskazanych obszarów będzie wpływał na komfort życia mieszkańców. Najrzadziej wskazywano: uporządkowanie przestrzeni, plany zagospodarowania przestrzennego, promocję gminy, a także wspieranie działań kulturalnych i działań organizacji pozarządowych. Ankietowani mieli także możliwość wskazania obszarów wymagających rozwoju spoza zdefiniowanej listy. Wskazano na brak sali do spotkań i zebrań mieszkańców Stobnicy. Problem ten został także wykazany w rubryce ankiety dotyczącej słabych stron gminy.

Wykres - Obszary wymagające rozwoju w gminie Ręczno

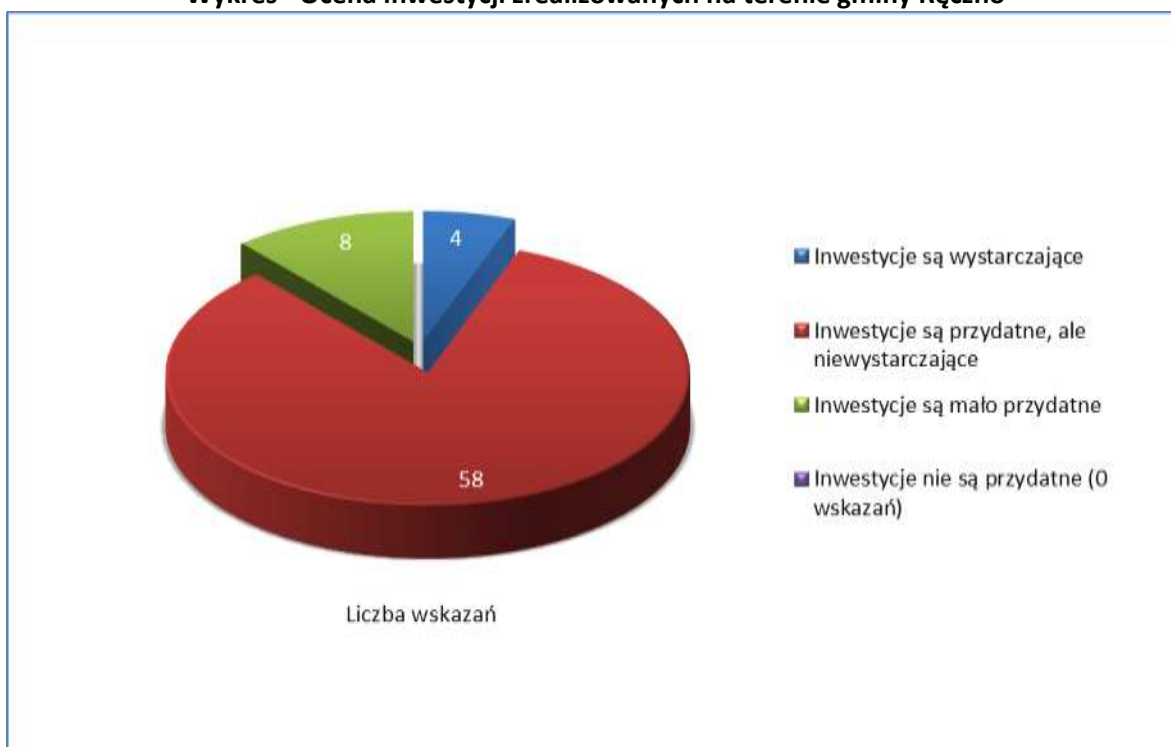

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Ocena dotychczasowych inwestycji**

W badaniu ankietowym poproszono respondentów o określenie stopnia zadowolenia z inwestycji dotychczas realizowanych na terenie gminy Ręczno. Zdecydowana większość ankietowanych uważa, iż inwestycje realizowane na terenie gminy Ręczno są przydatne ale niestety niewystarczające.

Wykres - Ocena inwestycji zrealizowanych na terenie gminy Ręczno

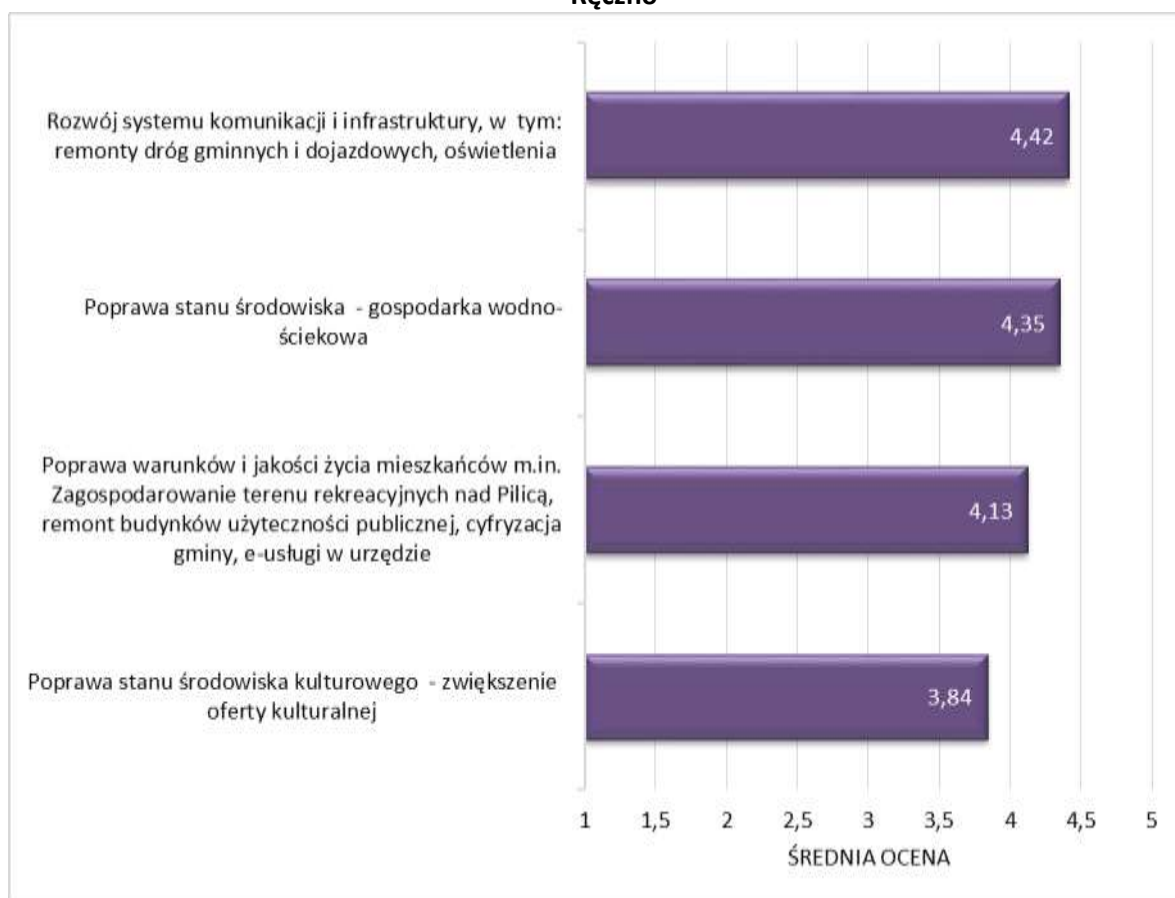

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Cele do kontynuacji**

W badaniu ankietowym poproszono respondentów o ocenę, które ze realizowanych w gminie Ręczno celów powinny być kontynuowane. Elementy zostały ocenione w pięciostopniowej skali gdzie 1 – oznacza, iż powinno się zrezygnować z celu, zaś 5 – powinno się nadal realizować cel. Wszystkie ze realizowanych dotychczas celów, zdaniem ankietowanych, powinny być kontynuowane. Wyniki przedstawiono jako średnią odpowiedzi respondentów.

Wykres - Ocena zasadności dalszej realizacji celów dotyczących realizowanych na terenie gminy Ręčno

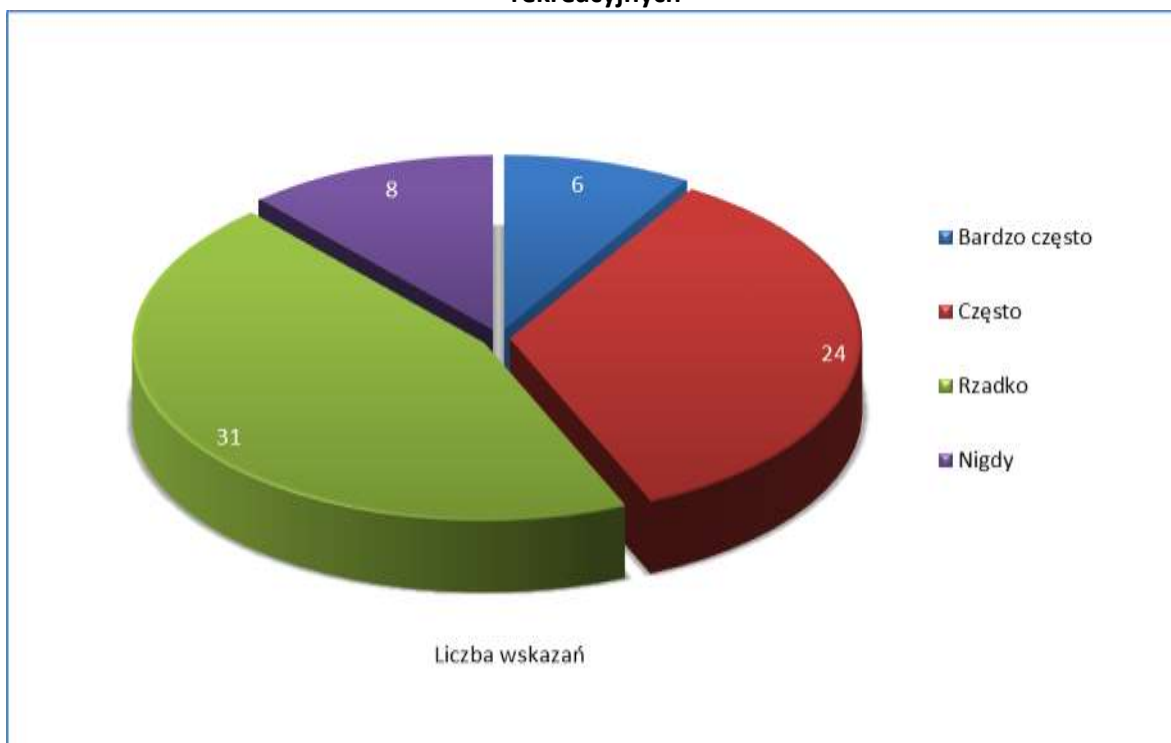

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych i społeczno – rekreacyjnych**

Podczas badania ankietowego pytano o częstotliwość uczestnictwa respondentów w wydarzeniach kulturalnych oraz sportowo – rekreacyjnych organizowanych na terenie gminy Ręčno. Ponad połowa ankietowanych rzadko uczestniczy w podobnych inicjatywach.

Wykres - Częstotliwość udziału w wydarzeniach kulturalnych i sportowo – rekreacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

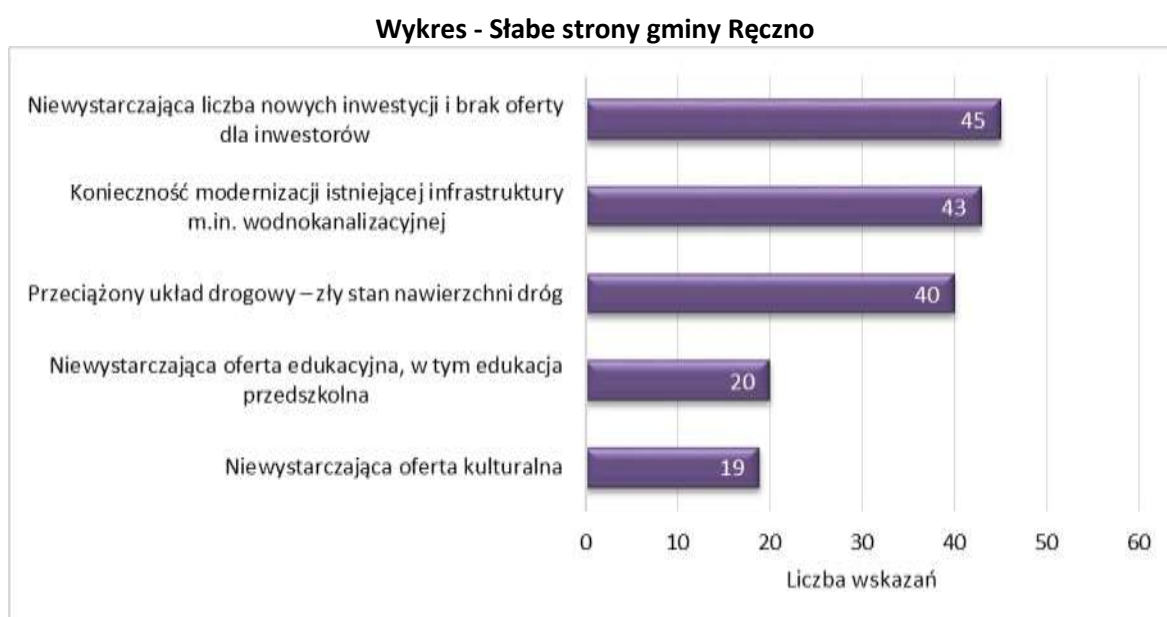
• **Pożądane wydarzenia kulturalne i sportowo-rekreacyjne**

Poproszono respondentów o wskazanie wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, które warto wpisać do kalendarza wydarzeń gminy Ręczno. Pytanie miało charakter otwarty. Pojawiły się następujące propozycje:

- Zawody sportowo-pożarnicze,
- Dożynki gminne,
- Festyny gminne,
- Festyny i pikniki rodzinne,
- Obchody świąt państwowych - zwłaszcza Narodowego Święta Niepodległości,
- Obchody świąt, rocznic, dni uroczystych i tradycji (Dzień Matki, Dzień Kobiet, Noc Świętojańska, Ostatki, wspólne śpiewanie kolęd),
- Więcej zawodów sportowych dla młodzieży,
- Organizacja spotkań z organizacjami i osobami spoza gminy w tym ludźmi kultury, sztuki, organizacjami pozarządowymi,
- Spotkania organizacji formalnych i nieformalnych.

- **Słabe strony oraz zagrożenia dla rozwoju gminy Ręczno**

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie słabych stron gminy Ręczno. Za najsłabsze strony badani uznali niewystarczającą liczbę nowych inwestycji i brak oferty dla inwestorów oraz niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę m.in. wodnokanalizacyjną. Nisko oceniony został także stan dróg. Ankietowani mieli możliwość wskazania, oprócz zdefiniowanych w formularzu, także innych słabych stron gminy. Zdaniem respondentów są to m.in. brak kanalizacji w Kolonii Ręczno, brak szamb ekologicznych, zbyt mała dbałość o infrastrukturę w mniejszych miejscowościach (np. o stan chodników), brak sali do organizacji spotkań i zebrań mieszkańców Stobnicy.

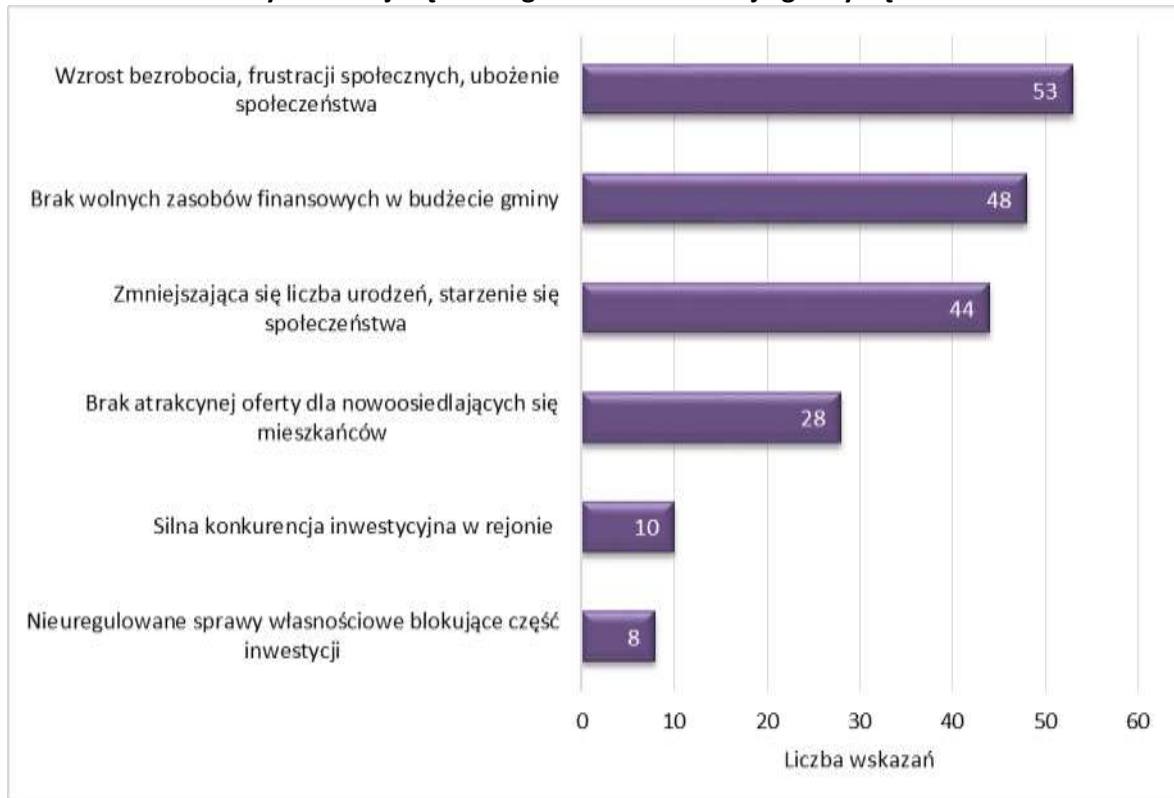

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Największe zagrożenia dla rozwoju gminy Ręczno**

Badani wypowiedzieli się również na temat zagrożeń dla rozwoju gminy Ręczno. Za największe zagrożenia uznano: wzrost bezrobocia, frustracji społecznych, ubożenie społeczeństwa, brak wolnych zasobów finansowych w budżecie gminy oraz zmniejszająca się liczbę urodzeń i starzenie się społeczeństwa.

Wykres - Największe zagrożenia dla rozwoju gminy Ręczno

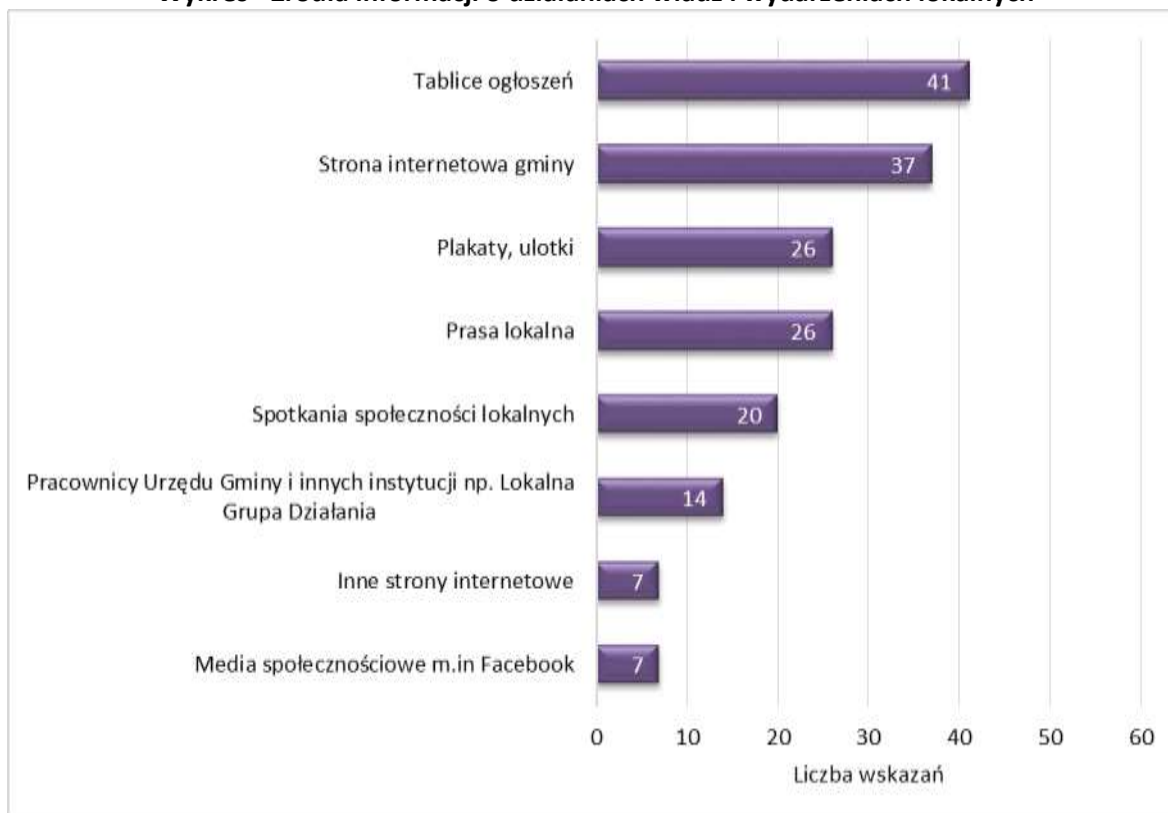

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Ocena kanałów informacyjnych o działaniach władz gminy Ręczno**

Respondenci podali główne źródła informacji, z których czerpią wiadomości o działaniach podejmowanych przez władze gminy Ręczno. Badani najczęściej wskazywali tablice ogłoszeń oraz stronę internetową gminy jako główne źródło informacji. Wykres poniżej prezentuje wszystkie kanały informacyjne oraz ich popularność:

Wykres - Źródła informacji o działaniach władz i wydarzeniach lokalnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Ocena pracy urzędników Urzędu Gminy Ręčno**

W ostatnim pytaniu w ankiecie respondenci dokonywali oceny pracowników Urzędu Gminy Ręčno. Zdecydowana większość badanych pozytywnie oceniła pracę urzędników, co prezentuje wykres poniżej:

Wykres - Ocena pracy urzędników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

2.4. Strategia Rozwoju Gminy Ręčno na lata 2015–2023, a inne dokumenty strategiczne

Istotnym elementem prognozowania strategicznego jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w dokumentach strategicznych opracowanych na poziomie krajowym i UE.

Rysunek 3 Powiązanie Strategii Rozwoju Gminy Ręčno na lata 2015–2023 z głównymi dokumentami strategicznymi szczebla europejskiego, krajowego, regionalnego i lokalnego

Strategia UE EUROPA 2020

Krajowy Program Reform

Umowa Partnerstwa

Strategia Rozwoju Kraju

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

Strategia Rozwoju Powiatu Piotrkowskiego na lata 2014-2020

Strategia Rozwoju Gminy Ręčno na lata 2015-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy danych zastanych

Podczas tworzenia Strategii brano pod uwagę założenia dokumentów nadrzędnych. Strategia w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju zarysowane w dokumentach wyższego szczebla.

Cele, obszary problemowe oraz kierunki rozwoju analizowanych dokumentów prezentuje poniższa tabela:

Tabela 11 Zestawienie dokumentów strategicznych wraz z ich celami, obszarami problemowymi oraz zarysowanymi kierunkami rozwoju

Nazwa dokumentu	Cele	Główne obszary problemowe	Kierunki rozwoju
Strategia Europa 2020	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach (ang. smart growth) Promowanie gospodarki zrównoważonej 	<ul style="list-style-type: none"> Wysoki deficyt strukturalny finansów publicznych, Niedostateczny ogólny poziom wydatków inwestycyjnych, Nadmierne obciążenia 	<ul style="list-style-type: none"> Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego; Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego; Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu

	<p>– mniej obciążającej środowisko, efektywniej, wykorzystującej zasoby, a zarazem konkurencyjnej (ang. sustainable growth),</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmacnianie gospodarki charakteryzującej się wysokim zatrudnieniem oraz spójnością ekonomiczną, społeczną i terytorialną (ang. inclusive growth). 	<p>regulacyjne i administracyjne,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niski poziom podaży pracy połączony z nieadekwatną jej strukturą, • Niedostateczny poziom zdolności innowacyjnych przedsiębiorstw. 	<p>społecznemu.</p>
<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających wysoką jakość życia oraz szybszy rozwój kraju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nierównowaga finansów publicznych, • Nieefektywne instytucje publiczne, • Nadmiar, niejasność i niestabilność przepisów prawnych, • Niski poziom kapitału społecznego, • Niekonkurencyjna 	<ul style="list-style-type: none"> • Przekształcenia instytucjonalne utrwalające sprawne państwo, • Efektywny rozwój społeczno-gospodarczy i wysoka konkurencyjność gospodarki, • Spójność społeczno-gospodarcza i terytorialna.

		<p>struktura oraz poziom innowacyjności polskiej gospodarki,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niesprzyjające warunki prowadzenia działalności gospodarczej, • Niska jakość systemu edukacji • Niska aktywność, zawodowa osób 55+, • Niska mobilność kapitału ludzkiego, • Słabo rozwinięta infrastruktura transportowa, • Niezrównoważona gospodarka energetyczna kraju, • Ograniczony dostęp do opieki lekarskiej, • Niska jakość zagospodarowania przestrzennego. 	
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niskie wartości wskaźników określających poziom konkurencyjności i perspektywy rozwojowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów, • Budowanie spójności terytorialnej, • Przeciwdziałanie marginalizacji obszarów

			problemowych, <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków ku realizacji działań rozwojowych.
Polityka Energetyczna Polski do 2025	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, konkurencyjności gospodarki, jej efektywności energetycznej oraz ochrony środowiska. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zasada harmonijnego gospodarowania energią w warunkach społecznej gospodarki rynkowej, • Pełna integracja polskiej energetyki z europejską i światową, • Wypełnianie zobowiązań traktatowych Polski, • Zasada rynku konkurencyjnego z niezbędną administracyjną regulacją w obszarach, w których mechanizmy rynkowe nie działają, • Wspomaganie rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii (OZE). 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpieczeństwo energetyczne, • Odnawialne źródła energii, • Efektywność energetyczna gospodarki, • Poprawa konkurencyjności krajowych podmiotów gospodarczych oraz produktów i usług oferowanych na rynkach międzynarodowych oraz rynku wewnętrznym, • Ochrona środowiska przyrodniczego przed negatywnymi skutkami oddziaływania energetyki.
Strategia	<ul style="list-style-type: none"> • Określa wizję 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski poziom 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaawansowana

<p>Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020</p>	<p>rozwoju, cele oraz główne sposoby ich osiągania w kontekście występujących uwarunkowań,</p>	<p>rozwoju gospodarczego w stosunku do innych regionów UE,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niskie nakłady na B+R, • Niedorozwój sektora usług poza miastami na prawach powiatu, • Słaba dynamik procesów restrukturyzacji gospodarki wielu miast regionu, • Brak istotnych przeobrażeń strukturalnych w rolnictwie, • Najgorsze w kraju wskaźniki dot. poziomu zdrowotności społeczeństwa, • Niski poziom kapitału ludzkiego i społecznego, • Proces depopulacji ośrodków miejskich, • Słaby poziom identyfikacji mieszkańców województwa z regionem, • Zróżnicowanie 	<p>gospodarka wiedzy i innowacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nowoczesny kapitał ludzki i rynek pracy, • Zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki, • Wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie, • Wysoki standard i dostęp do usług publicznych, • Reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, • Wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej, • Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, • Zrównoważony system osadniczy.
---	--	---	---

		<p>regionalne pod względem dostępności edukacji przedszkolnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Słaby poziom identyfikacji mieszkańców województwa z regionem, • Zróżnicowanie regionalne pod względem dostępności edukacji przedszkolnej, • Niedopasowanie struktury kształcenia do potrzeb nowoczesnego rynku pracy, • Niewykorzystanie potencjału kulturowego do budowania przewag konkurencyjnych, • Brak dostępności do podstawowych usług kultury na wielu obszarach wiejskich, • Zanieczyszczenie wód, • Zagrożenie powodziowe, 	
--	--	---	--

- Problemy związane z gospodarką odpadami,
- Zanieczyszczenie powietrza,
- Zagrożenie hałasem komunikacyjnym,
- Nieprzystosowanie struktur organizacyjnych wielu urzędów gmin do planowania rozwoju i zarządzania,
- Brak nowoczesnych metod zarządzania zasobami ludzkimi w urzędach gmin,
- Brak w wielu gminach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- Niski poziom planowania finansów i inwestycji w perspektywie wieloletniej,
- Słabe zaplecze instytucjonalne w sferze organizacji pozarządowych,
- Ograniczona zdolność władz lokalnych do

		<p>współpracy z organizacjami pozarządowymi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak współpracy władz samorządowych w tworzeniu projektów zintegrowanych o znaczeniu ponadlokalnym, • Brak umiejętności współpracy władz samorządowych na partnerskich warunkach. 	
<p>Strategia wojewódzka w zakresie polityki społecznej na lata 2007–2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie aktywnej polityki społecznej, • Systemowa pomoc obywatelom, • Tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób wykluczonych, • Zapobieganie i przeciwdziałanie uzależnień • Zwiększenie samodzielnego funkcjonowania 	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktura i kadry pomocy społecznej, • Zadania i formy pomocy społecznej w województwie, • Grupy społeczne szczególnie ryzyka zagrożone wykluczeniem społecznym, • Problemy społeczne: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, patologie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie udziału pomocy środowiskowej, • Rozbudowa środowiskowych form pomocy półstacjonarnej, • Tworzenie mieszkań chronionych, • Zwiększenie nakładów finansowych na rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych, • Kontynuacja dochodzenia do standardów w DPS • Stworzenie we wszystkich powiatach

	<p>osób niepełnosprawnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie osób w wieku poprodukcyjnym 		<p>Powiatowych Zespołów ds. Orzekania Niepełnosprawności,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie Ośrodków Interwencji Kryzysowej • Tworzenie punktów konsultacyjno-informacyjnej dla zagrożonych grup społecznych, • Współpraca instytucji trzeciego sektora
<p>Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Odbudowa kapitału ludzkiego poprzez tworzenie sprzyjających warunków na rynku pracy, rozwój wykształcenia i kompetencji oraz poprawę jakości życia mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogłębiająca się niekorzystna sytuacja demograficzna, • Nieefektywna profilaktyka zdrowotna, • Strukturalne niedopasowanie instytucji oświaty do potrzeb, • Niedopasowanie ofert edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, • Niska jakość kapitału ludzkiego, • Niewystarczająca liczba specjalistycznych kadr medycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> • Dopasowanie struktury sieci przedszkoli do lokalnych potrzeb, • Podwyższanie kompetencji osób dorosłych, • Polityka sprzyjająca rodzinie, • Rozbudowa infrastruktury umożliwiającej przełamanie nizu demograficznego, • Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji, • Dopasowanie

		<ul style="list-style-type: none"> niewystarczający stan techniczny dróg. 	<p>oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy,</p> <ul style="list-style-type: none"> Podnoszenie jakości edukacji, cyfryzacja szkół, Tworzenie sprzyjających warunków do rozpoczęcia działalności gospodarczej, Czasowe obniżenie kosztów pracy pracowników, Rozwój sieci drogowej, Działania profilaktyczne i prewencyjne z zakresu zdrowia, Poprawa jakości i dostępności usług medycznych, Aktywizacja społeczna osób 45+, Upowszechnienie kształcenia osób dorosłych, Integracja społeczna i zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia,
--	--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie jakości usług społecznych i socjalnych.
<p>Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego – „LORIS 2030”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywna polityka innowacji z wykorzystaniem potencjału wewnętrznego regionu do pobudzania działań mieszkańców w trosce o zrównoważony rozwój. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niższy od średniej krajowej poziom PKB per capita, • Bardzo niska wydajność i innowacyjność przemysłu, • Słaby udział przemysłu średnich i wysokich technologii, • Mała liczba podmiotów działających w ramach centrów badawczo-rozwojowych oraz inicjatyw klastrowych, • Mała adaptacyjność przedsiębiorstw, • Duże rozproszenie instytucji otoczenia biznesu, • Niedostosowanie programu nauczania, • Niski poziom kapitału społecznego, • Niewystarczająca dostępność do e-usług 	<ul style="list-style-type: none"> • Specjalizacja regionalna, • Rozwój potencjału innowacyjnego regionu, • Zarządzanie innowacjami w regionie.

		w administracji publicznej.	
„Zintegrowane inwestycje terytorialne”	<ul style="list-style-type: none"> • Sprzyjanie rozwojowi współpracy i integracji miast, • Promowanie partnerskiego modelu współpracy jednostek administracyjnych, • Zwiększenie wpływu miast na realizację działań w ramach polityki spójności, • Realizacja zintegrowanych projektów na rzecz miast. 		<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój sieci transportowej miast i obszarów funkcjonalnych, • Przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych na terenie obszarów funkcjonalnych, • Poprawa stanu środowiska przyrodniczego na terenie obszarów funkcjonalnych, • Wspieranie efektywności energetycznej oraz promowanie strategii niskoemisyjnych, • Wzmacnianie rozwoju funkcji symbolicznych budujących znaczenie obszaru funkcjonalnego, • Wzmacnianie badań, rozwoju technologicznego, innowacji.
Strategia na rzecz inteligentnego	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie stopy zatrudnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska średnia stopa wzrostu w Europie na tle potęg 	<ul style="list-style-type: none"> • Inteligentny rozwój poprzez innowacje,

<p>i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu</p>	<p>osób w wieku 20-64 lat,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost poziomu inwestycji w B+R do 3% PKB, • Podniesienie poziomu wykształcenia ludności, • Zwiększenie efektywności energetycznej, • Zmniejszenie o 25% liczby osób żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa. 	<p>gospodarczych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niskie wskaźniki zatrudnienia w Europie na tle potęg gospodarczych, • Starzejące się społeczeństwo. 	<p>edukację i społeczeństwo cyfrowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zrównoważony rozwój poprzez poprawę klimatu, stanu gospodarki energetycznej, mobilności oraz podniesienie konkurencyjności, • Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu.
<p>Strategia Rozwoju Powiatu Piotrkowskiego na lata 2014 - 2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ugruntowanie pozycji powiatu jako miejsca przyjaznego mieszkańcom, • Wypracowanie pozycji lidera regionu w produkcji i handlu żywnością, • Stworzenie konkurencyjnej oferty turystycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zasoby ludzkie, przyrodnicze i kulturowe, • Infrastruktura techniczna, • Infrastruktura społeczna, • Gospodarka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie potencjału wystawienniczego, rozwój infrastruktury i kapitału ludzkiego, służących rozwojowi branży rolno-spożywczej, • Rozwój infrastruktury drogowej, • Rozwój infrastruktury teleinformatycznej i szerokopasmowego Internetu, • Rozwój „zielonej energetyki” i efektywnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy danych zastanych

2.5. Analiza SWOT

Istotnym etapem prac z punktu widzenia podsumowania diagnozy w gminie i sformułowania celów rozwojowych jest analiza zasobów wewnętrznych gminy oraz jej otoczenia zewnętrznego pod kątem identyfikacji szans i zagrożeń dla dalszego rozwoju. Narzędziem, jakie posłużyło do tych prac jest analiza SWOT. Jest to powszechnie znana i popularna metoda, która pozwala na przeprowadzenie diagnozy sytuacji np. dotyczącej społeczności lokalnej. Nazwa techniki pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: Strengths (silne strony, atuty), Weaknesses (wady, słabe strony), Opportunities (okazje, szanse), Threats (trudności, zagrożenia). Ta technika, oceniająca zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne czynniki mogące mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego, stanowi użyteczne narzędzie prowadzące do dokonania analizy zasobów i otoczenia gminy oraz określenia priorytetów rozwoju. W celu uzyskania jasnej analizy traktuje się atuty i słabe strony jako czynniki wewnętrzne z punktu widzenia społeczności lokalnej, na które społeczność ma wpływ, a okazje i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne, znajdujące się w otoczeniu bliższym i dalszym gminy.

Tabela 12 Analiza SWOT – mocne i słabe strony gminy Ręczno

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjne turystycznie warunki przyrodnicze sprzyjające rozwojowi turystyki weekendowej, rowerowej, wędkarstwa, agroturystyki • Lokalizacja przy rzece Pilicy sprzyjająca możliwości zagospodarowania terenu przyległego w infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną • Doświadczenie w branży rolnej • Duża lesistość terenu • Możliwość rozwoju rolnictwa ekologicznego • Znaczny potencjał biomasy stałej (głównie nadwyżki słomy) • Możliwość wykorzystania istniejącego potencjału energetycznego w zakresie odnawialnych źródeł energii np. do zawiązywania grup producentek biomasy • Dobre połączenia drogowe, wystarczająco gęsta sieć dróg gminnych • Atrakcyjne miejsce dla budowy domów letniskowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Słabo rozwinięta sieć MŚP -mikro, małych i średnich firm działających na terenie gminy • Małe zróżnicowanie prowadzonej na terenie gminy działalności gospodarczej • Rozdrobnienie gospodarstw rolnych • Rozproszenie podaży produktów rolnych, wynikające z małej skali produkcji towarowej • Niski poziom specjalizacji rolniczej • Niska bonitacja gleb na terenie gminy • Ograniczony rynek zbytu na surowce • Wysokie koszty produkcji rolnej • Ukryte bezrobocie agrarne • Brak organizacji wspierających rolników • Słabo rozwinięta baza noclegowa i turystyczna • Niezadowolający rozwój agroturystyki • Brak kompleksowej oferty turystycznej i rekreacyjnej oraz wykorzystania potencjału terenu nad rzeką Pilicą • Brak innowacji w rolnictwie

<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta sieć szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego • Rozwinięta sieć ochotniczej straży pożarnej na terenie gminy • Wysoki poziom zwodociągowania gminy • Prorozwojowa polityka gminy i powiatu • Dobra dostępność do podstawowej opieki zdrowotnej • Mała liczba zakładów przemysłowych, co sprzyja ochronie walorów przyrodniczych • Dobry stan środowiska naturalnego • Duża aktywność Lokalnej Grupy Działania BUD-UJ Razem • Niski poziom bezrobocia • Dobra organizacja systemu pomocy społecznej • Wysoki stopień bezpieczeństwa publicznego • Dobra współpraca z powiatem piotrkowskim • Niski poziom przestępczości 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca promocja gminy • Niewystarczająca jakość nawierzchni części dróg na terenie gminy • Brak zorganizowanej formy opieki nad dziećmi do lat 3 np. w postaci żłobka • Niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolu • Potrzeba uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej • Brak systemu zgazyfikowania gminy • Niedostatecznie rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna skupiona głównie w miejscowości Ręčno • Brak ścieżek rowerowych • Brak szlaków pieszych, turystycznych • Niedobory w zakresie infrastruktury około drogowej • Mały budżet gminy na inwestycje infrastrukturalne • Niski poziom wykorzystania OZE • Niezadawalający poziom informatyzacji i kompetencji cyfrowych zwłaszcza u starszych mieszkańców • Zaniebane tereny zielone • Zjawisko niskiej emisji • Niska świadomość ekologiczna – problemy związane z zanieczyszczeniem lasów i terenów zielonych odpadami komunalnymi • Migracje osób młodych i wykształconych w poszukiwaniu lepszych warunków pracy i życia • Niewystarczająca baza kulturalna • Niewystarczająco rozwinięta oferta dot. form spędzania wolnego czasu • Rosnąca liczba osób korzystających z opieki społecznej • Ograniczony dostęp do wysokospecjalistycznych usług medycznych • Brak planu zagospodarowania przestrzennego dla części gminy • Niezadawalający system lokalnego transportu publicznego - komunikacja autobusowa • Niezadawalający stan urządzeń melioracji wodnych • Słabe, niezadawalające wyposażenie OSP na terenie gminy i wyszkolenie strażaków • Brak tożsamości i wizji gminy • Ograniczone środki finansowe na organizację imprez sportowych i kulturalnych • Dopłata z budżetu gminy do subwencji placówek oświatowych • Brak Internetu szerokopasmowego i ograniczony zasięg Internetu mobilnego • Nieuregulowany stan własnościowy gruntów
--	--

	uniemożliwiający realizację inwestycji np. w przypadku dróg
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 13 Analiza SWOT – szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość wykorzystania wsparcia finansowego UE przez firmy na inwestycje rozwojowe • Poprawa konkurencyjności gospodarki rolnej • Rozwój infrastruktury handlowej poprzez stworzenie przestrzeni targowej • Możliwość skorzystania ze wsparcia unijnego przez rolników • Rozwój i wdrażanie nowych technologii i innowacji w rolnictwie, wyższy poziom specjalizacji w rolnictwie • Rosnący popyt na zdrową żywność ekologiczną • Rosnący popyt na turystykę weekendową • Tworzenie gospodarstw agroturystycznych • Korzystne położenie geograficzne • Konkurencyjne ceny gruntów zachęcające potencjalnych inwestorów zewnętrznych • Pojawienie się nowych technologii • Dobry dojazd do Piotrkowa Trybunalskiego, Częstochowy, Łodzi • Wzrastająca świadomość ekologiczna • Dostępność zewnętrznych środków pomocowych na doskonalenie lokalnych zasobów ludzkich oraz przystosowanie ich do aktualnych wymogów rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie tempa rozwoju gospodarczego • Ograniczona wiedza na temat zewnętrznych środków pomocowych • Brak efektywnej polityki państwa wspierającej sektor małych i średnich przedsiębiorstw • Wysokie koszty i ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej • Wysokie koszty stworzenia i utrzymania nowych miejsc pracy • Wysokie wymagania jakościowe narzucane przez unijne dyrektywy • Niestabilna polityka rolna • Wahające się ceny produktów rolnych • Konkurencja ze strony podmiotów działających poza granicami gminy • Zjawisko migracji zarobkowej • Wysokie koszty inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej • Duża konkurencja w aplikowaniu o środki europejskie • Rosnące natężenie ruchu na drogach • Zanieczyszczenie środowiska • Konkurencja innych gmin np. w obszarze turystyki - Sulejów, Przedbórz • Starzejące się społeczeństwo, ujemny przyrost naturalny • Migracja zarobkowa mieszkańców gminy • Niedostateczny rozwój gospodarczy, brak inwestorów, turystów • Rosnące zagrożenie klęskami naturalnymi • Wzrost poziomu zanieczyszczenia- środowiska naturalnego • Wzrost poziomu hałasu • Zagrożenie degradacją stanu jakości wód z powodu nieuporządkowanej gospodarki wodno-ściekowej

Źródło: Opracowanie własne

III. WIZJA ROZWOJU

Ręczno jest gminą bezpieczną, spokojną i atrakcyjną zarówno dla mieszkańców jak i gości. Gminą, która stwarza dogodne warunki do życia i pracy w otoczeniu czystego środowiska naturalnego.

- Wizja:

Gmina Ręczno spokojna, czysta i atrakcyjna przyrodniczo i krajobrazowo, dynamicznie rozwijająca się dzięki: bogatej ofercie turystycznej, nowoczesnej infrastrukturze technicznej, świadomym ekologicznie i przedsiębiorczym mieszkańcom – zapewniająca wysoki standard życia obywatelom, przyjazna inwestorom i otwarta na gości, dbająca o lokalną tradycję i kulturę.

- Misja:

Stworzenie warunków do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy skoncentrowany na wykorzystaniu przyrodniczego potencjału gminy w obszarze turystyki i rekreacji.

IV. STRATEGICZNA POLITYKA ROZWOJU

4.1. Wyzwania

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej, analizie badań ankietowych, podsumowania spotkań i wywiadów z władzami gminy zostały zdefiniowane trzy główne wyzwania:

- I. **Poprawa stanu infrastruktury technicznej w gminie;**
- II. **Rozwój gospodarki turystycznej i ochrona walorów przyrodniczo–krajobrazowych w gminie;**
- III. **Wsparcie rozwoju kultury, sportu, wychowania.**

Rozwój gminy Ręčno do 2023 roku ukierunkowany został na wykorzystanie położenia w dolinie rzeki Pilicy, wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej. Gmina Ręčno ma być postrzegana jako ciekawa destynacja turystyczna, jako miejsce przyjazne dla miłośników obcowania z przyrodą, ale również tych lubiących aktywny wypoczynek na łonie natury.

W celu ukazania hierarchii i powiązań łączących poszczególne poziomy planów operacyjnych, opisano je w następującym układzie:

★wyzwania (odpowiadające na pytanie: co chcemy osiągnąć?),

★ cele strategiczne i operacyjne (w jaki sposób to osiągniemy?),

★ zadania (co zrobimy, żeby to osiągnąć?).

Strategia Rozwoju Gminy określa najważniejsze kierunki rozwoju gminy, będące odpowiedzią na wytypowane główne wyzwania rozwojowe. Do tego zdefiniowano zostało cele, którym przypisano zadania o charakterze twardym (inwestycyjnym) i miękkim (informacja, promocja, szkolenia) do realizacji.

Wyzwanie 1. Poprawa stanu infrastruktury technicznej w gminie

- Cel. 1.1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na terenie gminy;
- Cel. 1.2. Budowa i modernizacja dróg lokalnych, ciągów pieszo - rowerowych;
- Cel. 1.3. Zapewnienie dostępu do Internetu szerokopasmowego;
- Cel 1.4 Rozwój jednostek ochotniczej straży pożarnej;
- Cel 1.5 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej;
- Cel. 1.6 Promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych;
- Cel 1.7 Energooszczędne oświetlenie uliczne w gminie;
- Cel 1.8 E-usługi publiczne

Wyzwanie 2. Rozwój gospodarki turystycznej i ochrona walorów przyrodniczo–krajobrazowych w gminie

- Cel. 2.1. Stworzenie warunków dla rozwoju lokalnego biznesu w obszarze turystyki wiejskiej - zachęcanie do rejestrowania firm na terenie gminy, informacje na temat funduszy europejskich;
- Cel. 2.2. Promocja turystyczna gminy - opracowanie folderów, katalogów z zachętami dla inwestorów zewnętrznych;
- Cel 2.4 Tworzenie szlaków turystycznych, ciągów pieszo – rowerowych;
- Cel 2.5 Zagospodarowanie turystyczne terenów nadpilicznych;
- Cel. 2.6 Stworzenie oferty turystyczno-rekreacyjnej w gminie - turystyka weekendowa, agroturystyka, turystyka aktywna (sportowa m.in. rowerowa, wodna, wędkarstwo);
- Cel. 2.7 Stworzenie z gminy Ręčno produktu turystycznego;
- Cel 2.8 Promocja gospodarcza - zachęcenie firm zainteresowanych inwestowaniem w branżę turystyczną i okołoturystyczną;
- Cel 2.9 Promocja biznesu w obszarze turystyki wiejskiej w gminie poprzez zorganizowanie cyklu szkoleń dla rolników zainteresowanych prowadzeniem gospodarstw agroturystycznych;

Cel 2.10 Przeciwdziałanie degradacji środowiska, ochrona obszarów cennych przyrodniczo, w tym Natura 2000.

Wyzwanie 3. Wsparcie rozwoju kultury, sportu, wychowania

Cel. 3.1. Rozwój kształcenia ogólnego;

Cel. 3.2. Wsparcie rozwoju podstawowej opieki zdrowotnej, ochrony zdrowia i życia w gminie;

Cel. 3.3. Stworzenie atrakcyjnej oferty kulturalnej – rozwój ośrodka kultury, świetlic wiejskich;

Cel 3.4 Zwiększenie aktywności mieszkańców gminy - wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych poprzez wzmacnianie współpracy między samorządem a trzecim sektorem

Cel 3.5 Zachęcanie mieszkańców do kształcenia pozaformalnego przez udział w kursach, szkoleniach zwłaszcza przez osoby wykluczone społecznie;

Cel 3.6 Podnoszenie świadomości mieszkańców gminy w obszarze ekologii, dbania i środowisko naturalne;

Cel 3.7 Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu, kształtowanie kompetencji cyfrowych wśród mieszkańców gminy poprzez organizację szkoleń, kursów.

4.2. Zadania inwestycyjne

(I)

Nazwa projektu: Budowa kanalizacji sanitarnej, wodociągowej, rozbudowa oczyszczalni ścieków	
Uzasadnienie	Budowa kanalizacji sanitarnej jest kluczowa z punktu widzenia ochrony środowiska oraz spełnienia przez Polskę dyrektywy z 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG). Nakłada ona na nie obowiązek zapewnienia zbiorczego odbioru nieczystości zgodnie z normami UE, np. przez założenie kanalizacji.
Źródła finansowania	PROW, WFOŚiGW w Łodzi, budżet gminy

(II)

Nazwa projektu: Modernizacja dróg gminnych, powiatowych	
Uzasadnienie	Stan dróg na terenie gminy jest niezadowalający. Stan nawierzchni dróg lokalnych wymaga ciągłych modernizacji i remontów.
Opis	Planowane są remonty, modernizacje dróg gminnych i powiatowych przy współfinansowaniu ze środków powiatu piotrkowskiego.
Źródła finansowania	PROW, Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych, budżet gminy, Powiat Piotrkowski

(III)

Nazwa projektu: E – usługi publiczne	
Uzasadnienie	Cyfryzacja administracji jest jednym z kluczowych obszarów do poprawy w perspektywie 2014 - 2020 w urzędach i służbie zdrowia ciąży obowiązek wprowadzenia elektronicznego obiegu dokumentów i umożliwienie petentom załatwianie spraw urzędowych w sposób elektroniczny.
Opis	Planowane są działania związane z wprowadzeniem elektronicznych usług publicznych, elektronicznego obiegu dokumentów w urzędzie, ośrodku zdrowia. Powyższe działania wynikają z ustawowych obowiązków. Ponadto ważnym zadaniem będzie informatyzacja szkół gminnych m.in. wprowadzenie elektronicznego dziennika.
Źródła finansowania	RPOWŁ, Program Polska Cyfrowa, budżet gminy

(IV)

Nazwa projektu: Zagospodarowanie placu po byłym posterunku policji wraz z placem koło Ośrodka Zdrowia	
Opis	Planowane prace przewidują w pierwszej kolejności przygotowanie koncepcji uporządkowania terenu, poprawy estetyki placu.
Źródła finansowania	WFOŚiGW w Łodzi, PROW, budżet gminy

(V)

Nazwa projektu: Instalacja odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej i prywatnych (prosument)	
Uzasadnienie	Zgodnie z realizacją pakietu klimatycznego gminy są zobowiązane do redukcji emisji CO ₂ , źródeł niskiej emisji, przechodzenia z paliwa konwencjonalnego (węgiel, miał, ekogroszek) na odnawialnego źródła energii.
Opis	Planowane działania w zależności od potrzeb, wyników audytów energetycznych mogą objąć instalacje pomp ciepła, solarów, fotowoltaiki, małych biogazowni rolniczych, kotłów biomasowych.
Źródła finansowania	RPO WŁ, PROW, WFOŚiG w Łodzi, NFOŚiGW w Warszawie, finansowanie przez stronę trzecią - TPF, budżet gminy

(VI)

Nazwa projektu: Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej - urząd gminy, szkoła podstawowa, dom kultury	
Uzasadnienie	Zgodnie z realizacją pakietu klimatycznego Polska i gminy są zobowiązane do redukcji emisji CO ₂ , źródeł niskiej emisji, przechodzenia z paliwa konwencjonalnego (węgiel, miat, ekogroszek) na odnawialnego źródła energii, termomodernizację obiektów - docielenia ścian, dachów, wymianę instalacji wewnętrznych.
Opis	Planowana inwestycja obejmować będzie głęboką termomodernizację budynków obejmującą m.in. modernizacją kotłowni z węglowych na biomasowe, wymianę instalacji wewnętrznych, wymianę oświetlenia na energoszczędne, instalację klimatyzacji, wentylacji.
Źródła finansowania	RPO WŁ, WFOŚiGW w Łodzi, budżet gminy

(VII)

Nazwa projektu: Organizacja spotkań, szkoleń dla lokalnych przedsiębiorców z zakresu możliwości aplikowania o środki z Unii Europejskiej;	
Uzasadnienie	Istnieje duża potrzeba w zakresie podnoszenia świadomości i kompetencji w pozyskiwaniu funduszy Unii Europejskich.
Opis	Planowane są cykle spotkań, konsultacji w postaci mobilnych punktów informacyjnych o funduszach. W urzędzie gminy będą opublikowane aktualne informacje na temat konkursów i szkoleń w tych obszarach.
Źródła finansowania	działania we współpracy z Urzędem Marszałkowskim w Łodzi, ARiMR

(VIII)

Nazwa projektu: Budowa szlaków pieszych turystycznych m.in. do uprawiania turystyki, ciągów pieszo - rowerowych	
Uzasadnienie	Wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych powinno być nadrzędnym celem dla gminy. Ten atut gminy mógłby przyczynić się do powstania oferty turystyki aktywnej, weekendowej.
Opis	Rower staje się coraz popularniejszym środkiem transportu, a turystyka rowerowa bije rekordy popularności, dlatego ścieżki rowerowe to szansa na rozwój turystyki, większe bezpieczeństwo w gminie, poprawa estetyki.
Źródła finansowania	RPO WŁ, PROW, budżet gminy

(IX)

Nazwa projektu: Stworzenie produktu turystycznego	
Uzasadnienie	Rozwój turystyki weekendowej jest na pewno szansą dla Gminy Ręčno, aby wykreować z gminy ciekawą markę. Do tego jednak potrzeba narzędzi, które przyczynią się do promocji i informacji o ofercie gminy.
Opis	Projekt może obejmować przygotowanie ulotek, folderów o gminie, o ofercie turystycznej. Informacje powinny się także znaleźć na stronie internetowej gminy. Należy promować możliwość spędzania wolnego czasu w gminie poprzez informacje o agroturystyce, ofercie o atrakcjach turystycznych, kulturalnych, sportowych.
Źródła finansowania	RPO WŁ, PROW, budżet gminy

(X)

Nazwa projektu: Zagospodarowanie turystyczne - tworzenie miejsc do uprawiania sportów m.in. miejsca do wodowania kajaków, siłownie zewnętrzne, stoły do tenisa stołowego, gry w piłkę	
Uzasadnienie	Coraz większa świadomość i chęć społeczeństwa dotycząca uprawiania sportu sprawia, że tego typu miejsca cieszą się dużą popularnością, a aktualnie nie ma tego typu miejsc w gminie.
Opis	Planuje się utworzenie tego typu miejsc w wybranych sołectwach oraz nad Pilicą.
Źródła finansowania	RPO WŁ, PROW, budżet gminy

(XI)

Nazwa projektu: Organizacja szkoleń/kursów dla mieszkańców gminy w zakresie kluczowych kompetencji cyfrowych	
Uzasadnienie	Rozwój usług cyfrowych sprawia, że istnieje coraz większa potrzeba na upowszechnianie korzystania z Internetu i rozwój kompetencji cyfrowych zwłaszcza u osób starszych i z grup wykluczonych: bezrobotni, niepełnosprawni.
Opis	Planowane działania będą się koncentrować na zwiększeniu wykorzystania ICT przez osoby wykluczone cyfrowo, w tym osoby po czterdziestym piątym roku życia, niepełnosprawne i słabo wykształcone, podniesieniem świadomości w zakresie korzyści z wejścia w świat cyfrowy (np. możliwość załatwiania spraw urzędowych elektronicznie, użycia bezpiecznych form uwierzytelniania, takich jak bezpłatny profil zaufany), zwiększeniem poczucia zaufania do świata cyfrowego przez działania edukacyjne dotyczące zagrożeń w sieci i sposobów ich uniknięcia (np. prawa konsumenta, ochrona danych osobowych w sieci, edukacja medialna).
Źródła finansowania	RPO WŁ, PROW, Polska Cyfrowa, budżet gminy

(XII)

Nazwa projektu: Promocja i instalacja OZE w gminie - budynki użyteczności publicznej i prywatne	
Uzasadnienie	Efektom działań podjętych w obszarze energii ze źródeł odnawialnych będzie zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a w szczególności poprawa zaopatrzenia w energię na terenach o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii przyczyni się do poprawy efektywności wykorzystania i oszczędzania zasobów surowców energetycznych oraz poprawy stanu środowiska poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do atmosfery, gleby i wód oraz redukcję ilości wytwarzanych odpadów.
Opis	Planowane do realizacji są działania polegające na instalacjach OZE - pompy ciepła, solary, fotowoltaika, kotły biomasowe, zarówno w budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach prywatnych.
Źródła finansowania	RPO WŁ, PROW, NFOŚiGW, WFOŚiGW, budżet gminy, środki prywatne

(XIII)

Nazwa projektu: Poprawa estetyki Gminy Ręčno poprzez uporządkowanie przestrzeni publicznej	
Uzasadnienie	Na terenie gminy można dostrzec zaniedbane tereny, które po zagospodarowaniu mogłyby zupełnie zmienić swój charakter.
Opis	Planowane działania będą polegać na uporządkowaniu zieleni, wykonaniu nasadzeń w miejscach zaniedbanych, nadanie im nowych np. rekreacyjnych funkcji.
Źródła finansowania	WFOŚiGW, budżet gminy

(XIV)

Nazwa projektu: Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy	
Uzasadnienie	Pogarszający się stan środowiska naturalnego w Polsce sprawia, że należy dołożyć starań, aby podnieść świadomość mieszkańców w zakresie zachowań proekologicznych.
Opis	Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju może się odbyć poprzez kampanię informacyjną, organizację spotkań, warsztatów dotyczących m.in. selektywnej zbiórki odpadów, proekologicznego życia etc.
Źródła finansowania	WFOŚiGW, budżet gminy

V. REALIZACJA STRATEGII

5.1. Podmioty realizujące

Strategia Rozwoju Gminy Ręczno na lata 2015–2023 jest fundamentalnym dokumentem dla rozwoju gminy. Podmiotem, który pełni rolę koordynatora oraz jest odpowiedzialnym za osiągnięcie celów strategii jest Wójt Gminy Ręczno. Samorząd gminny odpowiada za harmonizację procesu wdrażania oraz monitorowania Strategii.

W proces realizacji Strategii zaangażowane będą również inne podmioty publiczne:

- Rada Gminy,
- jednostki podległe samorządowi gminnemu,
- sektor gospodarczy i instytucje otoczenia biznesu,
- organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Ręczno,
- jednostki sektora oświaty i kultury,
- jednostki bezpieczeństwa publicznego np. Ochotnicze Straże Pożarne.

Ważnym podmiotem w realizacji założeń dokumentu strategicznego dla gminy są grupy docelowe, do których kierowane będą działania zmierzające do realizacji Strategii. Głównymi beneficjentami są mieszkańcy oraz wszelkie instytucje działające na terenie gminy Ręczno. Partnerskie relacje pomiędzy wskazanymi podmiotami usprawnią realizację działań Strategii.

Ważnym uczestnikiem wdrożenia celów Strategii są również eksperci oraz jednostki naukowo – badawcze, które będą przygotowywać dokumentacje projektowe przedsięwzięć podejmowanych przez Urząd Gminy Ręčno.

5.2. Źródła i instrumenty finansowe realizacji Strategii

Za realizację Strategii Rozwoju Gminy Ręčno na lata 2015 - 2023 będzie odpowiedzialny Urząd Gminy, na którego czele stoi wójt. Poszczególne cele i zadania inwestycyjne zostaną przydzielone do poszczególnych komórek organizacyjnych urzędu oraz jednostek organizacyjnych.

Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2014 - 2020 stwarza duże możliwości realizacji celów zawartych w strategii poprzez pozyskiwanie funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Poza budżetem własnym gminy przewidzianym na inwestycje do dyspozycji gminy i pozostałych interesariuszy będą:

1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014 - 2020;
2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich;
3. Program Operacyjny Cyfrowa Polska;
4. Program Rybactwo i Morze;
4. Fundusze Norweskie i EOG;
5. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi;
6. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie;
7. Formuła TPF – finansowanie przez stronę trzecią;
8. Partnerstwo Publiczno – Prywatne.

5.3. System monitorowania Strategii

Strategia jest dokumentem, który należy monitorować i w miarę potrzeb aktualizować, tak żeby przez cały okres w kontekście celów i zadań opracowanie nie traciło swojej aktualności. W celu stałych działań monitoringowych zostanie powołany zespół roboczy ds. monitoringu strategii, składający się z osób odpowiedzialnych za wdrażanie zaplanowanych zadań. System monitorowania i ewaluacji jest istotnym wymogiem, stawianym dokumentom strategicznego i ma koncentrować się na weryfikacji postępów we wdrażaniu oraz osiągnięciu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości. Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji poszczególnych projektów wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych;
- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

VI. BIBLIOGRAFIA

Dokumenty:

- Kontrakt Terytorialny dla Województwa Łódzkiego;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020;
- Krajowy Program Reform;
- Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim;
- Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Piotrkowskiego 2009;
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Piotrkowskiego na lata 2013–2016 z perspektywą na lata 2016–2020;
- Regionalna Strategia Innowacji LORIS 2030;
- Strategia Europa 2020;
- Strategia Rozwoju Kraju 2020;
- Strategia Rozwoju Powiatu Piotrkowskiego na lata 2014–2020;
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020;
- Umowa Partnerstwa 2014-2020;
- Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2007–2020;
- Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT);

Strony internetowe:

- Oficjalna strona Gminy Ręčno;
- Główny Urząd Statystyczny;
- Bank Danych Lokalnych,
- Statystyczne Vademecum Samorządowca;